הלכות (שופר) סוכה (ולולב) פרק ד' - תמלול

סיכום השיעור

סיכום פון הלכות סוכה, פרק ד' (רמב"ם) — חברותא-שיעור

כללי'ע הקדמה און סטרוקטור פון דעם פרק

דער רמב"ם'ס סדר אין הלכות סוכה איז **אנדערש פון זיין געוויינטליכן סדר:** נארמאלערווייז הייבט דער רמב"ם אן מיט דער מצוה גופא, און נאכדעם ברענגט ער פרטים. דא אבער הייבט ער אן מיט **צוויי פרקים וועגן בנין הסוכה** — ווי אזוי א סוכה דארף אויסזען — און ערשט שפעטער (פרק ו' אדער ז') רעדט ער וועגן **מצות ישיבה בסוכה.** דער טעם: מ'דארף **קודם בויען א סוכה** איידער מ'קען מקיים זיין די מצוה. **מסכת סוכה** גייט אויך אין דעם סדר (סוכה שגבוהה — ערשט די שיעורים, דערנאך די חיוב), כאטש דער רמב"ם פאלגט נישט אלעמאל דעם סדר פון די משנה/גמרא.

סטרוקטור פון דעם פרק (בשם הרב הצדיק רבינאוויטש):

א סוכה איז ווי א **באקס מיט זעקס זייטן**, וואס טיילט זיך אין דריי חלקים: (1) **דאך = סכך**, (2) **ווענט = דפנות**, (3) **פלאר**. דער רמב"ם גייט מער-וויניגער לויט דעם סדר: קודם **דימענשאנס/סייזעס** (הויכקייט, ברייטקייט), דערנאך **ווייפיל ווענט**, דערנאך — **הויכקייט פון ווענט**, דערנאך — **קאנעקשאן פון ווענט מיט סכך**, און אזוי ווייטער. דער סכך אליין האט אסאך הלכות און ווערט אפגעטיילט אין א באזונדערן פרק.

הלכה א' — שיעור גובה הסוכה

דער רמב"ם: שיעור הסוכה — גבהה לא פחות מעשרה טפחים, ולא יתר על עשרים אמה.

פשט: די הויכקייט פון א סוכה דארף זיין מינימום צען טפחים און מאקסימום צוואנציג אמה.

חידושים און ביאורים:

1. **סיי א מינימום סיי א מאקסימום** — דאס איז אנדערש פון רוב שיעורים אין תורה וואס האבן נאר א מינימום.

2. **מינימום פון צען טפחים:** וויניגער פון דעם הייסט נישט קיין **דירה** — די גמרא רופט עס "דירת עראי", עס דארף זיין א נארמאלע פלאץ וואו מ'קען וואוינען.

3. **מאקסימום פון צוואנציג אמה:** מ'דארף קענען **זען און באמערקן דעם סכך** — העכער פון צוואנציג אמה קען מען טעכניש זען, אבער מ'באמערקט עס נישט.

4. **פסול:** אויב די סוכה איז **אפילו א משהו** וויניגער פון דעם מינימום אדער מער פון דעם מאקסימום הויכקייט — **פסולה.** דאס איז רעלעוואנט פאר הלכות ווי אזוי מ'טרייט **מכשיר זיין א סוכה** וואס איז צו הויך (מ'גראבט דעם פלאר אדער לייגט צו א סטרוקטור צו מאכן עס נידעריגער אדער צו קליין.

הלכה א' (המשך) — שיעור רוחב הסוכה

דער רמב"ם: ורחבה אין פחות משבעה טפחים על שבעה טפחים. ויש לו להוסיף ברחבה אפילו כמה מילין.

פשט: די ברייטקייט דארף זיין מינימום זיבן טפחים אויף זיבן טפחים, אבער **קיין מאקסימום איז נישטא** — מ'קען מאכן אפילו כמה מילין.

חידושים און ביאורים:

1. **זיבן אויף זיבן טפחים:** וויניגער פון דעם פאסט נישט אריין **ראשו ורובו ושלחנו** (לשון הגמרא) — עס הייסט נישט קיין דירה.

2. **"כמה מילין"** איז נישט א פראקטישע שיעור נאר א לשון פאר "אזוי גרויס ווי מ'וויל." א **מיל** איז די גרעסטע מדה אין דער ליסטע פון מדות (אצבע, טפח, אמה, מיל — נאך א מיל איז נישטא קיין גרעסערע מדה).

הלכה ב' — דריי דפנות

דער רמב"ם: סוכה שאין לה שלש דפנות — פסולה.

פשט: א סוכה דארף האבן מינימום דריי ווענט (מיט פארשידענע קולות וויפיל די דריטע וואנט דארף זיין).

חידושים און ביאורים:

1. **פארוואס דריי ווענט — חלוקת רשות:** דריי ווענט מאכן א **באזונדערן רשות** — א סוכה דארף זיין **אן עקסטערע שטח**, א באזונדערע פלאץ. דאס ווערט פארגליכן צו **הלכות שבת בנוגע מבוי:** א מבוי מיט דריי ווענט ווערט שוין גערעכנט אלס א פארמאכטע שטח (כאטש מדרבנן דארף מען נאך צולייגן א לחי אדער קורה). דריי זייטן הייסט שוין א "פארמאכטער שטח."

2. **נישט באשיצונג:** דער ענין פון דריי ווענט איז **נישט באשיצונג** (protection) — א סוכה דארף נישט באשיצן. עס דארף נאר **הייסן א רשות**.

3. **וואס הייסט "מחיצה":** דאס ווארט "מחיצה" קומט פון "מחצה" (האלב/טיילונג), ד.ה. א זאך וואס איז חולק צווישן דא און דארט — ביז דא איז נישט דער רשות, און דא איז יא דער רשות. דאס איז דער יסוד פון "חלוקת רשות" — עס שאפט אן אפגעטיילטן שטח.

4. [דיגרעסיע: **גוד אסיק מחיצה**]: ביי א סוכה אויפן דאך וואו מ'האט קליינע ווענטלעך (מעקה/גדר) און מ'זאגט "גוד אסיק מחיצה" — אויך דארט איז דער ענין אז עס זאל הייסן א באזונדערע רשות, נישט באשיצונג.

הלכה ג' — דין דופן שלישית: כמין ג"ם (צוויי ווענט וואס טאטשן זיך)

דער רמב"ם: שתי דפנות גמורות זה בצד זה כמין ג"ם. עושה דופן שיש בו רוחב יתר על טפח, ומעמידו בפחות משלשה סמוך לאחד משתי הדפנות.

פשט: צוויי פולע ווענט וואס טאטשן זיך אין אן עק (ווי דער אות ג"ם אויף יוואניש — גאמא), מיט א דריטע וואנט וואס איז נאר א מינימאלע וואנט: א קליינע דריטע וואנט וואס איז אביסל מער ווי א טפח, און מ'שטעלט עס אוועק וויניגער ווי 3 טפחים פון דער עק פון איינע פון די צוויי ווענט. דורך לבוד ווערט עס כאילו 4+ טפחים, וואס איז רוב פון 7 טפחים (דער מינימום ברייט פון א סוכה).

חידושים און הסברות:

1. **פארוואס יוואניש'ן אות ג"ם (גאמא) אנשטאט א לשון קודש אות (ד' אדער ר'):** (א) עס איז א קולטורעלע זאך — אזוי ווי מענטשן וואס רעדן אידיש נוצן אפטמאל ענגלישע נומערן, אזוי האבן חכמים געוויסע ציורים און נומערן אלעמאל אויף יוואניש געררופן. (ב) **רבינו מנוח** ברענגט א טעם: ווען מ'וויל מאכן א דוגמא/ציור פאר א זאך פון חול, נוצט מען נישט קיין שם קודש (נישט קיין אותיות פון כתב עברי). כאטש סוכה איז א דבר שבקדושה, איז עס מסתמא א קולטורעלע מנהג. (ג) אויף יוואניש ענדיגן זיך ווערטער מיט א תנועה (דעריבער "גאמא" אנשטאט "גאם"), אבער אויף לשון קודש איז נארמאל אז א ווארט ענדיגט זיך מיט א "פארמאכטע תנועה" (שווא נח).

2. **דער מעקאניזם פון רוב:** די טפח+ וואנט פלוס וויניגער ווי 3 טפחים לבוד = מער ווי 4 טפחים. 4 טפחים איז רוב פון 7 טפחים (דער מינימום

שיעור פון א סוכה-וואנט), און "רובו ככולו" — רוב פון א וואנט ווערט גערעכנט ווי א גאנצע וואנט.

3. **דער יסוד פון "חלוקת רשות":** ביי כמין ג"ם איז דער שטח שוין מער פארמאכט ווי "מפולש" (אפן פון ביידע זייטן), ווייל מ'קען שוין נישט גלאט דורכגיין — עס איז שוין א פארמאכטע פלאץ. דעריבער איז גענוג מיט רוב פון א דריטע וואנט.

4. **"כאילו" — דער כח פון לבוד:** די 4 טפחים זענען נישט עכטע 4 טפחים — עס איז "כאילו" דורך לבוד. ווי יענער זאגט: "כאילו עבודה זרה העלפט גארנישט, אבער כאילו פון הלכה העלפט יא." אויב א טפח אליין וואלט גענוג געווען, וואלט מען נישט געדארפט לייגן עס דווקא וויניגער ווי 3 טפחים פון דער וואנט — מ'וואלט עס געקענט לייגן וואו מ'וויל. דאס וואס מ'דארף לבוד באווייזט אז מ'דארף דווקא 4 טפחים (רוב), נאר מ'קען עס דערגרייכן דורך לבוד.

5. **מקור אין משנה און גמרא:** אין דער משנה שטייט בלויז אז די דריטע וואנט דארף זיין "אפילו טפח." אבער די גמרא לייגט צו אז דער טפח מוז זיין אין א ספעציפישן פלאץ — וויניגער ווי 3 טפחים פון דער וואנט — כדי עס זאל ווערן לבוד.

הלכה ג' (המשך) — צורת הפתח ביי כמין ג"ם

דער רמב"ם: צריך לעשות לה צורת פתח... וכבר ביארנו בהלכות שבת שצורת הפתח האמורה בכל מקום — אפילו קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן.

פשט: חוץ פון דעם טפח+ וואנט מיט לבוד, דארף מען אויך מאכן א צורת הפתח (א שטאנג פון אויבן איבער'ן אפענעם פלאץ) אויף דער רעשט פון דער דריטער זייט. דער רמב"ם פארווייזט צו הלכות שבת וואו ער האט שוין דערקלערט אז צורת הפתח מיינט אפילו בלויז דינע שטעקלעך — קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן — און אפילו אויב דער אויבערשטער קנה טאטשט נישט די זייטיגע קנים.

חידושים און הסברות:

1. **צורת הפתח איז א נוספת'דיגע חומרא:** צורת הפתח אליין קען נישט פארשטעלן א גאנצע וואנט — מ'דארף אויך דעם טפח. אבער חוץ פון דעם טפח (מיט לבוד), דארף דער רעשט פון דער אפענער זייט האבן א צורת הפתח, כדי די גאנצע דריטע זייט זאל אויסזען "כאילו ווי א גאנצע וואנט."

2. **וואו גענוי שטעלט מען דעם צורת הפתח:** דער טפח מיט לבוד איז ביי איין עק (סמוך צו איינע פון די ווענט), און דער צורת הפתח איז אויף דער רעשט פון דער אפענער זייט. ביי דער לבוד-זייט דארף מען נישט קיין צורת הפתח ווייל לבוד אליין פארמאכט עס.

3. **פראקטישע שאלה — צוויי זייטיגע שטעקלעך:** דער צורת הפתח דארף צוויי שטעקלעך (קנה מכאן וקנה מכאן) — איינע שטעקל איז דער טפח-וואנט אליין, אבער דער צווייטער שטעקל מוז מען צולייגן ביי דער אנדערער זייט. דער צווייטער שטעקל דארף אבער נישט זיין קיין טפח — ער קען זיין גאר דין, אפילו ווי א שטריק (אזוי ווי ביי עירוב).

4. **קשיא וועגן סכך אלס צורת הפתח:** פארוואס זאל דער סכך אליין נישט דינען אלס צורת הפתח? דער סכך ליגט דאך אויבן אויף אלע זייטן! דער **רמ"א** זאגט אז אויב דער קנה (סכך) קומט אן ביז דער וואנט, קען דאס אליין דינען אלס צורת הפתח. דער **אור המאיר'ס חידוש** איז אז נאר ווען דער סכך רירט נישט נאנט צו דער וואנט דארף מען א באזונדערע צורת הפתח.

הלכה ג' (המשך) — דופן שלישית ביי מפולש (צוויי ווענט וואס טאטשן זיך נישט)

דער רמב"ם: עושה דופן שיש ברחבו ארבעה טפחים ומשהו, ומעמידו בפחות משלשה...

פשט: ווען די צוויי ווענט טאטשן זיך נישט (מפולש — א וואנט דא און א וואנט דא אן א שערד קארנער), דארף מען א גרעסערע דריטע וואנט: פולע 4 טפחים ומשהו (נישט בלויז א טפח+), און מ'שטעלט עס אוועק וויניגער ווי 3 טפחים פון איינע פון די ווענט.

חידושים און הסברות:

1. **פארוואס דארף מען דא מער:** ביי כמין ג"ם איז שוין דא א "חלוקת רשות" דורך דעם עק/ווינקל, איז גענוג מיט א טפח+ (פלוס לבוד = 4). אבער ביי מפולש, וואו מ'קען אינגאנצן דורכגיין, דארף מען שטארקערע מחיצות — דעריבער דארף מען עכטע 4 טפחים (נישט דורך לבוד אליין), פלוס לבוד פאר'ן משהו.

2. **לבוד אליין וואלט נישט געהאלפן דא:** ביי מפולש דארף מען "אן עכטע ארבע טפחים" — לבוד קען נישט שאפן די גאנצע 4 טפחים, נאר מ'נוצט לבוד בלויז פאר'ן צוזאמענבינדן דעם דופן מיט דער הויפט-וואנט.

3. **מחלוקת ראשונים וועגן צורת הפתח:** ס'איז א מחלוקת צווישן ראשונים צי דער דין פון "צריך צורת הפתח" אין דער גמרא גייט נאר אויף דעם ערשטן פאל (וואנט פון א טפח) אדער אויך אויף דעם צווייטן פאל (וואנט פון פיר טפחים). דער רמב"ם פסק'נט אז עס גייט אויף ביידע פאלן.

4. **שאלה וואו מ'לייגט די צורת הפתח:** די מערסטע מפרשים נעמען אן אז די צורת הפתח לייגט מען אויף דער זעלבער זייט ווי די חצי-וואנט. אבער ר' ראבינאוויטש מיינט אז מ'לייגט עס אויף דער פערטער זייט (וואנט). דאס מאכט מער סענס, ווייל מ'דארף נאר דריי ווענט, און די פערטע זייט דארף מען בכלל נישט.

דער רמ"א'ס פראקטישע הנהגה

דער רמ"א זאגט אז דער מנהג איז צו מאכן סוכות מיט פיר ווענט, ווייל ביי דריי ווענט ווערן פילע שאלות, און נישט אלע מענטשן ווייסן די הלכות.

הלכה ג' (המשך) — קנים היוצאים מסכך הסוכה

דער רמב"ם: קנים היוצאים מסכך הסוכה לפני הסוכה, ודופן אחת נמשכת עמהן — הרי הן כסוכה.

פשט: ווען דער סכך שטעקט זיך ארויס ווייטער ווי די ווענט, און איין וואנט פארט מיט דעם סכך, איז דער גאנצער שטח כשר אלס סוכה.

חידושים:

1. **פארוואס איז דאס א חידוש?** אין דעם ארויסגעשטעקטן שטח איז דא נאר **איין וואנט** (די וואס פארט מיט). מ'וואלט געמיינט אז מ'דארף דריי ווענט אין יעדן שטח פון דער סוכה, און דארט פעלט צוויי ווענט. דער חידוש: מ'קוקט נישט אויף יעדן ווינקל באזונדער — מ'קוקט אויף דער סוכה באופן כולל, און וויבאלד איין וואנט פארט מיט, קאנעקט זיך דער נייער שטח צו דער סוכה.

2. **אויב ביידע זייטן וואלטן געפעלט (קיין וואנט פארט נישט מיט):** וואלט מען **נישט** געקענט זיצן אונטער דעם סכך אין יענעם שטח. נאר ווייל איין דופן נמשך עמהם, ווערט עס כשר.

הלכה ד' — קאנעקשאן פון דפנות מיט סכך און מיט קרקע

פאל 1: ווענט הענגען פון אויבן אבער קומען נישט אן צום באדן

דער רמב"ם: דפנות שהיו דבוקות בגג הסוכה ולא היו מגיעות לארץ — אם גבוהות מן הארץ שלשה טפחים, פסולה. אם פחות מכאן — כשרה [מדין לבוד].

פשט: אויב דער שפאלט פון אונטן איז 3 טפחים אדער מער — פסול. וויניגער ווי 3 טפחים — כשר (לבוד).

חידושים:

- **גוד אחית מחיצתא** (מ'קוקט ווי די מחיצה קומט אראפ) **העלפט נישט דא**, ווייל ס'איז בכלל **נישט דא קיין מחיצה** — ס'פעלט דער עיקר פון דער וואנט ביי דער ערד. אן א מחיצה פון צען טפחים, האט מען גארנישט. דער שכל הישר: אונטן דארף די מחיצה טאקע פראטעקטן (די גמרא ברענגט אז ציגעלעך קענען אריינקומען), אזוי אז אונטן דארף מען לבוד.

פאל 2: ווענט שטייען פון אונטן אבער קומען נישט אן צום סכך

דער רמב"ם: היו דבוקות בארץ ולא מגיעות לסכך — אם גבוהות עשרה טפחים, כשרה, אפילו אם היו רחוקין מן הגג כמה אמות.

פשט: אויב די ווענט זענען 10 טפחים הויך — כשר, אפילו ס'איז אמות אפגערוקט פון דעם סכך.

חידושים:

- דא ווענדט מען אן דעם כלל פון **גוד אסיק מחיצתא** — מ'קוקט ווי די מחיצה גייט ארויף ביז דעם סכך. ווייבאלד מ'האט שוין א פולע מחיצה פון צען טפחים, פעלט נישט אויס אז זי זאל ממש אנקומען ביז דעם דאך. (אוודאי מוז דער סכך זיין ווייניגער ווי 20 אמה הויך.)

- **דער חילוק צווישן די צוויי פאלן:** ביי הענגענדע ווענט פעלט דער עיקר מחיצה (ס'איז נישט דא צען טפחים), דערפאר דארף מען לבוד. ביי שטייענדע ווענט איז שוין דא א פולע מחיצה, נאר זי רירט נישט דעם סכך — דערויף העלפט גוד אסיק.

- **שכל הישר פון דעם חילוק:** אין דער וועלט בויעט מען טאקע אזוי — א גייט (gate) קומט פון אונטן, מ'קען האבן אביסל ריווח ביים פלאר, אבער נישט אינגאנצן. פון אויבן אבער קען מען נישט זאגן אז א מחיצה הענגט אין דער לופט אן קיין קאנעקשן. אבער ווען ס'איז שוין דא א שטייענדע מחיצה, קוקט מען אן ווי זי גייט ארויף ביז צום דאך.

ריחוק הגג מן הדופן שלשה טפחים

דער רמב"ם: אויב דער סכך איז ווייט פון דער וואנט דריי טפחים — פסולה. פחות משלשה — כשרה.

פשט: דער סכך מוז זיין בתוך שלשה טפחים פון דער וואנט כדי מ'זאל קענען זאגן גוד אסיק מחיצתא.

חידושים:

- ווען דער סכך איז ווייניגער ווי דריי טפחים פון דער וואנט, נוצט מען **לבוד** — מ'קוקט אן ווי דער סכך גייט ביז דער עק פון דער וואנט, און די וואנט גייט ארויף ביז צום סכך. ס'איז גענוג נאנט אז מ'קען אנקוקן ווי א המשך.

תלויה מחיצה באמצע — קאמבינאציע פון לבוד

דער רמב"ם: תלין המחיצה שגובהה ארבעה ומשהו באמצע, בפחות משלשה סמוך לארץ ובפחות משלשה סמוך לגג — הרי זו כשרה.

פשט: אן אויפגעהאנגענע מחיצה פון פיר טפחים און אביסל אינדערמיט, ווייניגער ווי דריי טפחים פון דער ערד און ווייניגער ווי דריי טפחים פונעם דאך, איז כשר. מיט לבוד אונטן און לבוד אויבן קומט אויס א מחיצה פון צען טפחים להלכה.

חידושים:

1. **חידוש אז מ'קען נוצן ביידע "טריקס" אויפאמאל:** מ'וואלט געקענט טראכטן אז מ'קען נאר איין כביכול-מחיצה נוצן אויפאמאל — אבער ניין, מ'קען קאמבינירן לבוד פון אונטן מיט לבוד פון אויבן.

2. **וויכטיגער חידוש — דא ארבעט נאר לבוד, נישט גוד אסיק:** אויבן ביים סכך נוצט מען דא לבוד (בתוך שלשה), **נישט** גוד אסיק מחיצתא. **דער טעם:** גוד אסיק ארבעט נאר אויף אן **עכטע מחיצה** פון צען טפחים. דא, וואו די מחיצה אליין איז נאר פיר טפחים ומשהו, איז זי נאך נישט קיין עכטע מחיצה פון צען — מ'קען נישט אויף א "פעיקע מחיצה" (וואס ווערט ערשט צען דורך לבוד) נאך צולייגן גוד אסיק.

3. **אפענע קשיא:** אויב מ'האט א מחיצה פון, למשל, זיבן-און-א-האלב טפחים, און אונטן נוצט מען לבוד — וואלט מען אפשר אויבן געקענט נוצן גוד אסיק מחיצתא? (ווייל מיט לבוד אונטן האט מען שוין צען טפחים, און דעמאלטס איז שוין דא אן "עכטע" מחיצה.) עס בלייבט אן אפענע שאלה.

הלכה ה׳ — שטארקייט פון דפנות (העושה סוכתו בין האילנות)

דער רמב"ם: העושה סוכתו בין האילנות, והאילנות דפנות — אם היו חזקים, או שקשר אותם וחיזק אותם עד שלא תהא רוח מצויה מנידה אותם תמיד, ומילא בין האמירים בתבן ובקש כדי שלא תניד אותם הרוח, וקשר אותם — הרי זו כשרה. שכל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה של יבשה — אינה מחיצה.

פשט: ביימער קענען דינען ווי ווענט פון א סוכה (אנדערש ווי סכך, וואו מחובר לקרקע איז פסול). אבער זיי מוזן זיין שטארק גענוג אז א רוח מצויה זאל זיי נישט שאקלען. אויב נישט, מוז מען זיי צובינדן און אויספילן צווישן די צווייגן מיט שטרוי/שפרייז.

חידושים:

1. **מאטעריאל vs. שטארקייט:** דער רמב"ם רעדט דא נישט וועגן מאטעריאל פון ווענט (דאס קומט שפעטער — מאטעריאל מעג זיין עניטינג), נאר וועגן דער **שטארקייט** פון די ווענט. א סכך האט הלכות וועגן מאטעריאל, אבער א וואנט דארף בלויז זיין גענוג שטארק.

2. **"אמירים":** דאס ווארט מיינט צווייגן/ברענטשעס (ווי "גרגרים בראש אמיר"). נישט דאס זעלבע ווי "אומר" מיט אן עין.

3. **פארוואס דארף מען ביידע — תבן/קש און קשירה:** מ'וואלט געמיינט אז צובינדן אליין איז גענוג. אבער דער רמב"ם פאדערט אויך אויספילן צווישן די צווייגן מיט שטרוי. **דער טעם:** דאס איז נישט וועגן לעכער אין דער וואנט, נאר וועגן **שאקלען** — "קשר אותם" אליין האט נישט גענוג געהאלפן צו פארמיידן שאקלען, דארום דארף מען אויך אויספילן כדי ס'זאל זיך נישט ריקן.

4. **רוח מצויה של יבשה:** דער שיעור איז נאר לויט א נארמאלע ווינט אויף דער יבשה, נישט לויט ים-ווינטן (וואו ס'איז שטענדיג שטערקער).

ביאור "רוח מצויה"

- **וואס מיינט "מצויה":** נישט א שטורעם, נאר א **נארמאלע טאג-טעגליכע ווינט** וואס באקומט נישט קיין ספעציעלע אויפמערקזאמקייט. עפעס וואס קומט פאר אלע עטליכע וואכן איז שוין א שטורעם, נישט רוח מצויה.

- **שטורעמס זענען נישט רוח מצויה:** אפילו אין א געגנט וואו שטורעמס זענען מצוי, בלייבט א שטורעם א שטורעם — "מצוי שטורעמס איז נאך אלץ נישט נארמאל." רוח מצויה מיינט וואס ס'איז **נישט** א שטורעם.

- [דיגרעסיע: **קליימעט טשעינדזש**] — צי מיט קליימעט טשעינדזש ענדערט זיך דער שיעור פון רוח מצויה? מסתמא גייט עס לויט דער ריעליטי פון דעם פלאץ, אבער "מצויה" מיינט נישט אז מ'ציילט וויפיל טעג ס'איז דא שטורעמס — ס'מיינט א נארמאלע ווינט וואס איז נישט קיין שטורעם.

- **פראקטישע נפקא מינה:** סוכות וואס צעפאלן ביי יעדע ביסל ווינט — דאס איז נישט כשר. א מחיצה מוז קענען שטיין ביי א רעגולערע ווינט. אבער ביי א שטורעם — ווען ס'פאלט, פאלט עס, אבער פאר דעם איז עס געוועזן כשר.

הלכה ו׳ — סוכה אויף א וואגן, שיף, בוים, אדער גמל

דער רמב"ם: העושה סוכתו בראש העגלה או על גבי ספינה — כשירה, ועולין לה ביום טוב. בראש האילן או על גבי הגמל — כשירה, ואין עולין לה ביום טוב, לפי שאסור לעלות באילן או על גבי בהמה.

פשט: א סוכה אויף א וואגן אדער שיף איז כשר און מען מעג ארויפגיין יום טוב. א סוכה אויף א בוים אדער גמל איז כשר, אבער מ'טאר נישט ארויפגיין יום טוב ווייל ס'איז אסור לעלות באילן אדער אויף א בהמה.

חידושים:

1. **גמל אלס פלאר:** דער חידוש אז א סוכה אויף א גמל איז כשר ווייזט אז עניטינג קען דינען אלס "פלאר" פאר א סוכה — ס'דארף נאר ליגן אויף עפעס, נישט שוועבן אין דער לופט. דער גמל'ס רוקן איז דער פלאר, בתנאי ס'איז גרויס גענוג (ז' על ז' טפחים).

2. **טעם פון דעם איסור ביי אילן:** ווען מ'קריכט אויף א בוים איז דא א חשש אז מ'וועט אראפרייסן א צווייג — מלאכת קוצר. ביי א גמל: מ'נוצט א רוט/שטעקן צו טרייבן דאס בהמה, וואס איז אויך אסור.

3. **חידוש:** מ'זאל נישט מיינען אז ווייל ער האט געבויט א גאנצע קבוע'דיגע סטרוקטור אויפן בוים, זאל מען נישט חושש זיין פאר דעם איסור. ניין — די גזירה פון אסור לעלות באילן גייט נאך אלץ אן.

מקצת דפנות בידי אדם ומקצת אילנות

דער רמב"ם: היו מקצת דפנות עשויות בידי אדם... רואים כל שאילו ינטלו האילנות, אם יכולה לעמוד בדפנות שבידי אדם — עולין לה ביום טוב.

פשט: ווען א סוכה איז טיילוויז געבויט אויףביימער (א "טרי-האוז") און טיילוויז אויף מענטש-געמאכטע דפנות, קוקט מען: אויב מ'וואלט אוועקגענומען די ביימער, וואלט די סוכה נאך געשטאנען אויף די דפנות אליין — מעג מען ארויפגיין יום טוב.

חידושים:

1. **וויכטיגער חילוק:** דער מאסשטאב איז נישט צי ער קריכט פיזיש אויפן בוים, נאר צי ער איז "משתמש באילן." אויב די דפנות שבידי אדם קענען אליין שטיין, און דער אילן איז נאר א חיזוק, הייסט עס נישט "עולה על אילן" — עס הייסט "עולה על סוכה."

2. **יסוד אין גזירות חכמים:** ביי א גזירה קוקט מען נישט צי ער וועט פראקטיש קומען צו רייסן א צווייג. ס'איז א כלל'דיגער דין — מ'טאר נישט משתמש זיין באילן. אבער דא, וואו ער נוצט נישט דעם אילן (ווייל ער דארף עס נישט), איז עס מותר.

הלכה ז׳ — סוכה שאין לה גג — צריף

דער רמב"ם: סוכה שאין לה גג, כגון שראשיהן של דפנות דבוקות זו בזו כמין צריף... או שסמך דופן הסוכה לכותל — פסולה. ואם הגביה... טפח... הרי זו כשרה.

פשט: א סוכה וואו די ווענט גייען שיף און טרעפן זיך אויבן (א טרייענגל/צריף-פארם), אדער איין שיפע וואנט לאנט זיך אן אויף א גראדע וואנט — איז פסול, ווייל ס'האט נישט קיין באזונדערן דאך. אבער אויב ס'איז דא אפילו א טפח פלאכער דאך אויבן — איז כשר.

חידושים:

1. **גרונט-יסוד:** א סוכה דארף נישט נאר סכך-מאטעריאל, עס דארף האבן א **צורת דאך** — א באזונדערע דאך-קאמפאנענט, נישט אז די וואנט איז אויך דער דאך. "היא הדאך היא א וואנט — דאס איז נישט גוט."

2. דאס איז א מחלוקת אין דער משנה, און די חכמים פסק'ענען אז א סוכה דארף זיין א דאך מיט ווענט.

3. [דיגרעסיע: **ענני הכבוד**] — ענני הכבוד איז דער מקור פאר סוכות, אבער ס'איז נישט דא קיין ספעציפישע הלכה אין סוכה וואס מ'לערנט דירעקט פון דער צורה פון ענני הכבוד. מ'בויט אלס זכר, אבער ס'איז א גרויסע סטרוקטור וואס נעמט ארום — נישט דירעקט נוגע צו די הלכות'דיגע פרטים.

הלכה ח׳ — סוכה עגולה

דער רמב"ם: סוכה עגולה, אם יש בה הקף כדי לרבע בה שבעה טפחים על שבעה טפחים, אף על פי שאין לה זויות — הרי זו כשרה.

פשט: א רונדע סוכה איז כשר, בתנאי אז זי איז גרויס גענוג אז מ'קען אריינשטעקן א קוואדראט פון ז' על ז' טפחים אינעווייניג.

חידושים:

1. מ'וואלט געקענט טענה'ן אז פונקט ווי דער דאך דארף זיין א באזונדערע דאך-צורה, אזוי דארפן אויך ווענט האבן קארנערס (זויות). דער פסק: **ניין** — א סוכה דארף נישט קיין קארנערס, ס'קען זיין רונדיג.

2. ס'איז נישט גענוג אז דער עריע פון דער רונדער סוכה איז עקוויוואלענט צו ז' על ז'. ס'דארף זיין **ממש גענוג פלאץ אריינצושטעקן א באקס** פון ז' על ז' טפחים — דאס מיינט אז דער דיאמעטער דארף זיין גרעסער (כדי לרבע).

הלכה ט׳ — סכך על גבי אכסדרה (פצימין)

דער רמב"ם: סכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין — כשרה. שאין לה פצימין — פסולה, שהרי סוכה זו העשויה כמבוי.

פשט: אן אכסדרה — א פלאץ מיט דריי ווענט — וואו מ'האט צוגעלייגט סכך פון אויבן. מיט פצימין (שטיצן-זיילן) איז כשר, אן פצימין איז פסול ווייל עס האט נאר צוויי ווענט.

חידושים:

1. דער **מגיד משנה** ברענגט דעם כלל פון **פי תקרה יורד וסותם** — אויב ס'איז דא א שטיקל דאך (תקרה) מיט פצימין, קען מען רעכענען ווי די דאך קומט אראפ און מאכט א וואנט. אן פצימין זאגט מען נישט פי תקרה יורד וסותם, און דעריבער פעלט די דריטע וואנט.

2. **א וויכטיגע באמערקונג וועגן דעם רמב"ם'ס שיטה:** דער רמב"ם ברענגט נאר די פראקטישע קעיסעס (מעשה'דיגע פאלן), נישט די אונטערליגנדע כללים ווי פי תקרה יורד וסותם, גוד אסיק, וכדומה. דאס איז **כמנהגו הטוב** — דער רמב"ם שרייבט פאר איינעם וואס וועט טרעפן אן אכסדרה אין שטאט און דארף וויסן די הלכה למעשה. ווער עס וויל די לומדות פון פי תקרה מוז לערנען אנדערע ספרים.

3. **חילוק צווישן פי תקרה און גוד אסיק:** גוד אסיק מיינט אז א וואנט גייט אויף ביז דער דאך; פי תקרה מיינט אז א שטיקל דאך קומט אראפ און שאפט א מחיצה. ביי א סוכה וואס האט נישט קיין דאך (נאר סכך) איז פי תקרה נישט רעלעוואנט אויף דעם זעלבן אופן.

הלכה י׳ — סוכה על גבי מבוי שיש לו לחי / באר שיש לה פסין

דער רמב"ם: סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי אדער על גבי באר שיש לו פסין — הרי זו סוכה כשרה לאותו שבת שבתוך החג בלבד.

פשט: אויב מען לייגט סכך אויף א מבוי וואס האט א לחי, אדער אויף א באר וואס האט פסי ביראות, איז די סוכה כשר נאר פאר שבת (אדער יום טוב) פון סוכות — ווייל נאר דעמאלט פונקציאנירט דער לחי/פסין ווי א הלכה'דיגע מחיצה.

חידושים און הסברות:

1. **דער יסוד:** א **לחי** אדער **פסי ביראות** זענען נישט פולע ווענט — זיי האבן נישט קיין שיעור פון 7 טפחים. אבער **חכמים האבן באשטימט** אז פאר שבת הייסט דאס א מחיצה. דער פרינציפ: **מתוך שהלחי זה ופסין אלו מחיצות לענין שבת, נחשוב אותם כמחיצות לענין סיכוך** — מ'מאכט נישט קיין פלוגתא בדיבורא, מ'זאגט נישט אז ס'איז א וואנט נאר פאר טראגן אבער נישט פאר סוכה.

2. **פארוואס נאר שבת:** אן שבת פעלט דער מציאות פון מחיצה — קיינער פירט זיך נישט מיט דעם ווי א רשות היחיד, און דער לחי/פסין האט נישט קיין פונקציע. נאר ווען שבת פאלט אויס אין סוכות, ווען מ'פירט זיך בפועל מיט דעם ווי א מחיצה (מ'טראגט דארט), קען מען עס אויך רעכענען פאר סוכה.

3. **דער רמ"א'ס חידוש:** דער רמ"א באגרעניצט דעם דין: עס העלפט **נאר** ווען דער לחי/פסין העלפט להלכה פאר זיין אייגענעם צוועק. למשל, **פסי ביראות** איז א קולא נאר פאר **עולי רגלים** — מ'קען נישט סתם מאכן פסי ביראות אן א באר נאר כדי צו האבן א סוכה. מ'דארף א באר, מ'דארף עולי רגלים, מ'דארף אז דער לחי זאל טאקע דינען זיין אייגענעם תפקיד לגבי שבת. ערשט דעמאלטס קען עס אויך דינען פאר סוכה. דער **משנה ברורה** שטימט צו.

4. **צוויי לעוועלס אין דעם דין:** (1) דער גרונט פארוואס א לחי ארבעט בכלל איז ווייל חכמים האבן עס מתקן פאר שבת; (2) דער אנווענדונג פאר סוכה איז א נאכפאלג פון דעם — מתוך שהוא מחיצה לשבת, הוא מחיצה לסוכה.

5. [דיגרעסיע: **פסי ביראות און עולי רגלים היינט**] — צי דער דין פון פסי ביראות עקזיסטירט היינט? לויט דער רמ"א'ס חומרא, איז היינט אויך דא עולי רגלים. עולי רגלים איז נישט סתם צורך מצוה — עס איז ספעציפיש לכבוד ירושלים. אבער עס שטייט "לצורך ולדבר מצוה" — אז אפילו אנדערע צרכי מצוה (ווי פארן צום רבי'ן) קענען אויך אריינפאלן אין דעם דין. עס ווערט אויך פארגליכן צו הלכות חול המועד, וואו צרכי ציבור האבן א דומה'דיגע דין ווי עולי רגלים.

הלכה י"א — סוכה אויף א דאך — גוד אסיק מחיצתא (נועץ ארבעה קונדסין)

דער רמב"ם: נעץ ארבעה קונדסין על ארבע זוויות הגג, וסיכך על גבן... הואיל והסיכוך על שפת הגג... ורואין את המחיצות התחתונות כאילו הן עולות למעלה על שפת הסיכוך.

פשט: ווען מ'מאכט א סוכה אויפ'ן דאך פון א הויז, שטעלט מען פיר שטאנגען אויף די פיר עקן פון דאך און לייגט סכך אויף זיי. כאטש די שטאנגען אליין זענען נישט קיין כשר'ע ווענט (זיי האבן נישט שיעור זיבן טפחים), קוקט מען אן די ווענט פון דעם הויז אונטן ווי זיי וואלטן ארויפגיין ביז צום סכך (גוד אסיק מחיצתא).

חידושים און הסברות:

1. **נאר ווען דער סכך איז אויף שפת הגג:** דער רמב"ם פסק'נט אז דאס ארבעט נאר ווען דער סכך פילט אן די גאנצע דאך, אזוי אז די סוכה איז ממש די זעלבע סטרוקטור ווי דאס הויז פון אונטן. אבער אינמיטן דאך פסק'נט דער רמב"ם אז עס העלפט נישט. די גמרא האט א ספק אין דעם, אבער דער רמב"ם'ס הכרעה איז אז אינמיטן העלפט עס נישט.

2. **די ארבעה קונדסין זענען נאר פראקטיש, נישט הלכתי:** די שטאנגען טוען בעצם גארנישט הלכתי, זיי האלטן נאר דעם סכך. דער חידוש איז נישט די שטאנגען, נאר דער דין פון גוד אסיק — אז די ווענ

ט פון אונטן ווערן אנגעקוקט ווי זיי גייען ארויף. דער רמב"ם שרייבט "רואין את המחיצות" — נישט "רואין את הקונדסין." אויב איינער האט אן אנדער וועג צו האלטן דעם סכך (למשל א גרויסע זייל אינמיטן), דארף מען נישט דווקא פיר שטאנגען. אבער עס ווערט אנגעמערקט אז מ'איז נישט זיכער אין דעם, ווייל דער רמב"ם שרייבט נאר "ארבעה קונדסין."

3. **דער ראב"ד חולק:** דער ראב"ד זאגט אז אפילו דאס ארבעט נישט, ווייל די גמרא בלייבט מיט א תיקו, און מ'דארף מחמיר זיין. דער מגיד משנה פארענטפערט אז עס זענען דא צוויי גרסאות אין דער גמרא — דער ראב"ד האט געהאט איין גרסא, און דער רמב"ם האט געהאט א גרסא אז דער תיקו גייט אויף אן אנדערע מציאות. למעשה איז דא א גרויסער חילוק צווישן רמב"ם און ראב"ד.

הלכה י"ב — פרוץ מרובה על העומד — ווענט מיט לעכער, טירן, און פענסטערס

דער רמב"ם: סוכה שיש לה פתחים הרבה ויש בה חלונות הרבה, הרי זו כשירה, אף על פי שפרוץ מרובה על העומד. ובלבד שלא יהא שם פתח יתר על עשר. אבל אם היה בה פתח יתר על עשר, אפילו שיש לו צורת הפתח, צריך שלא יהא הפרוץ מרובה על העומד.

פשט: א סוכה מיט אסאך טירן און פענסטערס איז כשר אפילו ווען דער אפענער פלאץ איז מער ווי דער שטייענדער וואנט — ווייל טירן און פענסטערס זענען א חלק פון דער סטרוקטור, נישט סתם לעכער. אבער דאס איז נאר ווען קיין איינצלנע עפענונג איז נישט מער ווי צען אמות. אויב יא — אפילו מיט צורת הפתח — מוז דער עומד זיין מרובה על הפרוץ.

חידושים און הסברות:

1. **חילוק צווישן פרצה און פתח:** סתם לעכער אין א וואנט: ווען אלע לעכער צוזאמען זענען מער ווי די וואנט, ווערט די וואנט בטל (פרוץ מרובה על העומד). אבער טירן און פענסטערס זענען א חלק פון דער סטרוקטור — א הויז מיט פענסטערס הייסט נאך אלץ א הויז מיט ווענט. דעריבער ביי טירן/פענסטערס שטערט נישט פרוץ מרובה.

2. **דער רמב"ם'ס שיטה אז צורת הפתח העלפט נישט ביי יתר על עשר:** דער רמב"ם זאגט קלאר: אויב איין עפענונג איז מער ווי צען אמות, העלפט נישט קיין צורת הפתח. דאס איז קאנסיסטענט מיט דעם רמב"ם'ס שיטה אין הלכות שבת, וואו ער האלט אויך אז צורת הפתח העלפט נישט ביי פרוץ מרובה על העומד. **אונזערע עירובים פירן זיך נישט ווי דער רמב"ם** — מיר מאכן צורת הפתח אפילו יתר על עשר אמות, אפילו פרוץ מרובה על העומד, ווייל אנדערע פוסקים האלטן אז צורת הפתח העלפט יא.

3. **ביז צען אמות — דארף מען א צורת הפתח?** דער רמב"ם זאגט נישט קלאר אז מ'דארף א צורת הפתח ווען דער פתח איז ווייניגער ווי צען אמות. ער זאגט נאר אז ביז צען אמות שטערט נישט פרוץ מרובה — אפילו אן א צורת הפתח. דער רמב"ם'ס חידוש איז נאר אז ביי מער ווי צען, העלפט צורת הפתח נישט — אבער ער זאגט נישט אז ביי ווייניגער ווי צען דארף מען א צורת הפתח.

4. **פרוץ מרובה vs. שיעור מחיצה:** עס דארף זיין **ביידע**: (א) א מינימאלער שיעור וואנט (זיבן טפחים), און (ב) עומד מרובה על הפרוץ ווען עס איז דא א פתח יתר על עשר. אפילו אויב יעדע איינצלנע עפענונג איז ווייניגער ווי צען, אויב ס'איז נישט דא דער מינימאלער שיעור וואנט, איז עס נישט כשר. די צוויי דינים זענען באזונדער.

הלכה י"ג — סוכה גבוהה מעשרים — מיעוט דורך הגבהת הקרקע

דער רמב"ם: סוכה שהיא גבוהה מעשרים אמה... מיעטה בכרים ובכסתות — אינו מיעוט. [אפילו ביטלן.] מיעטה בתבן וביטלו — הרי זה מיעוט. ואין צריך לומר עפר וביטלו. אבל בעפר סתם — אינו מיעוט.

פשט: א סוכה וואס איז העכער ווי צוואנציק אמה קען מען פיקסן דורך הויכער מאכן דעם פלאר. כרים וכסתות (קישנס) העלפן נישט אפילו מיט ביטול, ווייל מ'קען זיי אוועקנעמען. תבן מיט ביטול — יא, עס ווערט א חלק פון דעם פלאר. עפר מיט ביטול — זיכער יא. אבער עפר אן ביטול — נישט.

חידושים און הסברות:

1. **כרים וכסתות — אפילו ביטלן העלפט נישט:** דער סברא איז אז ווייל מ'קען זיי אוועקנעמען, איז דער ביטול נישט ריכטיג. זיי בלייבן א באזונדער חפץ וואס ליגט אויפ'ן פלאר, נישט א חלק פון דעם פלאר גופא.

2. **תבן דארף ביטול, עפר דארף אויך ביטול:** ביידע דארפן ביטול. אן ביטול העלפט אפילו עפר נישט.

3. **וואס מיינט "ביטול" דא?** דער ביטול מיינט נישט אז מ'דארף זאגן א נוסח (ווי "כל חמירא" ביי חמץ), נאר א **החלטה** אז ער גייט עס דארטן לאזן — ער האט אפגעמאכט אז דאס איז יעצט דער פלאר.

מיעוט דורך היצים (שטיקלעך סכך וואס פאלן אריין)

ווען די סוכה איז **גבוהה למעלה מעשרים** אבער **היצים יורדין לתוך עשרים** — שטיקלעך פון דער סכך שטעקן זיך אריין אין דעם חלל אונטער עשרים. דער חילוק: היצים זענען א חלק פון דער סטרוקטור. דער עיקר דין: אויב די שטיקלעך וואס פאלן אריין אין די עשרים האבן גענוג אז **צלתם מרובה מחמתם**, רעכנט מען עס ווי דער סכך הייבט זיך אן ביי עשרים — **יחשבו כגג עבה** (מ'קוקט עס אן ווי א דיקע דאך), און די סוכה איז כשר.

אצטבא כנגד דופן האמצעית (אינמיטן)

דער רמב"ם: בנה איצטבא כנגד דופן האמצעית על פני כולה — אם יש באיצטבא רוחב הסוכה (שיעור ז' טפחים על ז' טפחים) — כשרה.

פשט: ער בויט א פלאטפארם אינמיטן די סוכה לענגאויס. אויף דער אצטבא איז דא א שיעור כשר סוכה מיט ווענט און דער אויר איז שוין ווייניגער ווי עשרים. מ'זיצט אויף דער אצטבא.

אצטבא מן הצד (ביי א זייט)

דער רמב"ם: אם יש מצד האצטבא לכותל ד' אמות — פסולה. פחות מד' אמות — כשרה.

חידוש אין דער הסבר פון דעם חילוק: ביי כנגד דופן האמצעית איז די אצטבא **קאנעקטעד צו דריי ווענט**, אזוי אז אויף דער אצטבא איז דא א שיעור סוכה מיט דריי מחיצות. אבער **מן הצד** איז די אצטבא נאר קאנעקטעד צו **איין וואנט**. מ'דארף דעריבער נוצן דעם כלל פון **דופן עקומה** — אז מ'רעכנט ווי די וואנט קומט אן ביז דער אצטבא. דאס גייט אבער נאר ווען דער אפשטאנד פון דער אצטבא ביז דער וואנט איז **ווייניגער ווי ד' אמות**.

דער רמב"ם איז מסביר: **כאילו המחיצות נוגעות באצטבא** — מ'רעכנט ווי די מחיצות גייען ביז דער אצטבא.

עמוד אנשטאט אצטבא

דער רמב"ם: בנה בה עמוד ויש בה הכשר סוכה — פסול. שאין אלו מחיצות הניכרות.

חידוש: פארוואס קען מען נישט נוצן די פיר זייטן פון דעם עמוד ווי מחיצות, אזוי ווי מ'האט פריער געלערנט אז ווען מ'לייגט סכך אויף א דאך, נוצט מען די מחיצות פון אונטן? דער תירוץ: אן **עמוד** איז נישט ווי א **בית** — א בית האט עכטע מחיצות וואו מ'קען אריינגיין אינעווייניג, אבער אן עמוד איז סתם א שטיק האלץ/שטיין. מ'קען נישט זאגן אז דאס זענען "מחיצות" — **אין אלו מחיצות הניכרות**. דאס איז ווי **חקק בה שלא לדפנות** — עס האט נישט קיין דפנות.

הלכה י"ג (המשך) — חקיקה להשלים לעשרה

דער רמב"ם: וחקק בה להשלימה לעשרה — אם יש משפת החקיקה לכותל ג' טפחים — פסולה. פחות מכאן — כשרה, שכל פחות משלשה הרי הוא כדבוק.

פשט: ווען די מחיצות זענען ווייניגער ווי עשרה טפחים, און ער גראבט אריין אין דעם פלאר כדי צו דערגרייכן עשרה. אויב דער אפשטאנד פון דער חקיקה ביז דער וואנט איז 3 טפחים אדער מער — פסול (לבוד העלפט נישט). ווייניגער ווי 3 — כשר.

חידושים:

- דער רמב"ם זאגט דא **לבוד הייסט דבוק**, און ציטירט **כמו שביארנו בהלכות שבת**. קשיא: פארוואס דערמאנט ער ערשט דא דעם הסבר פון לבוד, ווען ער האט שוין פריער גענוצט לבוד מערערע מאל? א מעגליכער תירוץ: פריער איז לבוד געווען בנוגע צו **לופט** (אויר), און דא איז עס א **נייע סארט לבוד** — ערד צו וואנט. אבער עס בלייבט א קשיא פארוואס ער דערמאנט הלכות שבת — לבוד איז נישט נאר א הלכה פון שבת.

הלכה י"ד — מאטעריאל פון דפנות

דער רמב"ם: דפנות סוכה כשרים מן הכל, שאינן צריכין אלא מחיצה מכל מקום, אפילו מבעלי חיים.

פשט: מ'מעג מאכן דפנות פון יעדן מאטעריאל, אפילו בעלי חיים וואס מ'בינדט זיי צו.

אדם כדופן

דער רמב"ם: ואפילו אדם את חבירו דופן ביום טוב — כדי שיאכל וישתה ויישן בסוכה כשרה שחבירו דופן לה. וישתדל שיעשה אותה שלא לדעת זה שנעשה דופן. אם עמד מדעתו — אסור ביום טוב, ומותר בשאר ימי החג.

חידושים:

1. **פארוואס איז עס אסור ביום טוב ווען דער מענטש ווייסט?** עס איז א סארט **בונה** (אפשר בונה דרבנן).

2. **שארפע קשיא:** פארוואס איז דער איסור אויף דעם מענטש וואס שטייט דארטן (דער דופן), און נישט אויף דעם וואס נוצט אים פאר א מחיצה? ווען דער מענטש ווייסט נישט, איז ער נישט עובר אויף בונה, ווייל ער האט נישט קיין כוונה. אבער דער וואס שטעלט אים אהין — ער ווייסט יא! פארוואס איז דאס נישט בונה פון זיין זייט? עס בלייבט אן אומגעלייזטע קשיא.

3. **א נייער פשט אין "עושה אדם את חבירו": "עושה אדם את חבירו דופן" מיינט נישט אז מ'שטעלט אים אוועק** דארטן ווי א כלי. עס מיינט אז **דער חבר שטייט שוין דארט פון זיך אליין**, און מ'נוצט אים אלס מחיצה. א מענטש מעג גיין ווי ער וויל — ער איז נישט קיין "חדש" (נייע זאך), ער דרייט זיך שוין ביום טוב. דערפאר איז עס גרינגער ווי כלים.

4. **דער חילוק צווישן מענטש און כלים/בהמה:** א מענטש וואס **ווייסט נישט** אז ער איז א מחיצה — דאס איז ווי א שוגג, ער טוט נישט קיין מעשה בונה. **אויב מ'וואלט אים טאקע אוועקגעשטעלט**, וואלט עס געווען אסור — דאס איז "לדעת" (מיט כוונה), און דאס איז א מעשה בונה.

דופן רביעית מיט כלים ביום טוב

דער רמב"ם: עושין מחיצה בכלים דופן רביעית ביום טוב, אבל דופן שלישית לא יעשה אותו בכלים ביום טוב. ועושין אוהל עראי ביום טוב.

פשט: א פערטע וואנט (וואס איז נישט הלכתיש נויטיג פאר כשרות הסוכה) מעג מען מאכן מיט כלים ביום טוב, אבער א דריטע וואנט (וואס איז מכשיר די סוכה) טאר מען נישט מאכן מיט כלים ביום טוב, ווייל דאס איז בונה/אוהל עראי.

חידושים:

1. **פארוואס הייסט א דופן רביעית מיט כלים נישט בונה?** א דופן רביעית איז נישט אן **עכטע וואנט** — זי איז נישט מכשיר די סוכה, ממילא איז דאס נישט **עכטע בויען**. אבער א דופן שלישית, וואס **איז מכשיר** די סוכה, ווען מ'שטעלט זי אוועק מאכט מען דערמיט אן **אוהל עראי**, און דאס איז אסור.

2. **דער יסוד:** דער חילוק צווישן דופן שלישית און רביעית איז נישט אין דער פיזישער מעשה, נאר אין דער **הלכתישער באדייטונג** — צי דאס איז מחשיב/מכשיר די סוכה אדער נישט.

בעל חיים אלס דופן — פארוואס הייסט עס נישט בונה?

1. **די שאלה בלייבט אפן:** קיין קלארע תירוץ פארוואס א בעל חיים הייסט נישט בונה.

2. **א בעל חיים ביום טוב — לייגן טאר מען נישט: לייגן** א בהמה אלס מחיצה ביום טוב איז **אסור** — דאס איז ווי בונה. דער היתר פון בעל חיים איז נאר ווען דאס בהמה **שטייט שוין דארט**.

3. **דער פראבלעם פון עומד ברוח מצויה:** א בהמה קען זיך אליין אוועקגיין — דאס איז נישט ווי רוח (ווינט), ס'איז אן אנדערע סארט אינסטאביליטעט. די מפרשי הרמב"ם זאגן אז מ'דארף צובינדן די בהמה, אבער דער רמב"ם אליין זאגט דאס נישט בפירוש.

ראב"ד'ס השגה און מגן אברהם

1. **דער ראב"ד** זאגט אז א דופן רביעית מעג מען מאכן אויך מיט א מענטש (נישט נאר כלים). דער **מגן אברהם** פארשטייט נישט וואס דער ראב"ד מחדש, ווייל עס איז פשוט.

2. **דער תירוץ:** דער ראב"ד'ס חידוש איז: מ'וואלט געמיינט אז ווען מ'שטעלט כלים (אדער א מענטש) אלס דופן רביעית, ווערט עס למעשה א **חלק פון דעם אוהל**. זאגט דער ראב"ד: **ניין** — א דופן רביעית איז **נישט מכשיר** די סוכה, ממילא מאכט עס נישט פון דעם קיין אוהל. ס'איז נישט קיין **עכטע אוהל**, נאר א **הלכה'דיגע אוהל** — און ווען עס איז נישט מכשיר, איז עס נישט מאל אן אוהל עראי.

נפקא מינה: מחיצה פאר עזרת נשים מיט מענטשן

1. **פראקטישע שאלה:** קען מען מאכן אן עזרת נשים דורך דעם וואס מענטשן שטייען מיט'ן רוקן צו די פרויען און זיי זענען די מחיצה?

2. **תירוץ:** דא רעדט מען נישט וועגן א **דין מחיצה** (הלכתישע וואנט), נאר וועגן **מ'זאל נישט קענען זען** — און דאס מעג מען זיכער.

3. **מחלוקת ר' משה פיינשטיין און סאטמארער רבי:** עס ווענדט זיך אין דער מחלוקת צי מחיצה פאר עזרת נשים איז א **דין מחיצה** (ר' משה'ס שיטה) אדער בלויז א תקנה **מ'זאל נישט קענען זען** (סאטמארער רבי'ס שיטה). **עס קומט אויס א קולא פון דעם סאטמארער רבי'ס פשט** — ווייל אויב ס'איז בלויז כדי מ'זאל נישט זען, קענען מענטשן דינען אלס מחיצה, און מ'דארף נישט א פארמעלע הלכתישע מחיצה.

[דיגרעסיע: וואס הייסט "נסתר" — מחלוקת אין קבלה]

- **יושר דברי אמת:** קבלה הייסט נסתר ווייל מ'קען עס נישט מסביר זיין — ס'איז "פילינגס", נישט אינטעלעקטועלע ידיעה.

- **ר' חיים וואלאזשינער:** נסתר מיינט אז עס שטייט נישט קלאר אין תורה, נאר מרומז.

- **דער לשם (ר' שלמה אלישיב)** פרעגט אויף ר' חיים: אויב אזוי, איז גאנץ תורה שבעל פה נסתר, ווייל גארנישט שטייט אויסדריקלעך אין חומש!

- **תירוץ:** ר' חיים איז גערעכט — אין גמרא איז "סתרי תורה" נישט דווקא קבלה. נאכדעם וואס עפעס שטייט אין גמרא, איז עס שוין נישט נסתר. קבלה איז נאך אלץ נסתר ווייל עס איז נישט אין חומש **און** נישט אויסגעלייגט אין גמרא. נאך א באמערקונג: רוב גמרא ווייסט קיינער נישט — דאס איז אן אפילו גרעסערע נסתר! מ'דארף משיח זאל קומען און אויסזאגן וואס רוב תורה מיינט.

סיום

דער שיעור פארענדיגט הלכות סוכה פרק ד' — וואס איז אייגנטלעך דער **ערשטער פרק** פון הלכות סוכה אין רמב"ם (ווייל די ערשטע דריי פרקים זענען הלכות שופר ולולב). דער פרק האט אריינגענומען: שיעורי הסוכה (הויכקייט, ברייטקייט), דין דפנות (וויפיל, ווי גרויס, ווי שטארק, מאטעריאל), קאנעקשאן פון דפנות מיט סכך און קרקע (לבוד, גוד אסיק, פי תקרה יורד וסותם, דופן עקומה), ספעציעלע פאלן (סוכה אויף בוים/גמל/שיף/דאך, צריף, עגולה, אכסדרה, מבוי מיט לחי), מיעוט פון סוכה גבוהה מעשרים (כרים, תבן, עפר, אצטבא, עמוד, חקיקה), און דינים פון מאטעריאל/מענטש/בהמה אלס דפנות ביום טוב.

תמלול מלא

הלכות סוכה פרק ד' — שיעורי הסוכה ודפנותיה

הקדמה: סדר הלימוד והסטרוקטור פון די הלכות

Speaker 1:

אקעי, רבותי, מיר לערנען די הייליגע תורה. יא, מיר לערנען הלכות סוכה. דער רמב"ם האט צוזאמגעשטעלט אלע ימים טובים פון תשרי: שופר, סוכה ולולב. און יעצט גייען מיר אנהייבן סוכה, וואס דאס איז די פערטע פרק פון די סעט.

לאמיר באדאנקען די נדבים פון אונזער שיעור: הרבני הנגיד, תומך תורה, ר' יואל אלי' וועלצבערגער, און אלע אנדערע וואס שטיצן די שיעור.

די ערשטע פרק גייט דער רמב"ם זאגן אלע הלכות וויאזוי די סוכה דארף אויסקוקן. ער גייט נאך נישט רעדן די חיוב סוכה, דאס וועט זיין שפעטער, אבער די נעקסטע צוויי פרקים רעדן וויאזוי מען בויעט א סוכה. מען דארף דאך בויען א סוכה, ס'איז דא אסאך הלכות אין דעם.

דיסקוסיע: פארוואס הייבט דער רמב"ם אן מיט בנין הסוכה און נישט מיט די מצוה?

Speaker 2:

רייט, סאו אזוי ווי מיר האבן געזען... אה, דו זאגסט אז קודם דארף מען בויען די סוכה. סוכה איז אויך אביסל אזא... אבער שופר האט ער אנגעהויבן אז ס'איז דא א מצוה צו זיצן אין די סוכה. אבער דאס, א וואך פאר סוכות דארף מען שוין... פאר ס'איז דא א מצוה צו זיצן אין די סוכה, דארף מען בויען א סוכה. ס'שטעלט נישט, מ'טרעפט נישט קיין שופר פאר די סוכה.

Speaker 1:

סאו לאמיר זאגן אזוי: דער נארמאלער סדר וואס דער רמב"ם געוועגליך גייט, אז לכאורה לויט זיין סטראקטור פון תרי"ג מצוות, דאס הייסט, קודם זאגט ער וואס די מצוה איז, נאכדעם זאגט ער פרטים פון וואס מ'מאכט עס, און אזוי ווייטער.

ס'איז דא עטליכע הלכות וואס דער רמב"ם הייבט אן מיט דיסקרייבן אזוי ווי די חפץ המצוה, אזוי ווי די ריעליטי וואס די מצוה איז, און ערשט שפעטער הייבט ער אן צו זאגן די מצוה. איינע פון די מצוות איז הלכות סוכה. טאקע מצה איז אויך געווען אביסל ענליך אין דעם, אז ער האט אויסגערעכנט א חלק פון די מצוה וויאזוי צו מאכן מצה. אקעי, יענץ איז געווען וועגן שמירה מחמץ. אקעי, מ'קען דן זיין. סאו, נישט ממש.

סוכה, איך קען טרעפן נאך עקזעמפלס, אבער הלכות סוכה גייט פונקט פארקערט. ס'איז דא צוויי פרקים וועגן וואס איז א כשר'ע סוכה, און נאכדעם די דריטע פרק ערשט, יא, וואטעווער פרק ה', ו', ז', רעדט פון ווען מ'זיצט אין סוכה, אויב איך געדענק, פרק ז' אדער אפשר פרק ח'. ז', בעסיקלי, ער רעדט וועגן די מצות סוכה, מצות ישיבה בסוכה. קען זיין אזוי ווי דו זאגסט.

למעשה, מסכת סוכה גייט אויך אזוי, רייט? ס'איז נישט קיין ראיה, דער רמב"ם וועט נישט פאלגן די סדר אין מסכת, אבער אסאך מאל גייט ער יא. איך מיין, די ריאליטי איז אז דער רמב"ם האט דאך גוארבעט פון די משנה, פון די גמרא. די גמרא הייבט אן אזוי. די גמרא גייט אסאך מאל... איך זאג, פון די גמרא איז נישט קיין ראיה, ווייל דאס איז די סיבה אויכעט. ניין, די גמרא גייט אלעמאל אין די ראנג סדר. דער רמב"ם מאכט זיין אייגענע סדר, באט אויב מ'טרעפט אז ער מאכט זיך אז ער גייט מיט די גמרא'ס סדר, ס'האט זיכער צוטון מיט די ריאליטי. אדער אז מ'האט דאך געלערנט גמרא און געמאכט לויט דעם זיין ספר.

אבער מ'קען זאגן תורות, איך ווייס נישט אויב ס'איז דא... ס'איז דא די וואס זאגן אז ס'איז דא א מצוה צו מאכן א סוכה, ווייל א מצוה געשעט נישט. איך מיין, א סוכה געשעט נישט. ס'איז נישט די תורה זאגט אז אויב ס'איז דא א סוכה זאלסטו זיין א סוכה נאר ס'מיינט, ווייל דו האסט א מצוה נאך פאר א סוכה צו בויען א סוכה. סתם דארף זיין מיט די אדמינים, דו דארפסט גיין זוכן און קויפן און טרעפן די פעלדער. יא, אקעי.

אבער דא גייט מען זיכער לויט די ערשטע משנה פון סוכה, סוכה שגבוה. יא, יא. שוין, אקעי. וואס איז די שיעור הסוכה? זאגט דער רמב"ם, יא, ס'איז פאני אזוי ווי שיעור הסוכה. וואס איז דאס א סוכה? ער האט נאכגעשט געזאגט אז מ'דארף זיצן אין סוכה. ער האט געזאגט אין די הרהור, מצות ישיבה בסוכה אפשר. איך זאג, סטאפ, יא, שיר הסוכה.

א איד לערנט אריין, ער זאגט אין אריין שיר הסוכה. זאגט ער, וואס איז א סוכה? זאגט ער, דער רבי, קומט, דו ביסט א איד, דו ווייסט וואס א סוכה איז? אויבער דו קענסט זאגן אנדערש, קומען בויען א סוכה. ער זאגט נישט אז ס'זאל בויען א סוכה, דאס איז נישט אמת, ווייל ער זאגט נישט אזוי אזוי א סוכה זעט אויף. זייער גוט. אבער וואס איז א סוכה? ווייסט דאך נישט וואס א סוכה איז נאכגישט. חוץ אויף די פסוק, זייער גוט. יש בכלל האבן א רעה מצוה. קיצור.

שוין, זאגט דער רמב"ם, שיר הסוכה... סאו לאמיך דיר זאגן א שטיקל סטרוקטור וואס הרב הצדיק רבינאוויטש האט אונז פארציילט.

די סטרוקטור פון א סוכה: זעקס זייטן

בעיסיקלי, אז סוכה איז אזא באקס, ס'קומט אויס אז ס'האט זעקס זייטן, אדער אין מער דיטעילס, ס'האט אזוי ווי דריי חלקים:

- ס'האט א דאך, וואס דאס הייסט דער סכך
- ס'האט פיר ווענט
- און ס'האט א פלאר

זאגט דער רמב"ם'ס סדר, מער וויניגער, גיי לויט דער סדר. קודם האט ער צוטיילט די דאך פון די סוכה, וואס האט א ספעציעל נאמען וואס הייסט סכך, איז די עיקר סוכה. לאמיר זאגן, אויף דעם איז דא זייער אסאך...

Speaker 2:

יא, איך ווייס נישט פארוואס מען רופט עס דער... יא, איך ווייס נישט. יא, ווייל איך וויל מיינען אויף סוכה איז דא פארשידענע דינים, די וואנט איז כשר עניטינגס וכדומה. אמת, ס'איז דא מער הלכות אויף די סוכה ווי די סוכה, אבער איך ווייס נישט פארוואס מען זאגט אז ס'הייסט סוכה על שם הסוכה, אבער א סוכה דארף דאך האבן מחיצות פונקט אזוי ווי ס'דארף מען סאך, סאו, I'm not sure.

Speaker 1:

על כל פנים, דער סכך האט אסאך הלכות, דאס האט ער אפגעטיילט אין די נעקסטע פרק. דער פרק גייט אבער מער וויניגער אויף די סדר פון די סטרוקטור פון די סוכה. מיר וועלן זען, קודם לערנט מען באופן כללי די דימענשאנס דערפון, די סייז דערפון. נאכדעם גייט מען רעדן וועגן וויפיל ווענט ס'דארף האבן, נאכדעם ווי הויך יעדע וואנט דארף זיין, די קאנעקשאן פון די ווענט מיט די סכך, און אזוי ווייטער וועלן מיר זען ביי יעדע זאך.

די סוכה דארף האבן זעקס זייטן, איז זעקס רוחניות'דיגע זייטן. מיר וועלן זען וויפיל פאקטישע זייטן. די סכך איז די רוחניות'דיגע זייט, אבער ס'דארף האבן זעקס זייטן. אמאל קען זיין א מחיצה וואס איז וויניגער, אמת.

הלכה א׳ — שיעור הסוכה: גובה ורוחב

Speaker 1:

אקעי, זאגט דער רמב"ם, **שיעור הסוכה איז אזוי: ס'האט א מינימום און א מאקסימום.** אנדערש ווי אסאך מאל איז נאר דא א מינימום אדער וואס, אבער דא איז דא א מינימום און א מאקסימום.

לאמיר זאגן אזוי: די גובה האט א מינימום, די הייך פון די סוכה. די רוחב האט נישט קיין מאקסימום.

Speaker 2:

רוב שיעורים אין די תורה האבן טאקע נאר א מינימום?

Speaker 1:

אה, אינטערעסאנט. יא, ביי אן אתרוג איז דא עפעס אז מ'דארף עס קענען האלטן. נישט למעשה, פאסט נישט אזוי. אקעי, דא איז דא א ספעציעלע ענין אז מ'דארף קענען זען די סכך. יא, אקעי, די הויכקייט.

גובה — מינימום און מאקסימום

שיעור הסוכה איז אזוי: גבהה קען נישט זיין פחות מעשרה טפחים, ווייל דאס הייסט נישט קיין געביידע. די גמרא רופט עס א דירת עראי, ס'דארף זיין א נארמאלע פלאץ וואו מ'קען וואוינען.

ולא יתר על עשרים אמה, ווייל מ'דארף קענען זען די דאך פון די סוכה, די אויג דארף עס כאפן. מ'קען זען העכער עשרים אמה, אבער מ'באמערקט עס נישט.

רוחב — מינימום און קיין מאקסימום

ורחבה, אויך דארף זיין א געוויסע ברייטקייט, אין פחות משבעה טפחים על שבעה טפחים. ווייל דאס אויך, וויניגער פון דעם הייסט עס נישט קיין דירה. ס'איז מער אז מ'קען נישט... די לשון הגמרא איז אז ס'פיט נישט אריין ראשו ורובו ושלחנו. ס'איז עפעס אזא... ס'איז זייער קליין, אבער עניוועיס. יא.

אבער די ברייטקייט האט נישט קיין מאקסימום. **ויש לו להוסיף ברחבה אפילו כמה מילין,** די ברייטקייט קען מען צולייגן אז ס'זאל זיין אפילו כמה מילין, וואס אונז האבן שוין געלערנט אין הלכות תחומין וואס א מיל איז. ס'איז סתם די גרעסטע מדה, ווייל אויב דו לאכסט אין די ליסט פון מדות, איז דא אן אצבע, א טפח, אן אמה, און נאך אן אמה קומט א מיל, נאך א מיל איז נישט דא. שטייסט קיין ווילן, עס איז די גרעסטע, ווי גרויס דו ווערסט בעיסיקלי, ביז ווי גרויס דו קענסט. איך מיין, וויפיל... עס קען זיך נישט פראקטיש.

עס קומט אויס אז ס'איז דא צוויי וועגן וואס ס'זאל זיין פסול: אדער ס'איז צו קליין, אדער ס'איז צו גרויס. און דאס האט דער רמב"ם געזאגט וויאזוי ס'דארף זיין, און ער ענדיגט: אויב נישט, איז עס נישט נאר נישט גוט מיט די רבנן, נאר **היתה פחותה מעשרה משבעה שבעה גבו מת ממה קשיא הרי זה פסולה.** ס'איז אפילו א גול שיעור, אפילו א מאשי מער, אדער וויניגער פון די מינימום שיעור, אדער מער פון די מער פון די מערסטע שיעור פון די הויכקייט, איז פסול.

וועגן דעם ווערסטו זען, מ'וועט קומען שפעטער, וועט מען זען אז ס'איז דא צוויי וועגן ווי מענטשן טרייען אמאל צו כשר'ן א סוכה. אמאל איז דא א סוכה וואס איז צו הויך, מ'טרייט עס צו מאכן קלענער, גראבט דענטער, אדער מ'לייגט צו א סטרוקטור עס צו מאכן וויניגער הויך. רייט, אזוי ווי מ'זעט וויאזוי מ'זוכט עס צו מאכן גרעסער, וויאזוי מ'זוכט עס צו מאכן קלענער, איז אלץ וועגן דעם בעיסער שיעור פון ווי גרויס און ווי קליין ס'מעג זיין. וואס דאס איז די סייעס.

הלכה ב׳ — דריי דפנות

יעצט קען מען לערנען וויפיל ווענט ס'דארף זיין. זאגט דער רמב"ם, **סוכה שאין לו שלש לפנות, א סוכה וואס האט נישט דריי ווענט, פסולה.** און נאכדעם גייט יעצט זיין פארשידענע הגבלות אין די ערדין, אז ס'דארף נישט זיין דריי גאנצע ווענט, נאר ס'דארף זיין דעם וואנט.

סאו דאס איז די לשון, דער רמב"ם האט מחליט געווען צו זאגן, איך ווייס נישט פארוואס, אז מ'דארף האבן דריי ווענט. יא, ווייל די אלע אנדערע הלכות זענען דיונים, און ווי גרויס די דריטע וואנט קען זיין. אקעי, ס'איז אינטערעסאנט.

דיסקוסיע: פארוואס דארף מען דריי דפנות?

Speaker 1:

איך וויל טראכטן, די דריי דפאנעס, פארוואס דארפסטו האבן דריי דפאנעס? ס'איז עפעס אזוי וועגן פרייוועסי? ס'איז עפעס אזוי ווי א רשות? איך זאג עס, ס'דערמאנט אביסל פון הלכות שבת, ווען מ'לערנט א מובי, ס'איז ענליך הלכות. ווי א מובי איז א פלאץ וואס קען זיין אפען, אלעס פון איין זייט

ווערט נישט קיין צרה. ס'איז נאך אלץ, מ'דארף לייגן מדרבנן זאכן, אבער מ'זעט אז דריי זייטן הייסט שוין א פארמאכטע שטח. די דרבנן האבן געזאגט אז א מובי זאל מען לייגן א קורא, אפשר דארף מען אויך תעמדות'דיג לייגן א צורת הפסח, ענליך. פארשטייסטו זיך צו זאגן? יא.

איך מיין צו זאגן ס'האט נישט מיט וואס ס'האט צו טון די פאנענס. איך מיין ס'האט צו טון מיט ריאליטי, מיט פראקטישקייט. מיט ריאליטי אז וואס? אלע האסקעלעך האבן דריי ווענט. און די פערטע איז דאך די טיר אפן צו קענען אריינגיין.

Speaker 2:

דו האסט מיר פריער געזאגט, ניין, א טיר מיט א גאנצע אפענע זייט איז נישט די זעלבע זאך.

Speaker 1:

קען זיין ווייל אונז האבן א באקוועמערע לעבן ווי ס'איז אינגאנצן צו. אבער בודקעלעך, ווען מענטשן בויען מער באופן עראי, מאכט מען זיכער אז דו וועסט האבן דריי ווענט, און דו וועסט האבן די פלאץ וואו מ'וואקט אריין.

Speaker 2:

דו האסט מיר געזאגט פריער אז דער עיקר איז דער סכך, וואס דארף מען פילט אויס ווענט.

Speaker 1:

ס'זעט נישט נאר, שפעטער גייט מען זען, סוכות איז נישט נאר א ווארט פון סוכה, סוכות הארועים, ס'איז דא אזא בודקעלע, די בודקעלעך מאכט מען פון א ווענט, ס'איז דאך א פלאץ וואו זיי קענען וואוינען, ס'זאל האבן אביסל פריוואסי. מ'וויל נישט נאר א... נאר א דעכל. ס'איז אויך דא א מצב פון מאכן נאר א דעכל פאר צו באשיצן פון די זון. אבער דא רעדט מען פון בודקעלע וואס מ'האט געמאכט.

ס'איז מעגליך פאר א סוכה צו האבן נאר א דאך. אויב מ'איז א סוכה אין טאפ פון די דאך, און ס'איז עפעס אזא גוד אסיק מחיצה, זאלסט מיר נישט ממש זיין פארמאכט. ס'זעט אויס אז ס'האט מער אויס אזוי ווי חלוקת רשות. ס'איז א מושג אז ס'דארף זיין אן עקסטערע רשות. א סוכה דארף זיין עפעס אן עקסטערע שטח. אויף דעם וועט מען זען באלד, אויך לגבי די מגי דארף עפעס עפעס עפעס. איז געגוג פאר שבת שבתוך החלק.

מ'האט געטראכט אז דער ענין פון דריי מחיצות איז נישט... איך ווייס נישט וואס נישט, איך ווייס נישט וואס די אנדערע צייט פונקטליך וואלט געווען. אבער איך זאג, ס'איז נישט... פריוועסי איז עפעס א היינטיגע ווארט. איך ווייס נישט וויאזוי מ'זאגט... ס'איז מער באשיצן.

Speaker 2:

דו זאגסט באשיצן.

Speaker 1:

נישט באשיצן. ס'איז נישט באשיצן. איך זענען געווארן ארומגענומען מיט א נענע קאווע. אבער לאמיר זאגן, מ'האט געמאכט סוכה. ס'דארף נישט באשיצן, דאס זאג איך דיר. ס'דארף נאר הייסן א רשות. אויב איך האב איך האב איך געזאגט, ס'איז דא א זייטיגע הלכה אז ווייל אונז קוקן מיר שוין אן ווי א רשות, הייסט עס נישט סאו דריי ווענט.

Speaker 2:

ניין, ס'הייסט נישט. ס'איז נישט קיין נאר.

Speaker 1:

אקעי, איך ווייס נישט, לאו וואס איז נישט קיין ראיה. אבער איך זאג די דין פון פון גידאי סיק ווען ס'איז דא פיר קלינצערעס בראש הגג, ווייל ס'איז דא די טייך פון די דאך, און ס'איז דא מחותה, דאס איז אלף א דאך.

הלכות סוכה — דין דופן שלישית ומחיצות

יסוד הענין פון מחיצות

Speaker 1:

ס'איז באשיצט, כאילו ס'איז סעפערעט, נישט אז ס'איז באשיצט אז מ'קען נישט ארייגשיסן א וואטער באלון. ס'איז דא אזא ניסוג וואס הייסט חלוקת רשות. דאס איז אן עקסטערע שטח. איך זע נישט אז ס'זאל זיין די ענין פון חלוקת רשות. נאר איך וואלט געזאגט אז דאס הייסט א הייזקעלע, און נאכדעם איז דא דינים אז ס'איז דא געוויסע זאכן וואס אונז רעכענען כאילו ס'איז א הייזקעלע.

ס'דארף זיין א הויזעלע. אין א הויז דארף מען שוין האבן פיר ווענט, איז געגוג דריי ווענט. א הויז דארף מען נישט אפילו האבן איין ווענט. אויב ס'איז שוין יא, אויב ס'רעדט פראקטיש, ווענדט זיך אויף וואס ער וויל. א רשות דארף האבן ווענט. מחיצות. די גמרא רופט זיך עס מחיצות. מחיצות טייטש א זאך וואס איז חולק. און ס'איז ווי מחצה, יא? ביז דא איז נישט די סיק, און דא איז יא די סיק. אקעי, איך קען עס זאגן אנדערש אויב דו ווילסט.

און ס'גייט מען לערנען כמה יפנה וויאזוי מ'קען מאכן די דריטע וואנט אביסל ווייניגער ווי א וואנט. יא?

רמב"ם: שתי דפנות גמורות זה בצד זה כמין ג"ם

שוין, זאגט דער רמב"ם, **הולך שתי דפנות גמירות זה בצד זה**. אויב ס'איז דא צוויי געהעריגע ווענט, פארשטייט שוין צוויי ווענטער וואס טאטשן זיך, איינס לעבן די אנדערע. **כמין ג"ם**. די גמיינט לכאורה ז' טפחים, וואטער ווי די שיעור. אבער די פוינט איז אזוי ביז א זע, זיי טאטשן זיך, זיי האבן אן ענגל, א שיערד קארנער. כמין ג"ם, אזוי ווי א ג"ם וואס איז א ד' אדער א ר' וואטער וואס צוויי... א ג"ם איז אן אות אויף יוויש.

דיסקוסיע: פארוואס נוצט די גמרא דעם יווניש'ן אות ג"ם?

Speaker 2:

וואס הייסט אויף יווניש רופט מען עס גמ"א?

Speaker 1:

ס'זעט אויס אז די חכמים, אסאך מאל ווען מ'לאגט נאך אן אנדערע שפראך, יווניש האט א מנהג צוצולייגן אזוי ווי אן תנועה ביי די ענדע פון יעדע ווארט. אבער ווען מ'זאגט עס אויף לשון הקודש, פעלט עס נישט אויס. אזוי ווי אלף בית גימל. פארוואס? ווייל יעדע שפראך האט זיך זיינע מנהגים וויאזוי ווערטער הייבן זיך אן און ענדיגן זיך.

אויף לשון הקודש איז זייער נארמאל אז א ווארט זאל זיך ענדיגן, ס'איז אפילו מער נארמאל, א ווארט זאל זיך ענדיגן מיט וואס מ'רופט א פארמאכטע תנועה. ניין, יא, דו קענסט עס רופן א שווא נח, אבער א פארמאכטע תנועה, אזוי ווי "ג"ם". אדער זייער אסאך ווערטער, "אלף". די לעצטע ווארט איז סיילענס, האט נישט קיין באנאנט.

אויף יווניש איז דער מנהג אז יעדע ווארט כמעט ענדיגט זיך מיט א וואויל, מיט א תנועה. ווענגן דעם וואלט געווען ג-מ, און אויף יווניש איז ג-מ-ה. און די חכמים, פאר סאם ריזען, ווען זיי האבן גערעדט געוויסע זאכן, נאמבערס אדער ציורים וואס זיי האבן אלעמאל גענוצט יווניש'ע ווערטער, נישט...

Speaker 2:

הגם דו ביסט גערעכט אז א ד' אדער א ר', זעט אויס זייער ענליך, ס'איז בעקווארדס. הגם זעט אויס...

Speaker 1:

ס'איז נישט קיין חילוק, ס'איז נישט קיין חילוק צוויי ווענטס, ס'איז נישט קיין חילוק צו וויאזוי דו מאכסט די צורה. ס'איז אמת. ס'קען זיין אז די לשון קדש האבן זיי מורא געהאט אז ס'איז דא כתב עברי, כתב עשירות, און ס'איז נישט געווען בכלל. איך ווייס נישט. אקעי.

רבינו מנוח זאגט אנצופות. ער זאגט אז ווען מ'וויל מאכן א דוגמא פאר א זאך פון חול, א סייז, נוצט מען נישט קיין שם קודש. שוין?

Speaker 2:

יא, ס'איז אינטערעסאנט, ווייל ס'איז דאך דא אי דבר שבקדושה, די סוכה.

Speaker 1:

ס'איז מסתמא, די ריעליטי איז דאס איז קולטורעלע סאך. ס'איז מסתמא דעמאלטס געווען אזוי, מענטשן האבן עס אזוי גערופן.

Speaker 2:

יא, ס'איז געווען געפינט, געוויסע נאמבערס געווענליך, מענטשן רעדן זאגן נאמבערס אויף ענגליש, אפילו מענטשן וואס רעדן אידיש אסאך מאל.

Speaker 1:

ס'איז די זאכן וואס אזוי איז די סדר. א באלי האט מען גערופן כמין גורן הגאולה, און א זאך האט מען גערופן ג"ם. דאס איז געווען דער מנהג וויאזוי מענטשן האבן ממשיך געווען.

דין דופן שלישית ביי כמין ג"ם

על כל פנים, אויב ס'איז אזוי, דעמאלטס וואס דארף מען טון? ס'האלט מיט צוויי כשר'ע ווענט, אבער וואלט געזאגט אז ווי לאנג דו בויסט נישט א דריטע וואנט, איז עס נאכנישט קיין סוכה.

זאגט ער, ניין, ס'איז דא א וועג וויאזוי צו מאכן א סוכה אן א געהעריגע דריטע וואנט, מיט עפעס וואס איז א שוואכע וואנט, אבער ס'באקומט א דין ווי א וואנט. אז וואס?

עושה דופן שיש בו רוחב יתר על טפח, איך קען מאכן א דריטע וואנט ביי די דריטע זייט איז דא א זייער א קליינע וואנט, ס'איז נאר אביסל גרעסער ווי א טפח, **ומעמידו בפחות משלשה סמוך לאחד משתי הדפנות**, ער לייגט עס וויינעגער ווי דריי טפחים לעבן די עק פון איינע פון די ווענט.

והדאי, איז יעצט דא געווארן א דריטע וואנט פון, ס'איז טאקע די וואנט איז טאקע נאר מער ווי א טפח, אבער אונז רעכענען אז די וואנט איז גרעסער ווי פיר טפחים, ווייל ביי די דריי טפחים איז דא לבוד, אזוויו מיר האבן פריער געלערנט אז עני פרצה וואס איז וויינעגער ווי דריי טפחים, קוקן מיר עס אן ווי ס'איז צוגעדעקט, מ'זעט עס נישט ווי א פרצה. איז דא א צוויי גערעגע ווענט מיט נאך א וואנט פון אפאר טפחים.

רייט, **דהיינו**, דהיינו מיינט, להפיקא, באלד ווערט מען זען אז אויב ס'איז אפן, דאס הייסט, מ'זעט דא א גאנצע צייט אז ווען צוויי ווענט זענען קומען ג"ם, איז עס מער, הייסט עס שוין מער פארמאכט ווי ווען ס'איז מפולש, ווען מ'קען אינגאנצן אדורך גיין, ווייל דא איז שוין א פלאץ וואס מ'קען נישט אדורך גיין, ס'איז שוין א פארמאכטע פלאץ.

איז אז דו האסט דא אזוי ווי פיר, און פיר איז אזוי ווי רוב, דאס איז די אידיע, רייט? פיר איז רוב פון זיבן, איז דאס איז כאילו רוב פון א דריטע וואנט, איז שוין גענוג, עס ווערט הייסן דריי דפנות.

דיסקוסיע: פארוואס איז פיר טפחים גענוג?

Speaker 2:

פארוואס איז די פיר טפחים גענוג? און זיי האבן דאך געלערנט אז די ברייט פון די סוכה דארף זיין זיבן טפחים, רייט? רוב פון די, אזוי אריבער ככולו, רוב פון די וואנט.

Speaker 1:

ס'איז נישט קיין רוב, אזוי ווי יענער זאגט, ער האט געמאכט לבוד און ס'איז נאכגעגאנגען א ציג. די ציג ווייסט נישט, די כ"ט ווייסט נישט פון נחת לבוד. איך מיין נישט, אבער ס'איז שוין... ווערט זיך געזאגט, פארדעם רופט איך דעם מושג פון חלקת רשות. ס'האט זיך שוין אפגעטיילט.

נאכאמאל, איך מיין צו זאגן, אויב וואלט ווען דער דין געווען אז א וואנט פון א טפח איז גענוג, וואלט מען נישט געדארפט לייגן דריי טפחים לעבן די וואנט. מ'קען לייגן ביי די וואנט. מ'לייגט נאך צו דאס אז אזוי איז עס רוב פון א זיבן טפחים. כאילו, כאילו, כאילו, דו בויסט נישט עכטע פיר. ס'איז כאילו.

דא זעט מען אז כאילו, ווי יענער זאגט אז כאילו עבודה זרה העלפט מען גארנישט, אבער כאילו פסוקה העלפט יא. איך ווייס נישט קלאר אויב דאס איז... ס'הייסט, אין די גמרא שטייט, אין די משנה שטייט לויט די טענה וואס איז פסול, לא תעשו שטייט שטייט שטיין מכל חתן השלישית אפילו טפח, יעדער איינער קען דעם נוסח. אבער די גמרא אבער דער טפח זאל מען לייגן אין א ספעציפישן פלאץ, יא, אין אזא אופן אז ס'זאל ווערן כאילו לבוד. איך ווייס נישט קלאר פארוואס מ'זאל אונז דאס טראכטן, מ'דארף לערנען.

דין צורת הפתח ביי דופן שלישית

זאגט דער רמב"ם ווייטער, די דריטע וואנט, חוץ פון דעם וואס ער לייגט די טפח, **זאל מען מאכן באופן שצריך לעשות לה צורת פתח.** די דריטע וואנט זאל האבן א צורת הפתח, ס'טייטש אז ביי די ליידיגע פלאץ זאל ער לייגן א קורה פון אויבן, יא? א קנה, א קורה, ס'איז אלעס לעכער לעכער. **ממילא אין לה שלש דפנות גמורות**, ס'האט דאך נישט קיין געהעריגע דריי ווענט.

זעט מען אז דאס איז נאך א חומרא, אז די דריטע וואנט, וואס איז נישט קיין עכטע וואנט, וויאזוי גייט עס ווערן א כשר'ע וואנט? אז ס'זעט אויס ווי א טיר. א טיר איז קיינמאל נישט קיין פרצה, ס'איז נארמאל אז ס'זאל זיין א לאך אין די וואנט, ווייל דארט איז דא א טיר.

וכבר ביארנו, זאגט דער רמב"ם, וואס איז דאס צורת הפתח? זאגט דער רמב"ם, **וכבר ביארנו בהלכות שבת**, אין הלכות שבת איז דארטן געווען אסאך הלכות וויאזוי מען בויעט עפעס וואס זאל ווערן א וואנט וכדומה, האט מען אונז געלערנט **שצורת הפתח האמורה בכל מקום** מיינט נישט אז מ'דארף האבן צוויי מזוזות און א גאנצע שוועל, נאר **אפילו קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן**, אפילו נאר קליינע העלצעלעך. **אפילו אויב די קנה וואס ליגט שתי טאטשט נישט די קנה וואס ליגט ערב**, הייסט עס נאך אלץ א צורת הפתח.

דיסקוסיע: דער טפח און דער צורת הפתח

Speaker 2:

אבער ס'דארף נאך אלץ האבן א טפח, יא? אפילו אויב מ'מאכט צורת הפתח, דארף מען זיין א...

Speaker 1:

אה, דער פריערדיגער טפח, יא, לכאורה. דער צורת הפתח קען נישט זיין אנשטאט פון א גאנצע וואנט. ס'איז נאך אזוויו א חומרא, אזוי זעט אויס. חוץ פון דעם וואס מ'דארף לייגן די טפח, דארף מען אויך לייגן אז די גאנצע וואנט זאל אויסזען כאילו ווי א גאנצע וואנט, מאכט מען א צורת הפתח דארט, יא.

Speaker 2:

ביז די גאנצע זיבן, פאר די נעקסטע דריי טפחים כאילו, מאכט ער אפשר אויך צודעקן די... אבער ביי די עריה פון לבוד דאס לייגט ער דארט, אבער ביי די אנדערע וואנט, ווי לייגט ער דארט?

Speaker 1:

אה, איך פארשטיי, פשוט איז מיט די אנדערע וואנט, אנדערע זייט.

Speaker 2:

ניין, אבער די קנה דארף דאך זיין אזוויו אויף צוויי העלצער.

Speaker 1:

די קנה קענען הענגען...

Speaker 2:

יא, ער מוז צולייגן א האלץ. אבער די האלץ וואס ער לייגט צו... איז גענוג אז ס'איז כמין ג"ם? אז ס'איז דא א קנה און סתם שטרעקט עס ארויס מיט קנה און מיט קנה און מיט קנה און מיט קנה. סתם לייגט עס אים סתם יא ביי די...

Speaker 1:

רייט, ער מוז צולייגן. בעיסיקלי, ער מוז קויפן נאך א שטיקל האלץ. אבער יענע האלץ מוז נישט זיין קיין טפח. ס'קען זיין א קנה, ס'קען זיין זייער דין. ס'קען זיין אזוי ווי א שטריק, אזוי ווי אונז טוען ביי די עירוב.

Speaker 2:

אה, איינס דארף זיין א טפח, ווייל יענץ איז די ווייטער. און די אנדערע מאכט עס פאר א צורת הפתח. אזוי ווי די... איז דא א פיקטשער?

Speaker 1:

אבער איז דאס זיכער אז די צורת הפתח קען נישט זיין ביי די אנדערע זייט דארטן ווי מ'זאגט די לבוד? וואלט נישט געהאלפן?

Speaker 2:

איז לכאורה נישט.

Speaker 1:

איך וויל ווייזן די פיקטשער, אזוי מ'זאל זען די פיקטשער. אזוי זעט מיר אויס פשוט פשט פון די רמב"ם. איך מיין אז ס'איז דא אפשר וואס לערנען אנדערש, אבער פשוט פשט, דאס איז וויאזוי מ'מאכט עס. אז דא מעג זיין אפן, ווייל דא איז שוין לבוד, דא קען מען שוין דארטן, ס'איז לבוד, און דא איז דאך יא אפן, אבער צורת הפתח העלפט פאר דעם. אזוי קוקט מען דאס אן ווי ס'איז דא א דריטע וואנט.

דין דופן שלישית ביי מפולש (צוויי ווענט וואס טאטשן זיך נישט)

זאגט דער רמב"ם נאך א פאל. וואס איז עפעס אביסל ערגער? אונז האבן געלערנט אז ווען מ'מאכט די דריטע וואנט, די ערשטע צוויי זאלן זיך טאטשן. זאגט ער, ס'איז דא אופן אפילו ווען די צוויי ווענט טאטשן זיך נישט. אונז האבן געזאגט די ווענט, אפילו ס'איז אפן, א וואנט דא און א וואנט דא. וויאזוי קען מען דאס מאכן אונטו א כשר'ע צוויי ווענט?

איז אזוי, **עושה דופן שיש ברחבו ארבעה טפחים ומשהו**, זאל מען מאכן די דופן וואס מיר האבן פריער געלערנט, נישט אזוי ווי פריער. יעצט דארף מען מאכן גאנצע פיר טפחים. אן עכטע ארבע טפחים. לבוד וואלט נישט געהאלפן דא. און מ'מאכט נאך אלץ לבוד. אבער יעצט מאכט מען א גאנצע פיר טפחים, פלוס לבוד. ומשהו. **ומעמידו בפחות משלשה.**

Speaker 2:

מ'האט א פיקטשער פון דאס אויך?

Speaker 1:

ער האט א פיטשער פון אים.

הלכות סוכה – דפנות (המשך)

הלכה ג' (המשך) – דין צורת הפתח ביי דריי-וואנט סוכה

Speaker 1: יעצט דארף מען מאכן גאנצע פיר טפחים. אן עכטע ארבעה טפחים. לבוד ווערט נישט געהאלפן דא. און מ'מאכט נאך אלץ לבוד. אבער יעצט מאכט מען א גאנצע פיר טפחים, פלאס לבוד. ממשהו. **ומעמידו בפחות משלשה...** מ'האט א פיקטשער פון דאס אויך? **מעמידה או בפחות משלשה סמוך לאחד משתיה דפני.** ער לייגט עס וויניגער ווי דריי טפחים לעבן איינס פון די דריי ווענט.

סאו, וואס הייסט אזוי ס'איז קאנעקטעד מיט די וואנט מיט די לבוד? לבוד טייטשט אזוי ווי דבוק, אז ס'איז קאנעקטעד. אז ס'איז הייסט ווי ס'איז קאנעקטעד צו די וואנט, און דו האסט יעצט זיבן טפחים האסטו שוין דא, ווייל ס'איז פיר טפחים מיט דריי טפחים פון לבוד. און כשירה.

אבער דא ווייטער וואס איז די וואנט פון זיבן טפחים. וואס איז די נייע וואנט פון פיר טפחים, דארף מען אבער צולייגן עצירת הפתח אז ס'זאל אויך טאטשן די אנדערע זייט וואנט. טייטש נישט מיט דעם לאווענט, נאר אז ס'זאל זיין אזוי ווי א פתח צווישן די נייע וואנט און די אנדערע זייט וואנט.

מחלוקת ראשונים וועגן צורת הפתח

ס'איז נישט קלאר. אויף דעם איז דא טאקע דא ראשונים וואס קריגן זיך. איך מיין, דער רב איז אויפ'ן פלאץ. און פארשטיין נישט פארוואס אויך אין דעם פאל האט מען עצירת הפתח. ווייל דער פריערדיגער פאל איז נאר געווען א קליינע וואנט פון א טפח, אבער דו האסט דאך יעצט א פולע וואנט פון זיבן טפחים. אבער דער רמב"ם פסק'נט אז דאס וואס די גמרא זאגט וצריך עלי ישר לו את יראת הפסח גייט ארויף אויף די ביידעס.

די מחלוקת איז אויף דאס וואס שטייט אין די גמרא אז מ'דארף מאכן את יראת הפסח, ס'גייט ארויף נאר אויף די ערשטע פאל ווען מ'מאכט א וואנט פון א טפח, אדער אויך ווען מ'מאכט א וואנט פון דריי טפחים.

שאלה: וואו לייגט מען די צורת הפתח?

ס'איז אויך דא נאך א שאלה, איך זע אז די אלע מפרשים דא נעמען אן אז די אתירת הפתח לייגט מען אין די זעלבע זייט ווי מ'לייגט די חצי וואנט. ס'איז דא וואס טענה'ן, און איך זע אז ר' ראבינאוויטש מיינט פאר סאם ריזען אדער אנדערע, יא, די צורת הפתח לייגט מען אויף די פערדע וואנט. ס'מאכט אביסל מער סענס. מ'דארף דאך נאר דריי, די פערדע דארף מען בכלל נישט, אזוי האט מען פארשטאנען. אפשר קומט אויס א נייע הלכה אז יעדע סוכה האט נאר דריי ווענט און אויף די פערדע צורת הפתח?

למשל, דא איז אביסל פאני, ווייל דו זאגסט לבוד? דו מאכסט נאך לבוד הפתח א טפח פון די לבוד? ס'מאכט נישט קיין סאך סענס. בעצם, די פערדע וואנט האט אייביג עניוועי די צורת הפתח, ווייל דו לייגסט אויבן סכך, סאו די סכך מאכט עס א דאך. איך ווייס טאקע נישט.

קשיא: פארוואס איז דער סכך נישט גענוג פאר צורת הפתח?

און פארוואס ביי דעם אויכעט? איי, ס'איז נישט גענוג. זעסטו אז ס'איז נישט גענוג? ביי דא אויכעט, דא איז סכך אן טאפ, רייט? ס'איז אלעמאל די סכך פון אויבן. זעט אויס אז די סכך איז נישט גענוג פאר א צורת הפתח. ס'דארף צולייגן עפעס א שטיקל... עפעס א קנה. ס'איז א ספעשל... ניין, ס'זאל נישט אויסקומען ווי די וואנט איז נישט קיין עכטע וואנט, ס'איז נאר עפעס א קליינע שטיקל פון א וואנט. ס'איז א גוטע שאלה. סתם אזוי, פארוואס די סכך הייסט נישט קיין צורת הפתח?

און לחילופין, אפשר מיינט עס די עקסטרע בים וואס מ'דארף לייגן, די... די... די... אזוי ווי די לחי, כאילו וואס מ'לייגט. איך ווייס נישט. איך פארשטיי נישט קלאר. נישט קלאר.

דער רמ"א'ס שיטה וועגן סכך אלס צורת הפתח

אקעי. און מ'דארף דערמאנען אז דער רמ"א זאגט, ער ברענגט עס דא. דער רמ"א זאגט נאך אין סוכה אז דער מנהג איז צו מאכן סוכות מיט פיר ווענט, ווייל ווען מ'מאכט די אלע חכמות פון דריי ווענט ווערט פילע שאלות, און נישט אלע מענטשן וויסן די הלכות. סאו דער מנהג איז געווענליך צו מאכן פיר ווענט אין א סוכה, אזוי שטייט אין דער רמ"א.

אה, און דער רמ"א זאגט טאקע אויך דאס אז דער סכך אליין קען זיין. אויב דער סכך און דער קנה קומען אן ביז דער סכך, דאס הייסט, דער אור המאיר'ס חידוש איז ווען ס'איז נישט דא קיין סכך דארט, אדער עפעס אזוי. ווען מ'גייט נוצן שפעטער, מ'דארף נאך מאכן פתיקרא, אדער עפעס אז די סכך רירט נישט נאנט צו די וואנט. אבער אויב די סכך רירט נישט נאנט צו די וואנט, מאכט דאס אליין די צורת הפתח. אקעי, דאס איז די ענין.

מעבר להלכה ד' – קאנעקשאן פון דפנות מיט סכך און מיט קרקע

יעצט גייען מיר עס לערנען וועגן די... ביז יעצט האבן מיר עס געלערנט וועגן די דפנות, אזוי ווי די זייט פון די דפנות, וויפיל ס'דארף זיין. יעצט גייען מיר עס לערנען וועגן די קאנעקשאן פון די דפנות מיט די דאך און מיט די פלאר, ווי נאנט דארף עס צו זיין, ווי קאנעקטעד דארף עס צו זיין. גייען מיר עס לערנען סעיף הלכה ד'.

הלכה ג' (המשך) – קנים היוצאים מסכך הסוכה

Speaker 1: יא, זאגט דער רמב"ם, **"קנים היוצאים..."** אה, סארי, איין הלכה פארדעם, איך פארגעס. ס'איז נאך איין הלכה. סארי, יא, איין

הלכה. ס'זעט אויס אז ס'איז קאנעקטעד מיט דעם, איך ווייס נישט וואס איז א חלק פון די הלכה, אבער ס'איז אן אנדערע מציאות, איך ווייס נישט. **"קנים היוצאים מסכך הסוכה לפני הסוכה".**

וואס טוט זיך א פאל? דאס איז א דין פון די דפנות. ער רעדט נישט דא קלאר פון וואס ער רעדט. ווען ס'איז דא א סוכה פון דריי ווענט, אבער איין זייט וואנט איז אסאך לענגער ווי די אנדערע זייט וואנט, און דארט איז אויך דא סכך. איז, ווען ס'וואלט נישט געווען סכך, ס'וואלט נאר געווען סכך אויף די וואנט, וואלט עס געווען א פראבלעם, יא? ס'איז נישט דא קיין סכך. אן קיין סכך קענסטו נישט זיצן, ס'איז נישט קיין ספק.

אקעי, סאו אונזער פראבלעם דא איז אז ס'איז דא, לאמיר זאגן אזוי, ס'איז דא צוויי פול ווענט, און נאכדעם איז דא א דריטע, איז דא אויך די שיעור איז דא, ס'איז דא זיבן טפחים וואנט, אבער ס'גייט נישט ביז די עק. סאו ס'איז אזוי ווי א האלבע וואנט. וואלט געווען א פראבלעם, וואלסטו אפשר געקענט טראכטן אז א האלבע סוכה איז נישט כשר, ווייל פאר די האלב סוכה איז נישט קיין גאנצע דריי ווענט.

דער רמב"ם'ס לשון

זאגט מען אבער נישט אזוי. אז היות אז די סכך גייט ביז די ענד, איז ער זאגט אזוי: **"קנים היוצאים מסכך הסוכה לפני הסוכה"** – ס'שטעקט זיך ארויס ביי די זייט. ס'איז אינטערעסאנט, ווייל דער רמב"ם זאגט נישט... ער געבט נישט די ווערטער, ער געבט נישט די משל. זעט אויס אז די מפרשים האבן אריינגעקוקט אין די גמרא, און זיי האבן אויסגעפיגערט וואס מ'רעדט.

די **"קנים היוצאים מסכך הסוכה"** – ס'איז דא עקסטערע סכך אויך ביי די זייט פון די סוכה וואו ס'איז נישט דא קיין וואנט – **"לפני הסוכה, ודופן אחת נמשכת עמהן"** – די אנדערע וואנט. איך מיין מ'זאל די פיקטשער אויך אריינלייגן, און מ'זאל וויסן וואס מ'רעדט. איין וואנט פארט מיט. פשוט דאס... איין וואנט פארט מיט. **"הרי הן כסוכה"** – מ'מיינט זאגן אז די... **"הן כסוכה"** שטייט, איך ווייס נישט, די קנים, כאילו די... די קנים ווערט ווי א וואנט פון די סוכה. דאס הייסט, דאס אז די קנים מיינט לכאורה סכך דא. די קורה מיינט די קורה פון די סכך. סאו די קנים פלעגט מען לייגן, איך ווייס נישט. די טאפ פון די סכך פארט מיט. איז דא לכאורה איז דא נאר איין וואנט בעיסיקלי, רייט? אין די שטח. אבער די גאנצע זאך קאנעקט זיך, ס'איז א פארט פון די סוכה. די ארוכה סוכה מיינט לכאורה אז מ'זאגט נישט אז מ'סטאפט די סוכה דא, די סוכה פארט מיט.

דיון: פארוואס פעלט דאס אויס?

Speaker 2: אבער איך וויל פארשטיין, פארוואס פעלט דאס אויס? פארוואס זאל מען נישט זאגן אז ס'איז שוין דא דריי דפנות? ווייל די דריטע וואנט איז א וואנט פון זיבן טפחים.

Speaker 1: ניין, ס'איז דא איין דופן. איינס.

Speaker 2: וואו איז די אנדערע?

Speaker 1: אין די שטח, אין די פראנט דא, איז דאך נישט דא גארנישט נאר איין ווינקל.

Speaker 2: יא, מ'רעדט דאך פון דעם. אבער מ'קוקט מען דען אויף די סוכה אויף יעדע ווינקל? מ'קוקט אז ס'איז דא א שיעור סוכה פון דריי גאנצע ווענט.

Speaker 1: זייער גוט, דאס איז טאקע די תירוץ. אויב מ'קוקט באופן כולל, קוקט מען יא יעדע ווינקל. אויב ס'וועט זיין א ווינקל, לאמיר פארשטיין, אויב דא איז נישט דא קיין איין וואנט, העלפט נישט. דער סכך שטעקט זיך סתם ארויס אין א סוכה. האסט דער סכך, האסט נישט קיין וואנט. וויבאלד דו האסט איין וואנט, פארט מיט די סוכה.

דאס איז אמת, ס'איז נישט פשט אז אויב למשל א מענטש מאכט אז די סכך לויפט א גרויסע שטח, און נאר די ערשטע חלק דערפון האט נאר דריי ווענט, וואלט עס נישט געווען כשר. אפילו די דריי ווענט איז כשר, וואלט נאר געווען כשר אין די דריי ווענט. דא ווערט כשר אפילו אינדרויסן פון די דריי ווענט. די שטח איז אינדרויסן פון די דריי ווענט.

Speaker 2: רייט. ס'איז טאקע ווייל די reason פארוואס ס'איז גוט איז וועגן וואס דו זאגסט, ווייל יעצט קוקט מען עס אן אז ס'וואלט געווען אויף ביידע זייטן וואלט עס טאקע נישט געטויגט. ווען די סוכה וואלט געלאפן ווייטער מיט ביידע זייטן, וואלט מען נאר געקענט זיצן אונטער די... ביז וואו ס'איז די ווענט גייען.

Speaker 1: דו מיינסט אז די סוכה איז ליידיג פון ביידע זייטן?

Speaker 2: יא, ווען ס'וואלט נישט געווען דופן אחר נמשך עמהם, וואלט מען נישט געקענט זיצן אונטער די סכך אין יענע שטח.

Speaker 1: רייט. רייט. דאס איז די סארט. מיר וועלן זען שפעטער וועגן ווען מ'זאגט אז מ'קוקט ווי דער דאך קומט אראפ.

הלכה ד' – קאנעקשאן פון דפנות מיט סכך און מיט קרקע

הקדמה: סכך און דפנות

Speaker 1: אקעי, לאמיר זען. זא, אבער פאר א דאך דארף מען אלץ די פיינעס. ס'העלפט נישט. סתם א דאך אן די פיינעס העלפט קיינמאל נישט. חוץ... ניין, כמעט קיינמאל נישט. לאמיר זען. על כל פנים, דא איז די הלכה דא. יעצט קענען עס לערנען וואס איך האב געזאגט אז מ'גייט לערנען. אז ווי קאנעקטעד די פיינעס דארף מען זיין מיט די דאך און מיט די פלאר. יא?

Speaker 2: יא.

דפנות דבוקות בגג – ווענט הענגען פון אויבן

Speaker 1: זאגט דער רמב"ם, יעצט גייט מען רעדן מער וועגן די ווענט. **דפנות שהיו דבוקות בגג הסוכה**, מ'האט געמאכט ווענט און זיי זענען קאנעקטעד צו די סכך, סאו די סכך טאטשט די ווענט, **ולא היו מגיעות לארץ.** לאמיר זאגן מ'האט געמאכט משכנות וואס קען הענגען, יא, עניטינג קען הענגען, מ'האט עס גוט צו... דו פרעגסט קאנעקטעד, פאלס, וואטעווער, עפעס. און ס'טאטשט אונטן, קומט נישט די דפנות אן ביז די פלאר. הייסט דאס דפנות אדער נישט?

אה, איז די ענטפער אזוי: **אם גבוהות מן הארץ שלשה טפחים, פסולה**, ווייל ס'איז נישטא קיין דפנות ביז אונטן. אבער **אם פחות מכאן**, ס'איז וויניגער ווי דריי טפחים, איז עס נאכאמאל די זעלבע כלל וואס אונז האבן שוין געזאגט, די כלל וואס הייסט לבוד, אז אונז קוקן אן ווי ס'קומט יא אן ביז די פלאר.

דפנות דבוקות בארץ – ווענט שטייען פון אונטן

וואס איז פארקערט? טאמער ס'איז דא דפנות פון אונטן, אבער זיי טאטשן נישט די סכך פון אויבן, דעמאלטס... יא, וואס טוט זיך פארקערט? **היו דבוקות בארץ ולא מגיעות לסכך.** די פראבלעם איז, די ווענט קומט נישט אן אויבן ביז די דאך, ביז די סכך. איז **אם גבוהות עשרה טפחים**, אויב די ווענט זענען הויך עשרה טפחים, דעמאלטס דארף נישט קיין לבוד, ס'דארף נישט זיין אזוי נאנט צו די סכך ביזן דריי טפחים, נאר **אפילו אם היו רחוקין מן הגג כמה אמות**, אפילו אויב ס'איז דא אמות, אפילו אפאר אמות אפגערוקט פון די דאך, **איז יא כשרה.** וויניגער ווי צוואנציג, רייט?

Speaker 2: וואס? וויניגער ווי צוואנציג.

Speaker 1: אוודאי יא. איז עס ווייטער כשרה. פארוואס? ווייל די... ווי לאנג ס'איז דא א מחיצה, דפנות מחוברות כנגד זו כנגד זו, איז דא א הלכה וואס הייסט אז די... יא, אויף דעם זאגט מען פי תקרה, יא? דאס הייסט גוד אסיק מחיצתא. ניין, נישט פי תקרה. גוד אסיק מחיצתא. מ'קוקט ווי דער סכך קומט אראפ און מאכט ווענט. נישט אז ס'קומט אראפ. דאס הייסט, די רגע וואס דו האסט א גאנצע מחיצה, פעלט נישט אויס אז די גאנצע מחיצה זאל אנקומען ביז די דאך. דאס איז בעיסיקלי די טייטש.

חילוק צווישן די צוויי פאלן

אבער גוד אסיק מחיצתא וואלט נישט געהאלפן ביי די פריערדיגע פאל, דעמאלטס דארף זיין א לבוד. **ולא היו מגיעות לארץ.** יא, ווייל ס'איז

נישטא קיין מחיצה. און ווייל דו האסט נישט קיין מחיצה, האסטו נישט קיין צען טפחים. אויב דו האסט יא געהאט צען טפחים, ס'גייט נישט קיין טפחים.

גוד אסיק מחיצתא, לבוד, ושטארקייט פון דפנות

גוד אסיק מחיצתא — ביאור הכלל

Speaker 1:

נישט אז ס'קומט אראפ, פארקערט, די סכך איז מחיצה. מ'קוקט ווי די מחיצה פון צען טפחים וואלט ווען אנגעקומען ביז די דאך, ביז די סכך. דאס הייסט, די רגע וואס דו האסט א גאנצע מחיצה, פעלט נישט אויס אז די גאנצע מחיצה זאל אנקומען ביז די דאך. דאס איז בעיסיקלי די טייטש.

חילוק צווישן גוד אסיק און גוד אחית

אבער גוד אסיק מחיצתא וואלט נישט געהאלפן ביי די פריערדיגע פאל, דעמאלטס דארף זיין לבוד. דאס איז נישט אזוי גוד אחית. ביי די ולא ירגיש לאורה. יא, ווייל ס'איז נישטא קיין מחיצה, ווייל דו האסט נישט קיין מחיצה, דו האסט נישט קיין צען טפחים. אויב דו האסט יא גאנצע צען טפחים, ס'גייט נישט אראפ ווען ס'האט יא צען טפחים. די וואנט האט צען טפחים, ס'איז נישט קיין פשוט'ע וואסער, ס'איז א גוטע וואנט.

ווייל ווען נישט וואלט איך געמאכט דעם חילוק, ס'וואלט דאך געווען א גרעסערע חידוש צו זאגן אז מ'קען זאגן גוד אחית מחיצתא, אז די מחיצה קומט אראפ ביז אונטן. ס'גייט נישט אזוי. ס'איז געווען אז דארטן איז עפעס אן אנדערע זאך. אויב איך געדענק פון די גמרא, איז אונטן איז דאך דארטן וואו די מחיצה קומט צוניץ. די גמרא זאגט אז ס'קומען אריין ציגעלעך. אויבן ביסטו פראטעקטעד, נאר אויבן איז אפן. אבער אונטן, ס'איז נישט גענוג אז ס'איז דא א דין וועגט, ס'דארף זיין וועגט אז ס'זאל זיין עפעס א געוויסע פראטעקשאן אדער פריוואסי אדער וואס עס איז. און ווייל דארט שטייט אין די גמרא, א מחיצה... אזוי זאגט ער. פארדעם דארף מען האבן דארטן לבוד. מה שאין כן אויבן פון די דאך, פון די וואנט, פון די דאך, פון די וואנט, איז דארף מען נישט לבוד, נאר די דין פון אז אונז רעכענען כאילו די דאך גייט ארויף ביז די וואנט, ביז די סכך.

שכל הישר פון דעם חילוק

אין אנדערע ווערטער, די אלע לקולא'ם, גוד אחית, גוד אסיק, וכדומה, זענען וועגן פון ארויסברענגען אז דאס הייסט שוין א געהעריגע און פארמאכטע פלאץ. יעדער איינער פארשטייט אז דו פארמאכסט פון אונטן. געוועונליך ווען מ'מאכט א געיט, א געיט קומט פון אונטן. אקעי, אביסל קען זיין ליידיג צווישן די פלאר אויכעט, אבער נישט אינגאנצן. אפילו ריעליטי מענטשן, אין די רעלט איז דאך אזוי, אזוי בויעט מען טאקע, רייט?

פון אויבן, אפילו וואלסטו יא, א סוכה דארף א דאך, א סוכה קען נישט קיינמאל גיין אן א דאך. אקעי, אויב די דאך וועט מען נישט טאטשן, מען קוקט עס אן, זעט מען אז ס'קומט דארט אן. אבער פון אויבן קענסטו נישט זאגן אז ס'הענגט א דאך, א מחיצה דארט, איך ווייס נישט, אין די לופט, ס'קומט נישט אריין. ס'איז זייער שכל'דיג, ס'איז נישט קיין...

ריחוק הגג מן הדופן שלשה טפחים

שוין, זאגט דער רמב"ם, אבער... וואס הייסט, איך האב יעצט געלערנט, ס'דארף זיין מכוונות. קומט אויס, אז ווען קען מען זאגן אז ס'הייסט ווי די וועגט גייט ארויף ביז אויבן? ווען זיי שטימען, ווען מצד די סייז, זיי ליגן אויף די זעלבע בלאט. אבער **הלכות הגג מן הדופן שלשה טפחים**, אבער אויב איז געמאכט אז דער דאך שטעקט זיך ארויס, ס'לויפט ווייטער, אדער ס'איז אריין אדער ארויס.ביידע וועגן, רייט?

Speaker 2:

ניין, ניין, ווען ס'ענדיגט זיך, טייטש דריי טפחים פאר די... אז ס'גייט לענגער גייט מען נישט אן. דאס ענדיגט זיך דריי טפחים פאר די...

Speaker 1:

יא, יא, דאס מיינט עס לכאורה. איך מיין אז ס'איז דא א דופן, ס'גייט מיר שוין אז ס'גייט מער. איך מיין אז ס'גייט מען א דופן שלשה טפחים, אפשר יא, ווייל ס'דארף זיין ווזשועל, ס'זאל אויסקוקן ווי ס'איז א המשך. איך מיין אז דאס מיינט... איך האב געטראכט מיט דעם. ס'גייט נישט ביז די הענט. איך מיין אז ס'מיינט דאס, יא.

Speaker 2:

יא.

Speaker 1:

אבער **ריחוק איז א גג מן הדופן שלשה טפחים**. אבער אויב דער דאך איז ווייט פון די וואנט, דריי טפחים, ס'טייטש אז דער דאך גייט נישט ביז די ענד, ביז וואו די וואנט גייט, איז **פסולה**, ווייל דעמאלטס קען מען נישט זאגן אז מ'קוקט אן וואו די מחיצות גייט ביז ארויף, איז נישט קיין כשר'ע מחיצות. **פחות מכאן? פחות מכאן, אויב ס'איז ווייניגער ווי דריי טפחים, איז כשירה**, ווייל דעמאלטס זאגט מען, העלפט אויך די לבד אז מ'קוקט אן ווי די דאך גייט ביז די עק. ס'איז גענוג נאנט, בעיסיקלי. רייט? ס'איז גענוג נאנט. אז דא איז גענוג נאנט אין די לעק. רייט, ס'קומט אן ביז די... נו, ס'קומט אן ביז די... די לבד העלפט אז מ'קוקט אן ווי די דאך גייט ביז די עק. דאס אויך, ס'קומט אן ביז די אויבן, און ביז די אויבן איז ער נעבן די דאך. דעמאלטס איז כביכול אזוי, כאילו, דיסקרייבט מען די סיטואציע.

תלויה מחיצה באמצע — קאמבינאציע פון לבוד און גוד אסיק

יעצט איז דא אן אופן וואס מ'קען מאכן גאר א קליינע מחיצה. האבן מיר פריער געלערנט אז ס'איז... איינמאל מ'זאל ווייסן פון די סוד פון לבוד, און די סוד פון גוד אסיק מחיצתא. לאמיר אויסרעדן דיווארט גוד אסיק מחיצתא. מ'רעכנט ווי די מחיצה גייט ארויף. אסיק מיינט... און וואס מיינט גוד? אסיק מיינט ארויפגיין, אבער עס קען אראפגיין. וואס מיינט די טייטש גוד? דאס ווייס איך נישט. גוד, גוד, גוד. וואס איז די טייטש?

Speaker 2:

איך געדענק נישט.

Speaker 1:

אקעי. איך געדענק, איך ווייס אויך נישט. האסטו נישט גוט גוט, דעני?

Speaker 2:

אקעי.

Speaker 1:

ניין, דער פארן איז נישט.

סאו לבד, מ'קען נוצן ביידע טריקס. ס'טייטש אז מ'קען מאכן א קליינע מחיצה, וואס אונטן זאל עס זיין ביז הונדערט דריי טפחים נאנט צו די קרקע נוצט מען לבד, און אויבן זאל עס זיין זאל מען נוצן גוד אסיק מחיצתא. ס'איז אויך גוט, זאגט דער רמב"ם. ס'טייטש אז דו זאלסט נישט מיינען אז מ'קען נאר אננעמען איינע פון די כביכול מחיצות אויפאמאל. מ'וואלט געקענט טראכטן אזוי, איינער וואלט איינגעפאלן אז דו נוצסט מער ווי איינס אויפאמאל, עס ממש נישט אויס ווי א וואנט, אבער ניין, מ'קען יא. **תלין המחיצה שגובהה ארבעה ומשהו באמצע**, אז ס'איז אויפגעהאנגען א מחיצה וואס איז הויך פיר און אביסל אינדערמיט, **בפחות משלשה סמוך לארץ**. איבער **פחות משלושה סמוך לגג, הרי זה כשרה**, ווייל צווישן די אלע האסטו א מחיצה וואס איז להלכה גבוה עשרה. ס'האט שוין נישט אין פאקט גבוה עשרה, אבער מיט די לבוד און מיט די גוד אסיק איז עס גבוה עשרה, און אויך איז עס פחות משלושה סמוך לגג.

דיסקוסיע: דא ארבעט נאר לבוד, נישט גוד אסיק

דא מוז זיין פחות משלושה, דא גייט נישט העלפן די דופן עקומה. דא איז בעיסיקלי נישט דא גוד אסיק, ס'איז נאר דא לבוד. ס'איז דא א פראבלעם. די חידוש דא איז אז לבוד קען גיין ביידע וועגן.

ס'איז נישט קלאר, אין די הלכה זעט מען נישט קלאר ווען ס'איז דא א דין וואס איז גוד אסיק וואס טוט מער ווי לבוד. איך מיין, פריער, יא, ווען ס'איז דא צען גאנצע טפחים. אבער דא איז די פשטות, ס'ארבעט נאר לבוד. פארוואס? ווייל מ'קען נישט אויף א פעיקע מחיצה נאך צולייגן גוד אסיק. אזוי זעט אויס.

Speaker 2:

יא.

Speaker 1:

אזוי זאגן זיי. גוד אסיק איז נאר אויף אן עכטע מחיצה. אבער יעדער פארשטייט עס. דער שכל הישר זאגט אויך אזוי. ניין, ס'קען זיין אז דער חידוש דא איז, קען זיין אז מ'וואלט גיד עסק איז אן עקסטערע זאך. דא אבער ווילן אונז אז מ'זאל אנקוקן ווי די מחיצה איז א סורה. דא איז דאך די פראבלעם עפעס אנדערש, אז די מחיצה האט נישט געשטאנען, און דאס איז נישט קיין צען. זאגט ער אז דאס הייסט יעצט ווי א מחיצה פון צען. איך בין מסכים, אבער... אבער איך לייב נישט אז די זעלבע הלכה קען נישט דינען אויך לבד. יא, גוט דער אסיק זאגן מיר אז מ'קוקט אן ווי דער דאך קומט אן ביז דער סכך. אבער דא, מ'דארף שוין נוצן לבוא אז ס'זאל זיין צען.

קשיא: אויב מ'נוצט לבוד אונטן, אפשר גוד אסיק אויבן?

Speaker 2:

ס'שטייט דארט, אויב איז יא א מחיצה פון צען, און אונטן נוצט מען לבד, אפשר וואלט מען אויבן אויך גענוצט געדאסקע מחיצה. די ווארט דא איז אז אפילו ווען ס'איז נישט דא צען, נוצט מען ביידע וועגן לבד.

Speaker 1:

ס'שטייט דא, ווען ס'איז געשטאנען די געדאסקע איז נאר געשטאנען דא גאנצע צען טוואכן, איך פארשטיי איך ווייס נישט. איך פארשטיי וואס דו פרעגסט. דאס האט משה געמאכט, ווען די וואן וואלט געווען זיבן און א האלב, און וואלט אונטן גענוצט לבד, וואלט מען אפשר אויבן... איך פארשטיי וואס דו פרעגסט.

Speaker 2:

אקעי.

הלכה ה: שטארקייט פון דפנות — העושה סוכתו בין האילנות

איז ווי אונז האבן מיר געלערנט ווי גרויס די סייז פון די ווענט, מער די קאנעקשן פון די ווענט מיט די אנדערע זאכן. נישט ממש די מאטעריאל פון די ווענט, ווייל דאס איז וואס איך האב געטראכט. שפעטער, די סוף פרק שטייט אז מאטעריאל פון די ווענט מעג זיין עניטינג. וואס מ'גייט יעצט לערנען איז די שטארקייט פון די ווענט מער, ווייל מאטעריאל איז נישטא קיין הלכות. א שכר האט הלכות וואס מעג זיין פון... אבער די וואנט דארף זיין גענוג שטארק.

זאגט ער אזוי: **"העושה סוכתו בין האילנות, והאילנות דפנות"** — די ביימער קענען זיין ווענט. אנדערש ווי מ'וועט זען ביי די סכך, ס'קען נישט זיין קיין מחובר לקרקע, אבער די ווענט קענען הייסן ווענט. די חידוש פון דא איז נישט דאס, נאר די נעקסטע שטיקל. **"אם היו חזקים"** — ס'איז אבער דא א תנאי, ס'דארף זיין פעסטע ווענט. אויב זיי זענען די שטארקע, דיקע ביימער וואס ווארפט זיך נישט צו שטארק, **"או שקשר אותם וחיזק אותם עד שלא תהא רוח מצויה מנידה אותם תמיד"** — ער האט עס אבער צוגעבינדן גענוג שטארק אז ווען ס'איז א רעגולער ווינט וואס אונז קענען מיר עקספעקטן, וואלט עס נישט ארומגעשאקלט.

אויספילן צווישן די צווייגן

און שפעטער איז דאך א פראבלעם אז א בוים האט דאך אויך מער פייכטע חלקים, די בלעטער וואס גייען זיך יא ארומבליקן אין א רוח מצויה. **"ומילא בין האמירים בתבן ובקש כדי שלא תניד אותם הרוח, וקשר אותם"** — צווישן די... וואס טייטש די ווארט "אמירים"?

Speaker 2:

אזויווי "גרגרים בראש אמיר".

Speaker 1:

ס'מיינט עפעס אזויווי די ברענטשעס. די זעלבע זאך ווי "אומר" מיט אן עין?

Speaker 2:

ניין, "אמיר".

Speaker 1:

אקעי, די ברענטשעס. **"בתבן ובקש"**, ער האט געלייגט זאכן צווישן זיי **"כדי שלא תניד אותם הרוח, וקשר אותם"**. פעלט אויס ביידע זאכן?

Speaker 2:

יא.

Speaker 1:

פארוואס פעלט אויס אויך צו לייגן תבן און קש? ווייל דאס איז נישט ווייל ס'איז דא לעכער. די גאנצע זאך איז נישט די לעכער. ס'זאל זיך נישט ריקן. מ'זעט אויס אז די "קשר אותם" האט נישט געהאלפן. מ'דארף עס גוט מאכן ס'זאל זיך נישט ריקן, וואטעווער די פראקטיקאלטי איז.

כלל: מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה

אקעי, **"הרי זו כשרה"**. פארוואס? **"שכל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה של יבשה"** — א מחיצה וואס קען נישט בלייבן שטיין ביי א געהעריגע רוח מצויה וואס מאכט זיך אויף די יבשה, דארט אויף די ים איז דא אנדערע מיני רוח מצויה. אפילו דעמאלטס דארף עס נאר זיין שטיין ברוח מצויה של יבשה. **"אינה מחיצה"** — הייסט נישט קיין מחיצה. וועגן דעם דארף מען טון די אלע זאכן כדי ס'זאל קענען שטיין ברוח מצויה.

דיסקוסיע: וואס מיינט "רוח מצויה"?

וואס טייטש דאס ווארט "רוח מצויה"? רוח מצויה מיינט וואס איז מצוי יעדן טאג. ווייל למשל, יא, ס'איז דא מענטשן וואס יעדע סוכות, ווען ס'איז דא אביסל ווינט, מאכט זיך סוכות וואס צעפאלט פון די וועלט. ניין, דאס איז נישט קיין רוח מצויה. רוח מצויה מיינט וואס מאכט זיך איינמאל אפאר וואכן. אבער אויב, לאמיר זאגן, יעדע סוכות איז דא אזא... לאמיר זאגן אז אזא שטורעם געשעט איינמאל אין יעדע צוויי-דריי וואכן איז דא אזא שטורעם. ס'איז נישט קיין נאמבער. ס'מיינט אז ס'איז נישט קיין שטורעם. דאס ווערט באטראכט נישט ווי א שטורעם, נאר רעגולער ווינט, רעגולער לופט. אזוי מיין איך. נישט קיין דאס. מאכן א חשבון, יעדער פון יעדער צענט, נישט קיין חילוק. יעדע יאר איז דא שטורעמס. שטורעמס איז א נארמאלע זאך.

אבער איך וויל זאגן, משל, א געגנט וואו ס'איז דא ממש מצוי שטורעמס. וועסטו זאגן אז דאס איז נישט רוח מצויה, ווייל... מצוי שטורעמס איז נאך אלץ נישט נארמאל. ס'ווערט דאך יעצט קליימעט טשעינדזש, יא? ס'ווערט מער און מער ווינטן. וועט מען זאגן אז ס'בלייבט נאך... די ווארט רוח מצויה. רוח מצויה בלייבט רוח מצויה, אדער לויט די מצב, לויט די פלאץ, לויט די...

Speaker 2:

אקעי.

Speaker 1:

מסתמא לויט די ריעליטי, אבער מצויה מיינט נישט אז מ'מאכט א נומער וויפיל טעג איז דא שטורעמס. אויב ס'מאכט אסאך שטורעמס, איז דאס א שטורעמדיגע וועטער. איך גלייב נישט אז דאס מיינט עס. מצויה מיינט וואס ס'איז נישט א שטורעם, א נארמאלע ווינט וואס קומט טאג טעגליך. עפעס וואס באקומט נישט פאר דעם אן אווערנעס. דאס איז דאך עקזעקטלעך די נקודה, אז די ים... איז דא אלעמאל גרעסערע רוחות, אבער די גמרא זאגט אז מ'רעכנט זיך נישט מיט דעם. רוחות פון תשעה משל. ווייל דאס הייסט נאך אלץ א וואנט.

Speaker 2:

יא.

Speaker 1:

וואס זעט אויס? אוודאי, ווען ס'איז אראפגעפאלן איז שוין נישט קיין וואנט. רעדט מען דאך יעצט אז פאר... יא, ס'זאל הייסן כשר נאך פאר ס'איז געווען א ריכענע צו... רייט. סאו אין אנדערע ווערטער, סאו לאמיר צוריקגיין צו אונזער שכל הישר פון פריער. מענטשן מאכן אזעלכע בודקערס וואס פליען אין די לופט, יא. ווען ס'איז דא א שטורעם, לייגט מען עס אוועק. אקעי, ס'איז א פראבלעם. סאו דאס הייסט א רוח. דאס הייסט אזא סארט זאך וואס קיינער מאכט נישט. איך הייס, איינער וואס וויל עפעס א זאך, ס'זאל זיין א שטיקל סוכה, מאכט ער נישט, איז אויס וואנט. פארשטייסטו?

יעצט, זאגט הרב הצדיק, יעצט האבן מיר עס געלערנט וועגן די ווייַנט, יעצט גייט מען לערנען וועגן די פלאר פון די סוכות, עפעס לאפאנע וועגן וואס אראפלייגן. נישט די פלאר, נאר וואו די סוכות.

הלכות סוכה: רצפת הסוכה, תמונות הסוכה, ומחיצות

הלכה ה: רצפת הסוכה — סוכה על וואגן, שיף, בוים, גמל

Speaker 1: מענטשן מאכן אזעלכע בודקעס וואס פליען אין די לופט, יא. ווען ס'קומט א שטורעם, לייגט מען עס אוועק. אקעי, ס'איז א פראבלעם. סאו דאס הייסט א רוח. דאס הייסט אזא זאך וואס קיינער מאכט נישט, איינער וואס וויל עפעס א זאך, ס'זאל זיין א שטיקל סוכה, מאכט ער נישט, איז אויס וואנט. פארשטייסטו?

יעצט זאגט הרב הצדיק, יעצט האבן מיר עס געלערנט וועגן די וואנט. יעצט קען מען לערנען וועגן די פלאר פון די סוכות, עפעס לאפן וועגן די סוכות. וועגן עס אראפליגן. נאר וואו מ'לייגט דאס איז.

Speaker 2: יא, איך ווייס נישט. עפעס איז...

Speaker 1: אזוי האט דער רבי אלעווינער האט געטרייט צו זאגן, אבער ער האט געוואלט רעדן פון אלע זעקס זייטן. אבער כאילו אונטן, וואו מאכט מען דאס? דאס איז א חידוש. ווי ראש הגעלה האט א מענטש געגעבן טראכטן, מ'בויעט נישט קיין הייזער אויף א קי, איך מיין ס'איז נישט קיין וועג.

הגעלה מיינט נישט א קי, הגעלה מיינט א וואגן. א וואגן, איך ווייס נישט.

Speaker 2: ער וועט זיין אויף א קי אויך, אבער א קי וועט זיין א פראנט.

Speaker 1: אן עלעפאן, דארף זיין געגוג גרויס.

Speaker 2: ניין, ס'איז א בעל חי, באלד וועט מען זען צו בעלי חיים זענען כשר. אלס וועגט?

Speaker 1: אקעי.

Speaker 2: ניין, דא רעדט מען אלס פלאר.

Speaker 1: דו וועגט איז די זעלבע?

Speaker 2: נישט קיין דין פלאר. ס'דארף שוין נאר ליגן אויף עפעס א דבר, אויף א... ס'זאל נישט זיין אין די לופט.

Speaker 1: ס'איז זיכער דא א... זייער גוט. א יעדע סוכה, דו זאגסט, א וואנט, די דריטע וואנט מעג זיין ליידיג. א פלאר מוז זיין אינגאנצן פול. איך ווייס נישט וואו אנדערע... וואו קען מען אראפפאלן?

Speaker 2: יא, נאר אבער א... ס'איז אויף אן עלעפאן, דאס איז די פלאר. די עלעפאן איז זיין פלאר.

Speaker 1: לויט די שטות אז די וועלט שטייט אויף טורטלס, דאס הייסט ער קען נישט ווייל ער שטייט אויף א טורטל?

Speaker 2: שוין.

Speaker 1: ער מאכט א סוכה אויף א וואגן, א פערד און וואגן, א עגלה. עגלה אדער עגלה? וועלכע זאגט מען פאר אן ענימאל?

Speaker 2: עגלה איז א עגל, איז א נקבה פון עגל, און א גלו אויף א וואגן.

Speaker 1: אויב ראש איז א ספינה אדער אויף א ספינה, פארערדיג, ער זאל קענען נוצן די סיכון ווען ער פארט חול המועד, כדומה. איז כשירה, איז עס כשר, ועולין אויף יום טוב. מען מעג אויך ארויפגיין יום טוב, ווייל מען מעג ארויפגיין יום טוב אויף א ספינה אדער א גלו.

אבער ער מאכט עס בראש האילן או על גבי הגמל, ער מאכט עס אויף א שפיץ פון א בוים. ראש מיינט נישט שפיץ, עס מיינט אן טאפ פון א בוים. **או על גבי הגמל, אויף די רוקן פון א גמל.** מען רעדט אויב די רוקן פון די גמל איז גענוג גרויס די סייז, יא, ער קען דארט בויען א סוכה פון זיבן אויף זיבן, **איז אויך כשרה,** ווייל אזויווי מיר האבן אמאל געזאגט אז די פלאר איז אויך, עניטינג קען הייסן א פלאר.

חידוש: איסור לעלות באילן ביום טוב

אבער אויף די הלכה פון ראש האילן דארפסטו געדענקען אז אין עולין עליו ביום טוב, מ'טאר נישט ארויפגיין אויף דעם ביום טוב. פארוואס? לפי שאסור לעלות באילן או על גבי בהמה. ס'איז דא אן איסור שבת און יום טוב אז מ'טאר נישט ארויפגיין אויף אן אילן אדער אויף א בהמה. ביי ביידע מאל איז דא די חשש אז מ'וועט אראפשניידן א שטיקל פון די בוים, און דאס איז מלאכת קוצר, צו סתם ווייל ווען מ'קריכט אויף אן אילן, און דאס איז די זאך וואס מ'טוט. און אויך די זעלבע זאך אויף א גמל, ווייל צו טרייבן די גמל נוצט מען אויך א רוט, א שטעקן, וועט מען נישט טארן.

מסתמא דא די חידוש איז אז דו זאלסט נישט מיינען אז ווייל ער האט געמאכט א גאנצע סטרוקטור וואס איז קבוע, זאל מען אפשר נישט חושש זיין, ווייל איך ווייס, אן אנדערע מין מצב? ניין, די גזירה פון אסור לעלות גייט נאך אלץ אן.

הלכה ו: מקצת דפנות בידי אדם ומקצת אילנות

Speaker 1: היו מקצת דפנות עשויות בידי אדם. דא איז עפעס אן אינטערעסאנטע זאך. מיר האבן געלערנט פריער אז מ'קען מאכן די אילנות זאלן זיין דפנות. זאגט ער, וואס טוט זיך אז מ'האט געמאכט א האלב... צווישן דיביימער האט מען געבויעט, האט מען געלייגט העלצער.

Speaker 2: נישט צווישן, אויף די ביימער, ווייל מ'טאר גיין צווישן ביימער שבת.

Speaker 1: ס'מוז רעדן זיך דא אז ער האט געבויעט די סוכה אין די ביימער, א חלק פון זיי זענען ליגן אויף די...

Speaker 2: אה, אין די אילן האט ער געבויעט?

Speaker 1: א חלק זענען בידי אדם, און א חלק זענען אילנות. אין די אילן האט ער געמאכט אזא טרי-האוז, אויף האלב וועגס אבער נאר, ער האט געמאכט א שטיקלעך וועגט. איז אזוי, **רואים כל שאילו ינטלו האילנות, אם יכולה לעמוד בדפנות שבידי אדם.**

Speaker 2: ניין, ער רעדט זיך דא... דפנות מיינט ער האט אויפגעשטעלט א סוכה פון אויבן, ער האט אביסל איין בים.

Speaker 1: ס'איז די וועגט, אבער ער האט געמאכט בים, ער האט געמאכט שטיין ערגעץ וואו שטייט זיך פריער, דא איז דא א שטאק ערגעץ. ער האט געבויט אזא מין טרי-האוז אויף א בוים, אבער ער האט אויך געבויט אונטער דעם א סטרוקטור צו האלטן די סוכה. איז קוקט מען יעצט, אויב די סטרוקטור העלפט נאר, אבער די עיקר איז די אילנות, **כל שאילו ינטלו האילנות,** ווען ער האט ווען נישט די ברענטשעס פון די אילן וואס זאל אנהאלטן די סוכה, וואלט עס נישט געקענט שטיין אויף די דפנות שבדי אדם, **עולה לה ביום טוב.**

חידוש: משתמש בדפנות, נישט באילן

דאס הייסט, איינער האט געבויט א הויכע סוכה, אבער ער נוצט די ביימער אלס א וואנט ערגעץ, אדער אביסל פאר א פלאר אויכעט. אבער אזוי לאנג אז די אילן האלט נישט אויף, מען נעמט אוועק די אילן שטייט עס נאך אלץ, קען ער עולה זיין הגם אז ער נוצט. דער חידוש איז כאילו, איך קריך נישט אויף די בוים, איך קריך, לאמיר זאגן, איך האב געמאכט סטעפס און איך האב געמאכט א... אבער ס'שטייט אויף א בוים. איז יעצט די שאלה, הייסט דאס ווי ער איז עולה געווען על האילן ביום טוב אדער נישט?

זאגט מען אז ס'וועגדט זיך אויב ס'האלט עס. זייער אינטערעסאנט, מ'זעט א גאנצע צייט אז ווען די חכמים האבן געמאכט א גזירה, קוקט מען נישט פרעגן צו ער גייט יעצט זיין אין א מצב אז ער גייט רייסן א שטיקל פון די אילן. ניין, ס'איז דא א דין, מ'טאר נישט ארויפגיין אויף די בוים. ער טאר זיין נעבן א בוים, ער איז נעבן א בוים. דאס איז די משתמשות באילן טאר מען נישט. אבער דא נוצט ער נישט די אילן, ווייל ער דארף נישט די אילן, ער איז משתמש בדפנות. זאגט מען, אויב טאקע די דפנות קענען נישט שטיין פון זיך אליין, די אילן איז נאר א חיזוק, הייסט עס נישט ווי דו ביסט עולה על אילן, ס'הייסט ווי דו ביסט עולה על סוכה.

תמונות הסוכה

Speaker 1: יעצט קען מען לערנען די נעקסטע פאר הלכות ביז כמעט די ענד פון די פרק, אלע מיני אנדערע ציורים פון די סוכה, וואס פעלט אויס, וואס מען דארף מאכן און וואס נישט. וואס הייסט די הלכות וואס מ'לערנט ביז יעצט? דאס הייסט, אלע כללים לכאורה האבן מיר שוין געלערנט, אפשר די כללים פון גג האט מען נאכנישט געלערנט. אלע כללים מער וויניגער האבן מיר שוין געלערנט, ס'דארף האבן א סכך, ס'דארף האבן די דריי-פיר ווענט, וכו'. יעצט קען מען לערנען אלע מיני אופנים וואס איז גוט און וואס איז נישט.

הלכה ז: סוכה שאין לה גג — צריף

זאגט ער, **סוכה שאין לה גג.** א סוכה וואס האט נישט קיין דאך. פשוט אז ער מיינט נישט צו זאגן אז ס'האט נישט קיין סכך, ווייל ס'דארף דאך זיין סכך. ער מיינט צו זאגן אז די סכך לויפט שיף, און ער איז מסביר כיצד. **כגון שראשיהן של דפנות דבוקות זו בזו כמין צריף.** ער האט געמאכט אז ס'איז א טרייענגל טייפ פון סוכה, און די צוויי ווענט גייט שיף, און דאס מאכט אויבן אזוי ווי אסאך טענטס ארבעטן אזוי, אויבן איז דא אזוי ווי א דאך, אבער ס'איז נישט קיין עכטע דאך, ווייל עכט איז עס ווענט.

אוי, נאך א פאל, **סמך חרוז דופן הסוכה לכותל**, איין שיפע וואנט, די צווייטע איז גראד, אבער די אנדערע זייט איז גראד, און די זעלבע וואנט איז די סכך, **איז פסול. פארוואס?** דאס איז אויך א חידוש. א סוכה דארף האבן א דאך. איז דא בעצם סכך, נאר ס'האט נישט קיין דין דאך, ס'דארף האבן א דין דאך. דאס איז אויסער די זאך אז ס'דארף זיין געוויסע מאטריאל וואס דאס זאל זיין מסכך פון אויבן, איז דא א דין אז ס'דארף אויסקוקן ווי ווענט מיט א דאך.

א מינימום, מען וועט שוין זען, **ואם הועיל אפילו טפח**, אויב איז יא דא אביסל א דאך, אפילו אויב ס'איז נאר א טפח, למשל די יראת הדופן איז דביקות זה בזה, אבער אויסער דעם איז נאך דא אויבן א סכך. **או שהגביה הדופן הסמוך לכותל מן הקרקע**, די וואנט לאנט זיך אן אויף די וואנט, און די אנדערע וואנט וואס גייט שיף האט ער פון אונטן צוגעלייגט א טפח, אבער ער האט עס אביסל געררוקט און ער האט צוגעלייגט, אה, פון אונטן?

Speaker 2: פון אונטן? דאס איז דאך די דייטש. ממילא הייסט די שיפע הייסט עס ווי א שיפע דאך.

Speaker 1: אה, **הרי זו כשרה.** יא, עפעס איז די נארמאלע צורה, איך ווייס נישט פארוואס. ס'איז דאך געווען א מחלוקת אמת'דיג מיט די משנה, רייט? אבער די חכמים האבן געהאלטן אז א סוכה דארף זיין א דאך מיט ווענט, נישט סתם איינער האט אויסגעטראכט א פאטענט אז די דאך היא הדאך היא א וואנט, דאס איז נישט גוט. מ'קען טראכטן פונקטליך פארוואס, מ'האט עפעס אזוי געטראכט.

דיגרעסיע: ענני הכבוד

Speaker 2: יא, ס'איז אינטערעסאנט, ווייל ענני הכבוד איז יא איין... ס'איז נישט דא קיין איין הלכה אין סוכה וואס מ'לערנט פון וויאזוי די ענני הכבוד זענען. אפשר די נושא פון צענטפער. מ'דארף בויען אלס זכר, אבער יא.

Speaker 1: איך זאג מיר, די ענטש איז אזא א גרויסע סטרוקטור וואס נעמט ארום. ס'איז נישט דא קיין... יא, וואס איז נישט נוגע ווייטער. ר' אליעזר האט געזאגט אז ס'איז נישט גוט, און ער איז פסק'נט אזוי. וואס וועל איך טון?

הלכה ז: סוכה עגולה

מענטשן האבן דא געהערט אז ס'דארף האבן פיר ווענט, דו וועסטו מיינען אז א סוכה מוז זיין דווקא באקסעדיג. איז נישט קלאר אזוי. זאגט ער אזוי, **סוכה העגולה** גייט מיר נאר אן אז ס'זאל האבן די סייז, א באקוועמע סוכה. ס'העלפט נישט אויב ס'וועט זיין, טרו-אויט די גאנצע עיגול וועט זיין שלש דפנים, איך מיין שבעה טפחים, דאס וועט נישט העלפן. ס'דארף זיין א פלאץ וואו ס'איז א באקס פון שבעה טפחים.

סוכה עגולה, אם יש בה הקף כדי לרבע בה שבעה טפחים על שבעה טפחים, אויב ס'איז גענוג גרויס, לכאורה דארף דאס זיין וואס, עפעס דאפלט פון דעם, רייט? איך ווייס נישט פונקטליך וואס די נאמבער איז אין די גמרא, וואס דו וועסט נישט ווייסטו נישט. **אם יש בה הקף כדי לרבע בה שבעה טפחים על שבעה טפחים, אף על פי שאין לה זויות הרי זו כשרה**, ווייל וועגט איז דא, און די שיעור פון א באקוועמע שלושה על שלושה איז אויך דא, איז עס כשר. **אף על פי שאין לה זויות הרי זו כשרה.**

חידוש: קיין קארנערס נישט נויטיג

ס'איז געווען א טענה, ס'איז געווען אויך מענטשן האבן געטראכט אז פונקט אזוי ווי די דאך דארף זיין א דאך מיט א וואנט, דארפן אויך די ווענט האבן קארנערס. אונז פסק'ענען ניין, אז א סוכה דארף נישט קיין קארנערס, ס'קען זיין רונדיג, אבער ס'דארף יא זיין וואס דו זאגסט, נישט נאר ס'איז נישט גענוג אז ס'איז די עריע פון ז' על ז', ס'דארף האבן ממש גענוג פלאץ אריינצושטעקן א באקס פון ז' על ז' טפחים.

הלכה ח: סכך על גבי אכסדרה

סאו יעצט קען מען לערנען סתם אן אינטערעסאנטע הלכה, לכאורה איז עס פשוט, איך ווייס נישט פונקטליך וואס איז די חידוש פון די נעקסטע הלכה. **סכך על גבי אכסדרה.** ער האט אן אכסדרה, אכסדרה איז א... מ'זאל עס געדענקען אכסדרה פון עירובין, איז א פלאץ וואס האט דריי ווענט, און ער האט צוגעלייגט פון אויבן סכך. איז אזוי, די אכסדרה האט, **די אכסדרה שיש לה פצימין**, די אכסדרה האט א פלאץ וואו די וואנט ווערט ברייטער און שמאלער, אדער עמודים אינמיטן די וואנט, אזא סארט זאך.

הלכות אכסדרה, מבוי, ופסי ביראות — המשך

הלכת אכסדרה עם פצימין — פי תקרה יורד וסותם

נישט קיין חילוק צו אינדרויסן איז עס איין לאנגע וואנט, אבער אינעווייניג טוישט זיך די צורה פון די וואנט, ס'גייט מער אריין, אדער פארקערט, אז ס'איז פון אינדרויסן. פון אינעווייניג איז עס איין וואנט, אבער פון אינדרויסן שטעקט זיך ארויס. **ואין נראין מבחוץ.** ביידע וועגן איז כשרה.

פארוואס? מ'וועט שוין זען, ווען איז נישט כשר, וועט מען פארשטיין פארוואס דא איז יא כשרה.

ואם לאו, אבער אויב האט עס נישט פצימין, ס'האט נישט די פלאץ וואו די וואנט טוישט זיך סייז, **איז פסולה.** פארוואס? **לפי שהיא סוכה העשויה כמבוי.** אונז קוקן עס אן ווי א סוכה וואס איז עשויה כמבוי.

וואס טייטש אז ס'האט נאר צוויי ווענט? ווער האט דאך געזאגט אז ס'האט דריי. אנטשולדיגט. די אכסדרה... יא. ס'האט נאר צוויי ווענט. די פצימין קוקן עס אן ווי ס'מאכט עס צו ווי א וואנט. ער לייגט צו, אבער וואס? וואס אמת איז דאך סדר אין בכותל? איז שוין קנעקט די אין בפצימים. ס'זעט אויס

אז ערגעץ וואו איז דא א וואנט, אבער ס'איז עפעס צו ווייט די דריטע וואנט. נישט קלאר. ס'איז עפעס א רעאליטי וואס איך זע אז ער דינגט זיך דא ארום. וואס איז די פאקט צו איך סדר האט צוויי ווענט אדער דריי ווענט? אהא.

דער מגיד משנה'ס הסבר — פי תקרה יורד וסותם

נאכדעם אסאך מאל שטייט אז דער חסדה איז א זאך וואס איז א דאך, אז מ'האט געלערנט לכאורה אין חסדה. ס'איז מיר נישט קלאר עפעס די עקזעקט קעיס. דאס הייסט, וואס איז די חידוש? אויב רעדט מען אז ס'איז נישטא קיין וואנט אין די בעק, פארשטייט מען אונז זייער גוט. זאגן מיר אונז אז די פצימים מאכט עס ווי א וואנט. ס'איז עפעס א חידוש, הגם ס'איז נישטא קיין זיבן טפחים.

ניין, ס'שטייט אז די פצימים דארף זיין זיבן טפחים. ניין. סאו, ס'איז דאך א נייע חידוש אז פצימים איז עפעס א נייע זאך? יא, אונז רעכענען ווי דארטן מאכט עס צו, ווי דארטן איז א וואנט, דארטן מאכט עס צו.

מען קוקט אן ווי דער סכך קומט אראפ אויף די פצים, ערגעץ איז דא א דאך, און מען זאגט אז פי תקרה יורד וסותם. אזוי זאגט דער מגיד משנה, אז ס'איז דא עפעס א דאך, און אויב ס'איז דא פצים, קען מען רעכענען די דאך פאר א וואנט. אן פצים, רעכענען...

אבער דער רמב"ם זאגט נישט גארנישט וויאזוי א דאך... אה, ס'איז מיר נישט קלאר. אין די בעק פון די אכסדרה, א האלבע אכסדרה איז אפן אן א דאך, און דארטן האט מען געלייגט סכך. א האלבע האט א דאך, סאו דארטן וואו ס'איז דא די דאך איז דאך נישט כשר, יא? ווייל ס'איז נישט קיין סכך. א דאך איז נישט קיין סכך. ס'איז א דאך.

רייט, אפילו אויב מ'קען ניצן די דאך, ס'העלפט מיר נישט. די דאך, קוקן מיר אן ווי דארטן וואו ס'איז דא פצים, איז דאך דא עפעס א שטיקל וואנט. אויף דעם זאגט מען אז די דאך קומט אראפ. למשל עולם הייסט עס ווי ס'איז דא דארטן א גאנצע וואנט. איז די איבריגע שטח איז א כשר'ע סוכה.

אבער אויב ער איז נישט דא פצימין, דעמאלטס זאגט מען נישט אז די פי תקרה יורד וסותם, און ער איז נישט דא קיין דריי גאנצע ווענט. אזוי זאגט דער מגיד.

דער רמב"ם'ס שיטה — קעיסעס, נישט כללים

איך ווייס נישט וואס איז אן אכסדרה, איך ווייס נישט אויב דער רמב"ם האט געוואוסט וואס איז אכסדרה. אפשר איז ער פלעין מתיר געווען די גמרא, און אין היינטיגע צייטן איז נישט דא קיין אכסדרה. סאו איך מיין, עגען, די אלע הלכות קען מען לערנען פון דעם, אבער דער רמב"ם ברענגט דאך די קעיסעס, נישט די הלכות.

ער האט אפילו נישט געזאגט, אונז האלטן אריינלייגן זאכן, פי תקרה, גוד אסיק. דער רמב"ם שטייט נישט די איינע פון די זאכן, ער זאגט פלעין די פאקט. כמנהגו הטוב, אז דו ביסט נישט האפי, נישט דו מיט ר' חסדאי קרשקש זענען האפי מיט דעם מנהג, אבער דאס איז דער רמב"ם'ס מנהג.

איינער זאל געדענקען, אויב ער ווערט גיין אין שטאט, ער ווערט טרעפן אן אכסדרה, און ער ווערט פצימין, ער ווערט וויסן די הלכה. אויב ער וויל וויסן די לומדות פון פי תקרה, פון צוויי דערפאר, פון דריי דערפאר, פון ווי ווייט, ווערט ער מוזן לערנען אן אנדערע ספר, ווייל דער רמב"ם איז נישט די ספר פאר אים.

חילוק צווישן פי תקרה און גוד אסיק

ס'איז אינטערעסאנט וויאזוי די הלכה ווערט שטימען. למשל, מיט די הלכה וואס מיר האבן געלערנט פריער, ווי מ'זאגט גוד אסיק, פי תקרה און גוד אסיק ארבעט אנדערש, טייטש ווען מ'זאגט אז די וואנט גייט ביז די דאך, און ווען מ'זאגט אז די דאך קומט אראפ ביז אונטן?

ניין, פי תקרה איז דא נישט א דאך. א סוכה האט דאך נישט קיין דאך. פי תקרה מיינט אזוי ווי... דא איז א וואנט, די סוכה גייט ביז דארטן און דארטן איז דא א וואנט, דארטן ענדיגט זיך אלעס. דאס הייסט, א שטח וואס האט אביסל א דאך, קענסטו זאגן אז דאס איז מפסיק, די פלאץ פון די דאך איז מפסיק פון די פלאץ פון די רעסט. פארשטייסטו אזוי? דאס איז די אידיע פון פי תקרה. פי תקרה איז נישט עפעס א מעדזשיק זאך.

הלכה יא — נועץ ארבע קונדיסין על ארבע זויות הגג

שוין, ווייטער זאגט דער רמב"ם... גארנישט איז נישט מעדזשיק. שוין, זאגט דער רמב"ם אזוי: **נועץ ארבע קונדיסין על ארבע זויות הגג.** א מענטש ווערט מאכן א סוכה אויף די צווייטע שטאק פון זיין הויז. אויף די דאך, כאילו. אויף די דאך פון זיין הויז. אבער ער בויעט נישט קיין גאנצע געהעריגע סטרוקטור. אבער היות אז ס'איז אויף די דאך פון זיין הויז, קומט דא צו א גרויסע חידוש. אז נעץ ארבעה קונדיסין, ער שטעקט אריין פיר קורות, פיר פאולס. איך האב נאכנישט געקענט עפעס. איך האב נישט געקענט אין סארי. איך האב נישט געקענט אין סארי. איך האב נישט געקענט אין סארי.

הלכה י — סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי

שוין. זאגט דער רמב"ם ווייטער, **סיכך על גבי המבוי שיש לו לחי.** ענליך צו אכסדרה, איז דא א זאך וואס הייסט א מבוי. א מבוי איז א פלאץ וואס איז ארומגענומען מיט דריי ווענט. א מבוי פון שבת, יא. ארומגענומען מיט... ס'איז נישט אן דריי ווענט. ארומגענומען מיט צוויי ווענט, און בעק איז דא עפעס... אדער ס'איז דא צוויי סארט מבואות. ס'איז דא מבוי סתום, און ס'איז דא מבוי מפולש.

דא רעדט מען די חידוש פון א מבוי מפולש, ווייל אז נישט איז דאס נישט קיין חידוש, אז נישט איז כשר. ס'איז יחד גבי מבוי וואס האט נאר צוויי ווענט, און די דריטע וואנט איז די וואנט וואס הייסט א לחי וואנט. ס'איז טייטש אויף די דריטע וואנט איז דא א שטיק, א פאל וואס דינט אלס לגבי שבת, ווי קוקן אונז עס אן ווי דאס מאכט עס צו ווי א וואנט.

אוי אן אנדערע פאל וואס אונז געדענקען פון הלכות שבת, **על גבי באר שיש לו פסים**, ס'איז געווען א זאך וואס האט געהייסן פסי ביראות, וואס חכמים האבן מקיל געווען אז ארום א קוואל, געוועגליך, ווי לאנג ס'איז נישטא קיין פונגעמען, געהעריגע ווענט הייסט נישט ווי א רשות היחיד.

אבער ארום און ארום פון א באר, אויב לייגט מען קארנערס אזעלכע דלת, אזעלכע צוויי עקן, אפילו אויב די פאסן זענען בסך הכל... אזוי ווייסט, פרוצים ליב על עומד און אזוי ווייטער, איז אפילו רוב איז נישט דא קיין וואנט, ס'איז נאר דא ביי די פיר עקן איז דא א שטיקל וואנט. אבער אונז האבן מיר געלערנט אין הלכות שבת, דיביידע פלעצער הייסט עס ווי ס'איז א וואנט.

ס'איז טייטש, די לחי מאכט די דריטע אפענע שטח מאכט עס ווי א וואנט, די לחי אליין, הגם די לחי האט נישט קיין זיבן טפחים, ס'איז נישט גענוג אז ס'זאל הייסן א וואנט. און די פסין מאכט עס ווי פיר ווענט, אפילו ס'איז נאר פסין, נאר קליינע שטיקלעך. דאס איז א קולא וואס די חכמים האבן מתיר געווען פאר עולי רגלים, יא, די עולי רגלים זאלן קענען שעפן וואסער.

הרי זו סוכה כשרה לאותו שבת שבתוך החג בלבד

זאגט דער רמב"ם, **הרי זו סוכה כשרה לאותו שבת שבתוך החג בלבד.** איז די סוכה כשר פאר יענע שבת און יענע יום טוב. שבת חול המועד סוכות, אדער יום טוב סוכות שחל בשבת, ווערט מען קענען לייגן סכך אויף די מבוי אדער אויף די פסין, אויף די באר שיש לה פסין, קען מען לייגן סכך, און ס'ווערט הייסן א כשר'ע סוכה.

פארוואס? ווייל די שבת זאגן אונז דאך אז דא איז דא א וואנט. אנדערש האט מען דאך נישט געמעגט טראגן אין די מבוי אדער אין די באר שברשות הרבים. און היות די חכמים האבן געזאגט אז דאס הייסט א וואנט, ס'קען דאך נישט זיין קיין סתירה, איז דא א וואנט אדער איז נישט דא א וואנט? אה, חכמים האבן געזאגט אז די שבת הייסט עס א וואנט. סאו ס'הייסט א וואנט לגבי עירוב, הייסט אויך א וואנט לגבי סיכוך.

מתוך שהלחי זה ופסין אלו מחיצות לענין שבת, נחשוב אותם כמחיצות לענין סיכוך. מ'מאכט נישט קיין פלוגתא בדיבורא און זאגן, ס'הייסט נאר א

וואנט צו מעגן טראגן, נאר מ'זאגט אז ס'איז דא דא א וואנט, א הלכה'דיגע וואנט.

אין הכי נמי, ס'וואלט נישט געהאלפן פאר סוכות וואס איז נישט אום שבת, ווייל אונז ווייסן דאך אז לענין סוכה איז נישט גענוג א וואנט. אבער פאר די שבת זעען אונז דאך דא א וואנט, איינער וואס זעט מיט תורה'דיגע אויגן זעט דא א וואנט, הייסט עס א וואנט אויך לגבי סוכה.

ס'איז נישט קיין תורה'דיגע אויגן — ס'איז א פאקט

ס'איז נישט קיין תורה'דיגע אויגן, ביי די וועי, ווייל דו זעסט דאך אז מענטשן פירן זיך אין די שבת אז דאס איז א רשות היחיד. נאכדעם, אוודאי, די תורה האט דאס געמאכט אזוי. אבער ס'איז א פאקט. מען שעפט, מען מעג. וואס הייסט מ'שעפט? ס'ליגט דאך דארט כדי צו שעפן. אה, ס'איז דא א סוכה? נו, מ'שעפט. די בהמה טרינקט דאך א סוכה נאך. ס'איז דאך א צדיק, די בהמה טרינקט נאר וואסער אין א סוכה.

די פוינט איז אז דו פארשטייסט בקיצור, ס'איז א קולא, אבער איך מיין אז מ'איז נישט אנגעקומען צו די למדנות. מ'קען זאגן אז ס'איז א פאקט אז מ'פירט זיך, אין שבת פירט מען זיך דא אנדערש ווי א גאנצע וואך, איז דאס נאך א שטארקע זאך. ווייל שבת א איד טראגט דאך נישט אין א רשות הרבים, אבער דא טראגט ער יא, קומט אויס אז ער פירט זיך דא ווי אן עקסטערע רשות.

דער רמ"א'ס חידוש — נאר ווען די לחי העלפט להלכה

אבער ס'איז דא אן אינטערעסאנטע רמ"א. דער רמ"א זאגט אז ס'העלפט טאקע נאר ווען להלכה העלפט עס, ווייל די פסי ביראות איז א דין לגבי עולי רגלים. סאו ווען די עולי רגלים גייען און די פסי ביראות העלפט, וועט עס העלפן. סוכות איז דאך א צייט ווען עולי רגלים גייען, אבער ס'וועט נישט העלפן סתם אזוי.

און די זעלבע זאך זאגט דער משנה ברורה, אז אין א פאל ווען די לחי וואלט נישט געהאלפן, למשל וועגן איינע פון די פריערדיגע הלכות וואס מיר האבן גערעדט אין הלכות עירובין א באנטש פעלער ווען די לחי וואלט נישט געהאלפן, ווען ס'איז נישטא קיין אנדערע וואנט אין די בעק וכדומה.

אדער נאך מער, מיט אנדערע ווערטער, דער רמ"א מיינט צו זאגן, שטעל דיך פאר איינער דארף שבת סוכות א גרויסע סוכה, ער טראכט זיך "אה, איך האב נישט קיין כח, איך דארף נישט מאכן א גאנצע וואנט, איך דארף נאר מאכן פסי ביראות, איך דארף נישט אפילו קיין באר." ניין, ער דארף יא א באר, ווייל ער דארף עס פאר די לחי, דארטן וואו אונז רעכענען עס ווי א רשות, דארטן דינען יענע אנדערע תפקיד, און דעמאלטס קען עס שוין דינען פאר א סוכה אויך.

זעט מען פון די רמ"א אזוי ווי מיין סברא, אז ס'איז מער א פראקטישע זאך, מ'נוצט עס שבת.

די סברא פון דעם דין — מחיצה, נישט נאר דופן

חסידישע ספרים האבן ליב די תורות, שבת, סוכות, בלא בלא בלא. אבער פשוט פשט איז עס אן איינפאכע שכל'דיגע זאך, אז היינט פירט מען זיך אזוי. מ'האט געזאגט אז די מחיצת סוכה איז אזוי, זעט מען א גאנצע צייט אז ס'האט א דין מחיצה, נישט נאר א דין דופן. ס'איז אן ענין פון מחיצה, ס'מאכט אן עקסטערע רשות, און יעצט איז עס אן עקסטערע רשות.

סאו ווען דער רמב"ם האט געזאגט לחי, האט ער געזאגט **כאשר ביארנו בשבת**, אפשר מיינט ער אויך מרמז צו זיין אויף דעם, אז די לחי איז דאך נישט בעצם א גוטע וואנט, אבער יענע לחי איז גוט פאר א גאנצע... ניין, אבער אפשר איז דא אזוי ווי צוויי לעוועלס אין דעם, אז די סיבה פארוואס א לחי ארבעט איז אויך נאר ווייל די חכמים האבן עס באשאפן לשבת. די קולא פון לחי האבן זיי באשאפן פאר שבת. מיר האבן שוין גערעדט אין הלכות שבת אז לכאורה א לחי איז א זאך וואס די ארכיטעקטן פלעגן מאכן אפילו פאר הלכות שבת.

הלכות סוכה — דפנות הסוכה: גוד אסיק מחיצתא, פרוץ מרובה על העומד, ומיעוט גובה

דיגרעסיע: פסי ביראות היינט — עולי רגלים און צרכי מצוה

Speaker 1: אקעי, איך פארשטיי וואס דו זאגסט. אקעי. גייען מיר יעצט לערנען. אבער ס'איז אינטערעסאנט די מחלוקת צווישן די רמ"א און די אנדערע פוסקים, צו ווי מ'זאגט אז ווייל היינט טוט מען עס אן ווי אן עקשעס, אדער נאר ממש ווען ס'איז...

Speaker 2: יא.

Speaker 1: סאו לכאורה לויט דעם איז נישט דא היינט דער דין פסי ביראות בכלל.

Speaker 2: סאו לויט דעם ווען ס'איז דא די עולה רגל.

Speaker 1: לויט די רמ"א'ס חומרא, יא.

Speaker 2: היינט איז אויך דא עולה רגל.

Speaker 1: וואס הייסט? א פלאץ וואו א גרויסער עולם גייט יום טוב, ער האט נאכנישט קיין דין עולה רגל, איז עס לכבוד ירושלים. מ'דארף ארייננקוקן דארט. עולה רגל איז נישט סתם א דין אין צורך מצוה, ס'איז נישט סתם צורך מצוה, ס'איז עפעס מער פון דעם.

Speaker 2: איך מיין אז ס'שטייט בפירוש דארט אז יא, אויב ס'שטייט נישט בפירוש קען איך זאגן.

Speaker 1: ניין, איך געדענק אז ס'שטייט יא עפעס אז ס'מוז נישט זיין דוקא עולה רגלות, ס'קען זיין עני צורך מצוה אדער אזא זאך. אזוי שטייט דארט. צורך דבר מצוה ברענגט עס דא אפילו. אז מ'פארט צום רבי'ן קען עס אויך העלפן, פארשטייסט? איך ווייס נישט, מ'דארף וויסן צו עול הרגל הייסט אן ענין פון צרכות.

Speaker 2: יא, ס'שטייט בפירוש, ס'שטייט בפירוש.

Speaker 1: געדענקסט אזוי?

Speaker 2: איך זע אז ער ברענגט עס, איך דארף נישט געדענקען. דער צדיק ברענגט עס, אז ס'שטייט לצורך ולדבר מצוה.

Speaker 1: ניין, אבער דער רבי רעדט נישט לויט די רמ"א.

Speaker 2: יא, יא, ער זאגט נישט אזוי.

Speaker 1: דאס זאגט די רמ"א?

Speaker 2: ניין. ביז מנשיש. עולה רגלים, אדער בזמנות הייסטו אז עולה רגלים. די מצוה דעמאלטס וואלט אויך געארבעט פתה בראות הייסט אויך מיין...

Speaker 1: רייט, רייט. פתה בראות איז עולה רגלים איז די מצוה וואס די חכמים האבן געזאגט, אבער ס'קען זיין... איך וויל דענקען אין הלכות חול המועד למשל, איז עולה רגלים אדער עני צרכי ציבור, יא? מ'פיקסט די וואסער פון ירושלים פאר די עולה רגלים, אבער די זעלבע זאך יעדער צרכי ציבור.

Speaker 2: יא, אה, דו האסט גערעדט אז מ'מעג חול המועד.

Speaker 1: יא, אמת, טוט ער זיכער אמת.

הלכה יא: סוכה אויף א דאך — גוד אסיק מחיצתא

Speaker 1: שוין ווייטער, זאגט דער רמב"ם, יעצט קען מען לערנען וועגן א איד וואס מאכט א סוכה אויפ'ן דאך. אויפ'ן דאך פון א הויז מאכט ער א סוכה. דא איז דא א גרויסע קולא, אז אפילו ער האט נישט געמאכט פול ווענט, איז דא עפעס א וועג וויאזוי מ'קוקט אן ווי ס'איז דא ווענט. וויאזוי?

זאגט דער רמב"ם אזוי: **נעץ ארבעה קונדסין על ארבע זוויות הגג, וסיכך על גבן**, נארמאל וואלט דאס נישט געווען גענוג, ווייל ס'איז דאך נישט קיין ווענט פון זיבן טפחים. אבער **הואיל והסיכוך על שפת הגג,** דער סכך איז

דאך אבער אויף די שפיץ פון די דאך, ס'איז צולויפט אויף די זעלבע ווי זיין הויז, ס'איז אויף די דאך.

די שפת הגג איז דוקא ווען ס'פילט אן די גאנצע דאך, ווייל אינמיטן די דאך פסק'נט דער רמב"ם אז ס'העלפט נישט. ס'איז דא א שאלה אין די גמרא, אבער דער רמב"ם זאגט אזוי די הכרעה אז אינמיטן העלפט עס נישט. ס'גייט א שפת הגג, טייטש די סוכה איז יעצט די זעלבע סטרוקטור ווי די הויז פון אונטער דעם.

דעמאלטס איז דא א דין אז די ארבעה קונדסין, וואס די ארבעה קונדסין טוט איז, אז ס'מאכט כאילו ס'וואלט דא געווען ווענט, **ורואין את המחיצות התחתונות כאילו הן עולות למעלה על שפת הסיכוך**, כאילו די ווענט פון אונטן זענען ווענט וואס גייט ארויף ביז אויבן די סכך.

דיסקוסיע: צו מ'דארף דוקא ארבעה קונדסין?

Speaker 2: די קונדסין טוען בעצם גארנישט, די קונדסין האלטן נאר די סכך. די חידוש איז די פיר ווענט וואס זיי מאכן ווענט. מ'דארף נישט קיין קונדסין. אויב ער האט א וועג וואס דאס זאל האלטן די סכך פון אינמיטן, איך ווייס נישט צו דער... ס'דארף נישט זיין קיין פיר קונדסין. דאס איז נישט קיין צו ארבעה קונדסין.

Speaker 1: יא, ווייל דאס איז פראקטיש. אויב א מענטש האט א שם וואס ער קען מאכן אז ס'זאל הענגען דארט...

Speaker 2: נישט א שם, ער בויעט אינמיטן א גרויסע פאל וואס דאס האלט די סכך.

Speaker 1: און נאך א נמי. נו, ס'שטייט נישט אזוי.

Speaker 2: ס'שטייט יא. ווי שטייט אז מ'רואה'ט אז ס'איז א קונדסין? ס'שטייט נישט רואין את הקונדסין. ס'שטייט רואין את המחיצה, איז דאך די פלאץ ווי כאילו ווי די וואנט קומט ארויף.

Speaker 1: איך ווייס נישט, ס'שטייט נאר צו ארבעה קונדסין.

Speaker 2: ער קען זיין אז מ'רעדט אויף די פראקטישקייט, אבער איך בין נישט זיכער אזוי. אויב איינער האט א שאלה, זאל מען...

Speaker 1: ס'איז נישט נישט געווען, וואס דען גייט ער עס הענגען? בכלל, ער האט א גרויסע פאל.

דער ראב"ד חולק

Speaker 1: אויב איינער האט א ספק למעשה, דארף ער וויסן אז דער ראב"ד זאגט אז אפילו דאס ארבעט נישט. סאו, דער הייליגער ראב"ד זאגט אז איינער מחבר, אז מ'דארף מחמיר זיין. די גמרא פרעגט צו ס'העלפט, און די גמרא בלייבט מיט א תיקו. אזוי זאגט די גמרא.

אבער דער מגיד משנה זאגט אז ס'איז דא אין דעם צוויי גרסאות, און דער ראב"ד האט געהאט איין גרסא, און דער רמב"ם האט געהאט די גרסא אז די תיקו איז אויף אן אנדערע מציאות.

אויב מ'פרעגט הלכה למעשה, דארף מען וויסן אז ס'איז דא א גרויסע חילוק אויב מ'פסק'נט ווי דער רמב"ם אדער ווי דער ראב"ד. אבער וועגן דעם, אין אונזער ספק איז שוין נאך א ספק, סאו ווייס איך נישט.

אקעי, גיי גוט. שוין.

הלכה יב: פרוץ מרובה על העומד

Speaker 1: יעצט גייען מיר רעדן אין פרוץ מרובה על העומד. מיר האבן געלערנט אז ס'דארף זיין ווענט. וואס טוט זיך ווען די ווענט האבן אסאך לעכער? איז ווענדט זיך ווי די לעכער שטייען, ווענדט זיך וויאזוי די לעכער זענען אויס.

סוכה שיש לה פתחים הרבה, ויש בה חלונות הרבה, ס'האט אסאך טירן, **ויש בה חלונות הרבה**, אפילו אין דעם ביסל וואס ס'איז יא דא א וואנט אן טירן, איז דא אויך פענסטערס. **הרי זו כשירה, אף על פי שפרוץ מרובה על העומד.** געווענליך ווען מ'קוקט אן א וואנט, אז אויב ס'איז דא לעכער אין די וואנט, איז עס נאר לעכער. אבער אויב די לעכער, צוזאמען אלע לעכער, זענען מער לעכער ווי די ווענט, הייסט עס נישט א וואנט, די וואנט ווערט בטל.

אבער דאס איז נאר ווען ס'איז לעכער. אבער אויב ס'איז טירן אדער פענסטערס, איז דאס א סטרוקטור וואס האט פענסטערס, און דאס הייסט נאך אלץ א וואנט.

דין פתח יתר על עשר

אבער ובלבד שלא יהא שם פתח יתר על עשר. די טיר, ס'טייטש אויב ס'איז אפן מער ווי צען, אפילו אויב ס'איז א טיר, העלפט עס נישט. ס'איז דא איין אופן וויאזוי אפילו מער ווי צען העלפט יא די טיר.

אבל אם היה בה פתח יתר על עשר, יעצט, אויב ס'איז דא א פרצה יתר על עשר, יא, אפן מער ווי עשר, **אפילו שיש לו צורת הפתח,** אפילו אויבן איז דא אזא קנה פון אויבן, ס'זעט אויס ס'האט א צורת הפתח, **צריך שלא יהא הפרוץ מרובה על העומד,** זאל עס נישט זיין רוב פון די וואנט.

ס'טייטש, אויב איז עס נישט איין גאנצע פון צען, נאר א באנטש קליינע, איז אפילו אויב ס'איז פרוץ מרובה על העומד. אבער אויב איז עס איין גרויסע, דעמאלטס העלפט עס נאר אויב די וואנט איז מער ווי, לאמיר זאגן די וואנט איז צוויי און צוואנציק, אפילו אויב די טיר איז צען, איז נאך אלץ דא מער ווי צען וואנט.

אבער אין אזא פאל דארף מען זיין צורת הפתח, יא? אויב איז א פתח יתר על עשר, אפילו אויב ס'איז עומד מרובה על הפרוץ, אן א צורת הפתח וועט עס אויך נישט העלפן, ווייל א טיר גייט נאר ביז צען אן א צורת הפתח.

דיסקוסיע: צו צורת הפתח העלפט ביי יתר על עשר

Speaker 2: צורת הפתח מאכט נישט אויס גארנישט.

Speaker 1: ס'מאכט יא אויס, זיכער. דאס איז וואס איך וויל יעצט זאגן. אויב איז עס פתח יתר על עשר, אפילו אויב ס'איז עומד מרובה על הפרוץ, וועט נישט טויגן נאר אויב ס'איז דא א צורת הפתח, ווייל מער ווי צען זעט עס שוין נישט אויס ווי א טיר.

Speaker 2: ער זאגט אז מ'דארף א צורת הפתח.

Speaker 1: ער זאגט יא, **אבל אם היה בה פתח יתר על עשר, אפילו שיש לו צורת הפתח, צריך שלא יהא הפרוץ מרובה על העומד.**

Speaker 2: יא, אבער ער זאגט נישט אז מ'דארף א צורת הפתח ווען ס'איז ווייניגער.

Speaker 1: איך ווייס נישט. נישט ווען ס'איז ווייניגער, איך זאג. איך זאג, ווען ס'איז מער עומד מרובה על הפרוץ, איז נישט דער רמב"ם אז מ'דארף א צורת הפתח. וואס ער זאגט איז פארקערט, וואס ער זאגט איז נישט דאס. וואס ער זאגט איז אז רוב פרוץ מרובה העלפט נישט קיין צורת הפתח. אבער ער זאגט נישט אז... אז...

אבער איך ווייס נישט אויב מער ווי צען אמות אן א צורת הפתח הייסט דאך אלץ א פתח.

Speaker 2: ס'הייסט שוין א פרצה.

Speaker 1: ניין, דארפסט געדענקען אז דאס איז א מחלוקת וואס דער רמב"ם און אסאך אנדערע אידן אין הלכות שבת. דער רמב"ם אין הלכות שבת האט געשריבן אויף די זעלבע הלכה, אז א פתח יתר על עשר העלפט נישט קיין צורת הפתח, ווייל ס'העלפט קיינמאל נישט.

אונז פירן זיך נישט אזוי, יא? אלע אונזערע עירובים, אדער זייער אסאך פון זיי, האבן צורת הפתח, אפילו יתר על עשר אמות, אפילו פרוץ מרובה על העומד, אלעס, פארוואס? ווייל אונז זאגן אז ס'העלפט יא. אבער דער רמב"ם האלט אז ס'העלפט נישט.

ס'זעט אויס אז דאס איז די זעלבע שיטה פון רמב"ם, וואס האלט אז צורת הפתח העלפן נישט. דער וואס האלט אז צורת הפתח העלפט, וועט אלעמאל העלפן. אבער דער רמב"ם האלט אז ס'העלפט.

און אויב ס'איז ווייניגער ווי צען טפחים, קען זיין מ'דארף נישט קיין צורת הפתח. פארשטייסט וואס איך זאג? איך ווייס נאך נישט צו מ'דארף. ער זאגט נישט קלאר.

Speaker 2: איך זע נישט אז ער זאגט, ווייל ער זאגט קלאר, אויב ס'איז ווייניגער ווי צען אמות, דארף ער אפילו נישט קיין צורת הפתחים, קען עס אפילו זיין פרוץ מרובה.

Speaker 1: אויב ס'שטייט צורת הפתח?

Speaker 2: ניין, ער זאגט נישט. ער זאגט אפי שיש לצורת הפתח. ווען ס'איז מער ווי צו...

Speaker 1: ווייל איינער וואלט דאקומענדן מיינען, עגעין, ביז צען אמות שטערט מיך נישט. דו קענסט זיין אינגאנצן אפן ווי סאך דו ווילסט. מער ווי צען אמות, איס סוכה. קומט א ייד און זאגט, ניין, איך וועל מאכן א צורת הפתח. זאגט דער רמב"ם, ס'העלפט נישט. דאס איז וואס שטייט אין דער רמב"ם. מער שטייט נישט.

צוריק צו די שאלה פון שיעור מחיצה

Speaker 1: און זיי האבן געלערנט פריער אז אפילו ביי די... ס'איז אינטערעסאנט, זיי האבן געלערנט פריער אז אפילו ביי די סוכה וואס האט נאר צוויי דפנות, און די דריטע דארף מען מאכן צורת הפתח, יא? אבער ס'שטייט נישט וועגן פרוץ מרובה על העומד.

דאס הייסט, דער פרוץ מרובה רעדט אז ס'האט יא ערגעץ זיבן טפחים, דריי גאנצע ווענט, רייט?

Speaker 2: אקעי, דאס איז אן עקסטערע שמועס צו... צו אויב ס'איז נישט דא קיין זיבן טפחים וועט נישט העלפן דאס אז די צען איז א פתח. ס'דארף נאך אלץ זיין אז די וואנט דארף האבן א שיעור וואנט.

Speaker 1: רינס, ס'מוז זיין ערגעץ ווי די מינימל. ס'דארף זיין ביידע זאכן, ס'דארף זיין א שיעור וואנט, און ס'דארף זיין עומד מרובה על הפרוץ אויב ס'איז מער ווי צען אמות.

Speaker 2: זאל מען נישט דארפן נישט.

Speaker 1: ניין, אפילו צען אמות, אויב איז די וואנט נישט קיין צען טפחים, קיין זיבן און א האלב טפחים, וועט נישט העלפן אז ס'איז דא צען...

Speaker 2: אקעי, ס'וועט אויך נישט זיין, ס'וועט הייסן אויף פרוצה מרובה על העומד.

Speaker 1: אקעי, ניין, ס'וועט נישט זיין גארנישט.

שוין. ווייטער.

הלכה יג: מיעוט סוכה גבוהה מעשרים אמה

Speaker 1: אקעי, יעצט קען מען עס לערנען וואס מיר האבן געלערנט פריער, אז דאס איז אויב א מענטש האט, זאגט ער, א סוכה וואס איז אביסל צו גרויס, און ער וויל עס מאכן קלענער.

אה, זיי האבן געלערנט אז אויב איז עס **א סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה, פסולה**, די ערשטע משנה, איז וואס טוט זיך אז איינער וויל עס פיקסן? וויאזוי קען מען עס פיקסן?

סוכה שהיא גבוהה מעשרים אמה, און ער וויל עס ממעט זיין, לייגט ער אריין דארטן קישנס אויף די פלאר, יא? **מיעטה בכרים ובכסתות, אינו מיעוט.** הייסט דאס נישט ווי די סוכה איז יעצט געווארן נידריגער, ווייל די כרים וכסתות ווערט נישט יעצט א פלאר. ער מיינט, אה, ס'איז דא א פלאר, דאס הייסט נישט א פלאר. אפילו ביטלן, אפילו ער האט עס מבטל געווען, ער האט אפגעמאכט אז ער גייט דא לאזן די כרים וכסתות, דאס הייסט נישט קיין פלאר, ווייל מ'קען עס נעמען אוועק.

אבער מיעטה בתבן וביטלו, איז די תבן ווערט יעצט א חלק פון די פלאר. איז **הרי זה מיעוט**, הייסט עס יא, ווי יעצט איז מער נישט דא קיין אויר גבוה עשרים אין די סוכה.

ואין צריך לומר עפר וביטלו, איז דאך זיכער אז דאס הייסט א וועג. אבער ביידע דארפן זיין ביטול. ער האט עס דארטן געלאזט, און ער פלאנט עס דארטן צו לאזן.

אבל בעפר סתם אינו מיעוט. אפילו עפר אן ביטול העלפט נישט. אדער תבן אויכעט, לכאורה, די זעלבע זאך.

שאלה: וואס מיינט "ביטול" דא?

Speaker 2: וויאזוי דאס איז נישט אז ביטול דארף זאגן כל חמירא, ס'איז בטל יעצט?

מיעוט אויר גבוה מעשרים, אצטבא, עמוד, חקיקה, ומאטעריאל פון דפנות

מיעוט אויר דורך עפר ותבן (המשך)

איז א רייזע מיעוט, הייסט עס יא, ווי יעצט איז מער נישטא קיין אויר גבוה עשרים אין די סוכה. איינער זאגט לומר עפר ובטלו, איז דאך זיכער אז דאס הייסט א וואנט. אויר עפר סתם? אבער ביידע דארפן זיין בטלו, ער האט עס דארטן געלאזט און ער פלאנט עס דארטן צו לאזן. **אבל בעפר סתם אינו מיעוט.** אפילו עפר אן ביטול העלפט נישט. אדער תבן אויכעט לכאורה, די זעלבע זאך.

ער זאגט נישט אז דער ביטול דארף זיין, ער דארף זאגן כל חמירא, ס'איז בטל יעצט, אדער דער ביטול וואס טענה'ן אז מ'דארף עס זאגן? ס'זעט נישט אויס. לכאורה א החלטה, א החלטה אז ער גייט עס דארטן לאזן. שוין.

מיעוט אויר דורך היצים יורדין

יעצט, דא איז נאך אן אנדערע וועג וויאזוי מ'קען מאכן קלענער ווי עשרים. אז ווען פון אויבן איז ווייניגער ווי צען, ביי צוואנציק. **גבוהה למעלה מעשרים, אבער והיצים יורדין לתוך עשרים.** שטיקלעך פון די סכך פאלט אריין, נויסעקע, ס'שטעקט זיך אריין שטיקלעך.

ס'איז גראדע א שאלה, די פוסקים רעדן וועגן צו ס'האנגט נויסעקע פון די דאך, צו ס'מאכט עס ווייניגער ווי עשרים. צו ס'איז דאס זעלבע ווי היצים, אדער אפשר נישט? היצים איז א חלק פון די סטראקטשער. יא, ס'פאלט אריין. היצים מיינט שטיקלעך פון די היצים. איך ווייס נישט צו די היצן ווערט יעצט די סכך? יא, יא, יא.

און מ'האט נישט צו **צלתם מרובה מחמתם**. אויב די היצן וואס קומט אריין גענוג אז ס'צלתם מרובה מחמתם, אונז גיימיר לערנען א הלכה שפעטער אין הלכות סכך, אז סכך איז כשר ווען די סכך איז די צל איז מער ווי די חמה. סאו אויב די שטיקל וואס פאלט אריין אין די עשרים איז גענוג אז ס'צלתם מרובה מחמתם, איז הייבט מען אונז אן ווי דער סכך הייבט זיך אן אין די עשרים, **ייחשבו כגג עבה**, קוקט מען אונז דאס אן ווי א דיקע דאך וואס הייבט זיך אן אין די עשרים, און ס'איז כשר. ניין, גוט. ניין, גוט. ס'שטערט מיר נישט דאס וואס איז העכער.

הלכה יד: מיעוט אויר דורך אצטבא

אצטבא כנגד דופן האמצעית

וואס טוט זיך אין אזא פאל ווען ער וויל מאכן די אויר פון די סוכה ווייניגער ווי די עשרים מיט אן אנדערע טריק? **בנה איצטבא**, ער בויט אזא סטרוקטור אין די סוכה, **כנגד דופן האמצעית על פני כולה.** אינמיטן פון די סוכה, בויעט ער די לענג פון די סוכה, בויעט ער אזא סטרוקטור, וואס אויף דעם גייט מען שטיין, אזוי ווי א פלאר, א פלאטפארם, יא. איז **אם יש באיצטבא שהוא רוחב הסוכה**, אויב דער איצטבא האט די ברייטקייט פון רוחב הסוכה, ס'טייטש עס זיבן אמה על גבי זיבן אמה, איך מיין זיבן טפחים, איך האב אנטשולדיגט. איז **כשרה**, ווייל מ'קוקט יעצט אן ווי ס'איז דא א גאנצע שיעור כשר סוכה. דאס הייסט, ער מעג נאר זיצן דארט העכער די אצטבא. פארשטייט זיך, יא, ער וועט זיצן אין די אצטבא, און אונטער די אצטבא איז נישט דא קיין אויר פון גבוה עשרים. דאס איז וואס ער האט עס געמאכט אינמיטן, כנגד דופן אמצעית.

אצטבא מן הצד

אבער וואלט ער אן אצטבא מן הצד, ער האט עס געבויט ביי די זייט, איין זייט פון די סוכה, איז רוב סוכה איז נישט אין די... אקעי, פריער אויך. **אם יש מצד האצטבא לכותל ארבע אמות**, אויב ס'איז דא ארבע אמות וואס איז נישט אין די אצטבא, איז **פסולה**, ווייל ביי די גאנצע ארבע אמות איז נישט דא קיין סכך גענוג נאענט צו די סוכה. נו, מן הצד? איך כאפ נישט. אבער **פחות מארבע אמות, כשרה**.

דיסקוסיע: וואס איז דער חילוק צווישן אצטבא באמצע און מן הצד?

Speaker 1: מן הצד מיינט צו זאגן אז וואס? וואס איז די טייטש מן הצד? וואס איז די חילוק? אז ס'איז אויף די זייט? איך זע נישט, אין זיין פיקטשער פארשטיי איך נישט די חילוק. וואס איז די חילוק וועלכע וועג דו לייגסט די אצטבא? וואס גייט מיך אן? שטייט אז מן הצד מיינט אז מ'קען נישט נוצן די אצטבא פאר א סוכה. פארוואס? ווייל דארטן זיצט מען נישט? איך כאפ נישט. וואו מ'זיצט? איך פארשטיי נישט די חילוק.

אפשר מיינט ער... דו פארשטייסט וואס איך פרעג דיך? וואס איז די חילוק אז ס'איז אין די זייט? וואס גייט מיך אן וועלכע וועג ס'איז?

Speaker 2: אה, ווייל די אצטבא האט נישט קיין דריי ווענט. פריער, לעבן די אצטבא, די אצטבא איז קאנעקטעד צו דריי ווענט. אויף די אצטבא איז א שיעור סוכה, ווייל ס'איז קאנעקטעד צו דריי ווענט. אבער דא איז עס נאר קאנעקטעד צו איין וואנט.

Speaker 1: מיינט ער דארף האבן אזוי ווי א דופן עקומה, בחינת דופן עקומה פון אונטן. יעצט, ער דארף יא, ער דארף האבן אז די אצטבא זאל זיין ווייניגער ווי ד' אמות צו די דריי ווענט, דעמאלטס קען ער נוצן די ווענט פאר די אצטבא.

אצטבא באמצע

די זעלבע זאך איז באמצע. **בנה אצטבא באמצע**, אינמיטן פון די סוכה לויפט אזא פלעטפארם, איז אויך, **אם יש מצד האצטבא לכותל ארבע אמות לכל רוח**, איז **פסולה**, ווייל... רעד אויס. דופן עקומה מיינט אז מ'רעכנט ווי די וואנט קומט אן ביז די פלעטפארם, אבער דאס גייט נאר אויב די וואנט דארף קומען ווייניגער ווי ד' אמות, אבער די וואנט ווערט נישט קיין ווייניגער ווי ד' אמות. אבער **פחות מארבע אמות כשרה**, און יעצט איז ער מסביר, **כאילו המחיצות נוגעות באצטבא, וראה מן האצטבא והלאה סכך**.

עמוד אנשטאט אצטבא

וואס טוט זיך **בנה בה עמוד**? ער האט געבויט נישט אן אצטבא, נאר אן עמוד.

Speaker 2: ניין, די אצטבא איז עפעס א זאך וואס מ'קען ניצן, ס'איז עפעס א...

Speaker 1: אויך מ'קען ניצן, ס'איז אויך עפעס א נארמאלע מחיצה, עפעס איז ניכר. מ'שטייט קיין די עמוד, דאס הייסט עס א קלענערע זאך, א קלענערע סטראקטשער. ס'איז קלענער, און עפעס נישט... אפשר בויט זיך עס אנדערש? איך ווייס נישט פונקט. ס'איז סתם אן עמוד.

Speaker 2: יא? וואס זענען דו גייסט דאווענען מיט אן עמוד? ס'זעט אויס אנדערש. ס'איז יא גענוג גרויס די עמוד.

Speaker 1: לאמיר ליינען. אקעי, לאמיר זען. **בנה בה עמוד ויש בה הכשר סוכה**, אז ס'האט די שיעור סוכה, איז **פסול**. פארוואס? **שאין אלו מחיצות הניכרות**.

דיסקוסיע: פארוואס איז עמוד פסול?

Speaker 1: ונמצא, ער מיינט צו זאגן אז ס'איז נישט דא פיר אמות וואס מ'קען נוצן די ווענט פון די סוכה. פארוואס? אזוי זאגט ער לכאורה. וואס הייסט? דאס הייסט, ער רעדט ווען ס'איז ווייטער אפגערוקט ארבעה אמות, דאס איז די אדער אמות די זעלבע זאך ווי יצט אבער. אויב ס'איז נאנט פיר אמות, קען ער עס נוצן אזוי ווי יצט אבער אויב ס'איז נישט.

און ער טראכט אנדערש, ער וויל נוצן די מחיצה אזוי ווי די מחיצות עולות וואס ער האט געוואלט נוצן, ער וויל מאכן די גדת'ק פון די פיר זייטן פון די אמות. זאגט ער, ניין, ס'איז איינע מחיצת הנקרות. איך ווייס נישט, פאר סאם ריזען דא עס איז נישט ניכר, די מחיצות פון די...

Speaker 2: אה, אונטן פון די עומד איז דא אזוי ווי מחיצות. נישט ס'איז דא מחיצות, ס'איז אן עומד. ס'איז אן עומד, רייט. ס'האט פיר זייטן. וויל ער זאגן אז די פיר זייטן זאלן ארויפגיין ביז די שכר. יא? וואס דארף איך האבן? די ווענט פון די סוכה? איך קען נוצן די עמוד אליינס. דו האסט געלערנט פריער אז ווען מ'לייגט א טאפ פון א דאך סוכה, נוצט מען די מחיצות פון אונטן. וויל איך אויך נוצן, איך האב מחיצות פון אונטן, ס'זאל ארויסגיין פון אונטן.

Speaker 1: די תירוץ איז, ס'גייט נישט, ווייל דאס הייסט נישט קיין מחיצות אין נקרות. דאס הייסט, ער איז מסביר אז א בית איז דאך עכטע מחיצות, אינעווייניג קען מען אריינגיין, און ס'קען מען אויך פון אינדרויסן ארויסגיין אויבן. אבער א עמוד איז דאך סתם א שטיק קאלטש, או וואטעווער ס'איז געמאכט פון דעם. דו קענסט נישט זאגן דאס מחיצות. דאס איז א שטיקל האלץ. אזוי?

Speaker 2: יא. ס'איז איינע פון די מחיצות אין די כותל, ס'איז על גבי אמה, ס'איז חקק בה שלא לדפנות. ס'האט דאך נישט קיין דפנות. ניין.

Speaker 1: אקעי, שטימט. יא. שוין.

הלכה טו: חקיקה להשלים לעשרה

יעצט קען מען לערנען די פארקערטע קעיס. איינער וויל מאכן גרעסער זיין מחיצה. מחיצה דארף זיין גבוה עשרה. אויב איז עס פחות מעשרה, און ער גראבט א טונעל, ער גראבט אריין אין די פלאר פון די סוכה, **וחקק בה להשלימה לעשרה**, ס'זאל יא ווערן עשרה, איז **אם יש משפת החקיקה לכותל שלשה טפחים**, אויב ס'איז דא פון די פלאץ וואו ער האט געגראבן ביז די וואנט דריי טפחים, איז **פסולה**, ווייל דעמאלטס העלפט נישט לבוד, איז נישטא קיין שיעור סוכה פון די פלאץ וואו ס'איז עשרה, ווייל פון די פלאץ וואו ס'איז עשרה דארף זיין וואנט.

אבל פחות מכאן כשרה, פארוואס? **שכל פחות משלשה הרי הוא כדבוק**. דא זאגט דער רמב"ם, לבוד הייסט דבוק. ס'הייסט אזוי ווי דבוק, און מיר קענען עס אויס לבוד. **כמו שביארנו בהלכות שבת**, אז ווייניגער ווי דריי טפחים הייסט לבוד.

קשיא: פארוואס דערמאנט ער דא הלכות שבת?

ס'איז זייער אינטערעסאנט, ווייל אונז האבן שוין געהאט מערערע מאל לבוד, און פארוואס דא איז די ערשטע מאל וואו ער זאגט עס מיט די הסבר און מיט די כמו שביארנו? ניין, ניין, ס'איז דאך נישט. ס'איז אביסל אן אנדערע סארט לבוד, right? קודם האבן מיר גערעדט לבוד פון לופט. יעצט רעדט מען לבוד פון אז ס'איז דא דארט ערד, דא whatever. איך ווייס אבער נישט. בכלל, פארוואס דארף איך דא מאנען הלכות שבת? ס'איז שוין די צווייטע מאל וואס מ'דערמאנט שבת. איך מיין, די כמו שביארנו, נישט נאר א הלכה פון שבת. איך ווייס נישט פארוואס.

הלכה טז: מאטעריאל פון דפנות

גיימיר יעצט לערנען די לעצטע הלכה פון דעם פרק וואס זאגט אונז פון וואס מ'מעג מאכן די דפנות, וואסערע מאטעריאל. מיר האבן שוין געלערנט אז ס'דארף זיין עומד ברוח מצויה, אבער יעצט שטייט אנדערע דינים אויף די דפנות. עומד איז נישט מאטעריאל, ס'איז דאך ווי שטארק ס'דארף זיין. איך גיי רעדן פון וואס דו מאכסט עס. ער זאגט, ס'איז פון וואס מ'מעג עס מאכן. די תירוץ איז, זאגט דער רמב"ם, **דפנות סוכה כשרים מן הכל, שאינן צריכין אלא מחיצה מכל מקום**, עס זאל זיין א מחיצה, סיי וועלכע מחיצה, **אפילו מבעלי חיים**, אפילו אויב איינער נעמט בעלי חיים און ער בינדט זיי צו אז זיי זאלן זיין א מחיצה, זאלן זיי זיין א מחיצה.

אדם כדופן

זאגט דער רמב"ם ווייטער, נישט נאר בעלי חיים, **ואפילו אדם את חבירו דופן ביום טוב**, א מענטש קען נעמען זיין חבר און ער מאכן א דופן, ער

בינדט אים צו און ער לייגט אים דארטן. **כדי שיאכל וישתה וישן בסוכה כשרה שחבירו דופן לה.** ער קען נעמען זיין חבר און אים מאכן פאר א דופן, און דער חבר זאל שטיין ביי די וואנט, אדער זיין א וואנט, און ער וועט קענען ניצן די סוכה אינעווייניג.

אבער, זאגט דער רמב"ם, **וישתדל שיעשה אותה שלא לדעת זה שנעשה דופן.** א מענטש קען נאר זיין א דופן ווען ער ווייסט נישט אז ער איז א דופן. און דער חבר זאגט אים, שטיי דארטן און דארטן פאר אפאר מינוט, און סאו פאר יענע פאר מינוט איז דא דארטן א וואנט.

אבער אויב דער מענטש ווייסט, **אם עמד מדעתו אסור ביום טוב, ומותר בשאר ימי החג.** פארוואס יום טוב טאר מען נישט? דאס איז א נייע זאך, ווייל מ'טאר נישט מאכן פאר א מענטש. ס'איז עפעס א בונה. מבטל אדם מהכנו? איך מיין אז ס'איז א סארט בונה אזוי ווי... אפשר בונה דרבנן? עפעס א זאך. מ'קען נישט מאכן א מענטש אנצו א דופן אינמיטן יום טוב. ס'איז אזא מין בונה, עפעס אין די וואכן מעג מען.

קשיא: פארוואס איז דער איסור אויף דעם מענטש וואס שטייט?

א מענטש האט נישט קיין דופן. אויב ער ווייסט נישט, קען מען אים נוצן. יא, איך ווייס נישט. דו וואס שטעלסט אים, מאכט דעמאלטס די בונה. פארוואס דער מענטש וואס שטייט דארטן מאכט די בונה? פארוואס זאגט מען נישט אז דער מענטש וואס נוצט אים פאר א מחיצה מאכט די בונה? דעמאלטס העלפט עס נישט, ווייל ס'איז לדעת פון דער וואס מאכט עס. I don't know. I don't know די סוד פון דעם. ס'איז דא א סוד פון דעם. אין גאנצע תורה איז דא סודות. יא, ס'איז אמת.

איך האב געזען היינט אז ס'איז דא א מחלוקת. פארוואס ווען מ'לייגט א בהמה הייסט עס נישט ווי בונה? מ'דארף וויסן די בונה. וואס הייסט דא א בונה? וואס הייסט נישט בונה? איך האב געזען היינט אז ס'איז דא א מחלוקת.

דיגרעסיע: נסתר אין קבלה

דער יושר דברי אמת האט געזאגט, פארוואס הייסט קבלה נסתר? ווייל מ'קען עס נישט מסביר זיין, ווייל ס'איז עפעס פילינגס מיט זאכן. זאגט אין רבי חיים וואלאזשין, דער זאך שטייט נישט. ס'הייסט נסתר, ווייל ס'שטייט נישט קלאר אין די תורה, ס'איז נאר מרומז. ס'פרעגט אויף דעם דער לשם הרב אליאשב אז ס'פארשטייט נישט דער רבי חיים וואלאזשינער, ווייל אויב אזוי איז גאנץ תורה פארטייניסטער, נישט נאר קבלה, גארנישט שטייט נישט. אבער דער תירוץ איז, ס'איז גערעסט.

דיון אין הלכה ד' — דופן רביעית מיט כלים, בעלי חיים, און מענטשן ביום טוב

המשך: פארוואס הייסט א דופן רביעית מיט כלים נישט בונה?

Speaker 1: מ'דארף וויסן די בונה, וואס הייסט יא בונה און וואס הייסט נישט בונה. איך האב געזען היינט אז ס'איז דא א מחלוקת. דער יושר דברי אמת האט געזאגט פארוואס הייסט קבלה נסתר, ווייל מ'קען עס נישט מסביר זיין, ווייל ס'איז עפעס פילינגס מיט זאכן. זאגט אין רבי חיים וואלאזשינער, ס'שטייט נישט, ס'הייסט נסתר ווייל ס'שטייט נישט קלאר אין די תורה, ס'איז נאר מרומז. פרעגט אויף דעם דער לשם, ר' אלישיב, אז ס'פארשטייט נישט דער רבי חיים וואלאזשינער, ווייל אויב אזוי איז גאנץ תורה שבעל פה נסתר, נישט נאר קבלה, גארנישט שטייט נישט. אבער דער תירוץ איז, ער איז גערעכט, אין די גמרא איז סתרי תורה, מוז נישט זיין קבלה. און נאכדעם וואס ס'איז דא א גמרא, איז ער שוין מער נישט נסתר. קבלה איז נאך געבליבן נישט חומש. לגבי די פשט החומש, און דער חגבון נאכדעם וואס ס'שטייט אין די גמרא איז אויך נסתר. אז איך האלט, ווייסט ס'איז דא אזעלכע תורות אז מ'זאל נאך נישט אויסלערן געוויסע סודות? דער נסתר ווייסט שוין יעדער, דאס הייסט קבלה. וואס איז די טייטש פון רוב גמרא וואס ווייסט קיין איין יאר נישט? ס'איז נאך אסאך א גרעסערע נסתם. מ'דארף משיח'ל קומען און זאל אונז אויסזאגן וואס ס'מיינט רוב פון די תורה.

עניוועי, איינע פון די זאכן איז דאס. וואס איז די נושא פון דעם בעל חיים? פארוואס ווען ער שטעלט ארויף אז דער בעל חיים הייסט ער נישט בונה? אקעי, ס'איז נישט אזוי קלאר. לאמיר זען צו אנדערע זענען מסביר. פארוואס מ'קען נישט מאכן א מענטש א דופן, מיינסטו? לדעתו. יא, ניין. פארוואס דער מענטש הייסט ווי ער איז די בונה, און מה שאין כן דער מענטש וואס שטעלט אים אוועק דארטן הייסט נישט ווי ער איז די בונה, זאגט ער אים, שטיי דא. דאס הייסט, מאכט ער נישט בונה. ער ווייסט נישט דערפון. יא, אבער דער מענטש וואס הייסט אים דארטן שטיין, מאכט דעמאלטס די בונה. ניין, ער איז נישט קיין מענטש. א מענטש, ווען מ'נוצט א מענטש בתורפין האנט... אקעי. יא יא, דאס איז אזא, אמת. ניין ניין, טאקע, דאס איז דער תירוץ. אויף די ענטע איז א תירוץ. א מחיצה, ס'איז דאך בשוגג. א מענטש טוט מענטשליכע זאכן. א מענטש קען נאר טון זאכן ווען ער ווייסט וואס ער טוט. אויב מ'נוצט א מענטש פאר א טשוואק, הייסט עס נישט קיין מעשה, ס'איז נישט קיין מעשה אדם בכלל. דאס איז נישט קיין פראבלעם. אבער ווען דער מענטש ווייסט, דעמאלטס טוט ער עפעס.

דער רמב"ם'ס שיטה: דופן רביעית מיט כלים ביום טוב

Speaker 1: **וכן עושה בכלי. כלים דופן רביעית ביום טוב.** מ'קען נעמען כלים און זיי מאכן א דופן רביעית ביום טוב. פארוואס הייסט דאס נישט קיין בונה? ווייס איך נישט. פארוואס דווקא דער מענטש הייסט בונה? נישט קלאר. ס'איז נאך אלץ אפן. דאס איז די כלים. פארוואס הייסט בונה ווען ער לייגט זייט אין די כלים? אויב מאכן א מחיצה הייסט בונה, איז יעדע מין אופן. כלים, בהמות, איך ווייס נישט. ס'איז נישט קלאר. אקעי, די פערטערע הלכה. בכן עושין מכבש, כלים דופן רביעית ביום טוב? נאר די פערטע דופן וואס מ'דארף נישט. **אבל דופן שלישית לא יעשה אותו בכלים יום טוב,** ווייל מיט דעם איז ער מחשיב. **ועושין אוהל עראי ביום טוב.** דאס הייסט, ווען ער מאכט א דופן רביעית, איז נישט קיין אמת'דיגע, ס'איז דאך נישט קיין אמת'דיגע וואנט. ווען ער בינדט עס צו, ער בויעט עפעס, וואלט עס טאקע געווען אסור. ער שטעלט דאך סתם דארטן אז ס'זאל האבן א דין וואנט. ער האט נישט קיין דין, ער דארף נישט די דין. סאו די פערדע וואנט, ס'איז נישט קיין עכטע וואנט, ממילא ס'איז נישט עכטע בויען. ס'איז נישט מחשיר די סוכה. אבער מיט דעם וואס ס'איז מחשיר די סוכה, הייסט עס א אוהל עראי. און פארוואס בעל חיים נישט, ווייס איך ווייטער נישט.

דיון: דער חילוק צווישן מענטש, כלים, און בעל חיים

Speaker 2: דאס וואס דו האסט פריער געזאגט, בעל חיים. ביי די וועי, יו דיד יוסט מאכן יום טוב. ס'טייט נישט אז מ'מעג בעל חיים מאכן יום טוב. און דער חבר ווען ער ווייסט נישט?

Speaker 1: דער חבר ווען ער ווייסט נישט, יא. וואס איז אנדערש דער חבר ווען ער ווייסט נישט ווי כלים? כלים ווייסט אויך נישט.

Speaker 2: די כלים טאר מען נישט. פארוואס דער חבר וואס ווייסט נישט מעג מען יא?

Speaker 1: מ'טאר נישט פון כלים ווייל ער איז א שוגג, ער ווייסט נישט דערפון. אבער דער מענטש וואס שטעלט אים אראפ דארטן?

Speaker 2: איך טראכט פונקט ווי דער מענטש לייגט כלים.

Speaker 1: ער שטעלט אים נישט. עושה אדם מיינט נישט אז ער שטעלט אים?

Speaker 2: אוי, א נייע תורה. ס'שטייט נישט אין ערגעץ אזא... דו קענסט אויך זאגן אז מ'שטעלט אים.

חידוש: "עושה אדם את חברו" מיינט נישט "שטעלן"

Speaker 1: ניין, ניין, ניין, איך זאג דיר, מ'מאכט א טעות. אונז האבן זיך איינגערעדט אז עושה אדם את חברו מיינט אז מ'שטעלט אים. ס'מיינט נישט דאס. א מענטש מעג דאך וואקן ווי ער וויל. א מענטש ווערט נישט קיין חדש, דו פארשטייסט אליינס פארוואס ס'איז גרינגער. א מענטש מעג וואקן

ווי ער וויל. גראדע שטייט ער דא, אה, יעצט פון סתם מחיצה. אבער אויב מ'לייגט אים, אוודאי איז עס אסור, דאס איז דאך טייטש לדעת. יעשה אותו מיינט ער שטייט פונקט דארט. אדער בן נערתם, און ער ווייטער. ער שטייט פונקט דארט, ער פרעגט צו מ'מעג אים נער'ן, איך ווייס נישט. אבער אין די מעלה קען עס רעדט נישט אויף בן נערתם, ער שטייט. א מענטש מעג שטיין ווי ער וויל, נישט דא אזא זאך, א מענטש מעג נישט שטיין ערגעץ ווי ער ווערט א מחיצה, ער שטייט אליינס. אבער אויב מ'שטייט און מ'מאכט אים, יא, ס'איז אוודאי, ס'איז נישט קיין דאורייתיגע מחיצה אפשר, אבער ס'איז א בחינה פון מחיצה. מ'מעג נישט מאכן א בעל חי מיט א מחיצה אין יום טוב, נאר א מענטש.

אגעין, די זעלבע זאגט דער בעל חי, אויב ער פארט פונקט, אפשר מעג מען. ס'איז אן אנדערע פון די רבי'ס אונז, אונז דענקטלעך האבן געלערנט אז מ'דארף אין הלכות עירוב איז דאך אז ער קען נאך אוועקלויפן. ביי סוכה העלפט, דער מענטש גייט דאך אויך אוועקלויפן. די מינוט וואס ער שטייט נישט... א מענטש האט געלערנט אויך ביי עירוב און עס אנטפערט אויכעט. שלא די דעת האט ער עפעס אזוי... ער ברענגט נישט דא. יא, זעסט? לייגן די בהמה יום טוב, זאגן זיי טאקע מען מעג נישט. לייגן א מענטש איז עס גרינגער. איך זאג דיר, א מענטש איז א זאך וואס דרייט זיך יום טוב. Not clear. און ביי די בהמה, אה, זעסט? ס'שטייט נישט בפירוש אז מ'דארף צובינדן די בהמה? איך כאפ נישט, דער רמב"ם זאגט נישט. די מפרשי הרמב"ם זאגן עס. נאכאמאל, ס'דארף זיין אזוי ווי יעדע זאך וואס איז עומד ברוח מצויה. ער איז נישט קיין רוח, ער קען זיך אליינס אוועקוואקן. ס'איז אן אנדערע זאך. עפעס מאכט נישט קלאר דא.

נפקא מינה: מחיצה פאר עזרת נשים מיט מענטשן

Speaker 2: ס'איז נפקא מינה, ס'קען זיך מאכן אז מ'דארף נוצן א מענטש פאר א מחיצה, נו? I don't know. סאו ס'מיינט אויך אין די ווייבער שול, קען מען נעמען, מ'וויל מאכן אן עזרת נשים, קען מען מענטשן זאלן שטיין מיט'ן רוקן צו די פרויען און זיי זאלן זיין די מחיצה. וואס איז די...

Speaker 1: דא רעדט מען נישט אזוי ווי א דין מחיצה, דא איז סתם מ'זאל נישט קענען זען, דאס מעג מען זיכער. וועגדט זיך די מחלוקת ר' משה פיינשטיין און די סאטמאר רבי, צו ס'איז דא א דין מחיצה, אדער דאס איז געמאכט מ'זאל נישט קענען זען. ס'קומט אויס א קולא פון די סאטמאר רבי'ס פשט, נישט א חומרא, דו כאפסט?

דער ראב"ד און מגן אברהם

Speaker 1: אקעי, עד כאן הלכות. וואס זאגט דער רמ"א אויף די לעצטע הלכה?

Speaker 2: וועגן וואס? וועגן די חבירה?

Speaker 1: גיי צוריק ארויף, ברענגט ער דער רמ"א. ביום טוב, אבל... וואס ביום טוב? איך מיין, איך בין טועה, דער ראב"ד מיין איך, דער ראב"ד. דער ראב"ד זאגט א פערדע דופן מעג מען אויכעט א מענטש. אבער ס'פעלט נישט אויס א פערדע וואנט, יא, איך ווייס נישט קלאר. און דער רמב"ם זאגט אויכעט, ביי כלים מעג מען. אין הכי נמי, זאגט דער מגן אברהם, ער פארשטייט נישט וואס דער ראב"ד זאגט, ווייל ס'איז פשוט. ניין, מענטשן זאגן אז אפילו, למשל, אויב א מענטש וויל יעצט האבן א פערדע וואנט, לייגט ער כלים. וואלסטו געמיינט אז למעשה איז עס געווארן א חלק פון די אוהל? זאגט ער, ס'איז נישט אן אוהל. זאגט דער ראב"ד, די זעלבע זאך מיט מענטשן. די זעלבע זאך איז די תירוץ פאר דיין שאלה פון די מחיצה פון די עזרת נשים, אז מ'מעג. ס'איז נישט קיין הכשר סוכה, ס'מאכט נישט פון דעם קיין אוהל. ס'איז נישט קיין עכטע אוהל, ס'איז נישט דארט אין מקוה, ס'איז נאר הלכה'דיגע אוהל. אבער הלכה'דיגע אוהל, וועט ס'מאכט עס כשר, הייסט עס א הלכה'דיגע אוהל ארעי. דאס איז די חשש וואס הייסט א אוהל ארעי. זייער גוט.

סיום הפרק

Speaker 1: א גוטן, מיר האבן געענדיגן הלכות סוכה פרק ד'. דאס איז די ערשטע פרק בעצם פון הלכות סוכה. יא.